

**ΑΚΟΥ,
ΑΝΘΡΩΠΑΚΟ!**

- Θεέ μου!

ΒΙΛΧΕΛΜ ΡΑΪΧ

ΑΚΟΥ,
ΑΝΘΡΩΠΑΚΟ!

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ Δ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ
ΠΛΗΡΗΣ ΚΑΙ ΘΕΩΡΗΜΕΝΗ
ΑΠΟ ΤΟ ΙΔΡΥΜΑ ΤΟΥ W. REICH

αποσπερίτης
1983

Copyright Orgone Institute Press, Inc. 1948
Τίτλος πρωτοτύπου Rede an den Kleinen Mann

ΒΙΛΧΕΛΜ ΡΑΪΧ
ΑΚΟΥ ΑΝΘΡΩΠΑΚΟ

Μετάφραση:

Δ. Παπαδημητρίου

Επιμέλεια - διορθώσεις:

Νίκος Παλαιολόγος

Εκτύπωση:

ΓΡΑΦΟΠΡΙΝΤ Ε.Π.Ε.

Χαρ. Τρικούπη 107 - Τηλ. 3624581

© Για την Ελληνική γλώσσα
σ' όλο τó κόσμo «ΑΠΟΣΠΕΡΙΤΗΣ»
Ερессοῦ 9 - Τηλ. 3604161

*Ὁ ἔρωτας, ἡ ἐργασία καὶ ἡ γνώση εἶναι
οἱ ἀστείρευτες πηγές τῆς ζωῆς· αὐτές
πού πρέπει νά τήν κυβερνοῦν.*

ΒΙΛΧΕΛΜ ΡΑΪΧ

Ο ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ

Ο Βίλχελμ Ράιχ γεννήθηκε τό 1897 στή Γαλικία. Τό 1918 γράφτηκε στήν Ίατρική Σχολή τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Βιέννης καί τό 1920, ἐνῶ ἦταν ἀκόμα φοιτητής τῆς Ίατρικῆς, ἔγινε μέλος τῆς Ψυχαναλυτικῆς Ἑταιρίας τῆς Βιέννης, πού τότε διηύθυνε ὁ Σίγκμουντ Φρόυντ. Ἡ στενή σχέση του μέ τόν Φρόυντ καί τήν ψυχανάλυση συνεχίστηκε μέχρι τό 1934. Τό 1930 ἔφυγε ἀπ' τήν Αὐστρία κι ἐγκαταστάθηκε στό Βερολίνο ὅπου ἀσχολήθηκε μέ τήν ψυχική ὑγεία, δίνοντας ταυτόχρονα διαλέξεις στήν Ψυχαναλυτική Κλινική καί στό Κολλέγιο Μαρξιστῶν Ἑργατῶν. Ἡ ἀνοδος τοῦ Χίτλερ στήν ἐξουσία τόν ἀνάγκασε νά φύγει ἀπ' τή Γερμανία καί γιά τά ἐπόμενα ἔξι χρόνια ἐργαζόταν ἐξόριστος στή Δανία, στή Σουηδία καί τελικά στή Νορβηγία. Τό 1939 ἀναχώρησε γιά τίς Ἠνωμένες Πολιτεῖες, ὅπου ἴδρυσε ἐρευνητικό ἐργαστήριο στό Φόρεστ Χίλς τῆς Νέας Ὠόρκης κι ἀργότερα στό Μαίγν. Τό 1947 ὁ Ράιχ ἔγινε ἀντικείμενο ἀνακρίσεων ἐκ μέρους τῆς Διεύθυνσης Τροφίμων καί Φαρμάκων καί τό 1954 ὑποβλήθηκε μήνυση ἐναντίον του. Ὁ Ράιχ ἀρνήθηκε νά παρουσιαστεῖ στό δικαστήριο σάν «κατηγορούμενος» σέ θέματα βασικῆς φυσικῆς ἐρευνας καί ἡ ἀπόφαση, καταδικαστική, ἐκδόθηκε ἐρήμην. Σύμφωνα μ' αὐτή, ὁ Ράιχ ἔπρεπε ν' ἀποσύρει ἀπ' τό ἐμπόριο καί νά καταστρέψει ὅλους τούς «ὀργονικούς συσσωρευτές» πού εἶχε κατασκευάσει. Καταδικάστηκε ἐπίσης νά κάψει κάθε κείμενο, ἄρθρο, ἢ περιοδικό πού ἀφοροῦσαν τήν κατασκευή καί χρήση τῶν συσσωρευτῶν του. Τέλος τοῦ ἀπαγόρευαν νά πουλᾷ στό ἐξῆς τά βιβλία του. Στή συνέχεια κατηγορήθηκε γιά ἐγκληματική περιφρόνηση καί ἀπειθεία πρὸς τήν παραπάνω ἀπόφαση καί καταδικάστηκε σέ διετή φυλάκιση. Πέθανε στίς ὁμοσπονδιακές φυλακές τοῦ Λούϊσμπουργ στίς 3 Νοέμβρη 1957.

Εἰσαγωγή

Τό ΑΚΟΥ, ΑΝΘΡΩΠΑΚΟ! εἶναι ἓνα ἀνθρωπιστικό κι ὄχι ἐπιστημονικό βιβλίο. Γράφτηκε τό καλοκαίρι τοῦ 1946 γιά τά Ἴσχυρή τοῦ Ἰνστιτούτου Ὀργάνης*, χωρίς πρόθεση γιά δημοσίευση. Ἦταν τό ἀποτέλεσμα ἐσωτερικῶν καταιγίδων καί συγκρούσεων ἐνός φυσικοῦ ἐπιστήμονα καί γιατροῦ, πού γιά δεκαετίες ὀλόκληρες παρατηροῦσε, πρῶτα ἀπλοϊκά, μετά μέ ἐκπληξη καί τελικά μέ τρόμο, πῶς ὁ Ἴσχυρῶς μεταχειρίζεται τόν ἑαυτό του· πῶς ὑποφέρει καί ἐπαναστατεῖ, πῶς δοξάζει τούς ἐχθρούς του καί δολοφονεῖ τούς φίλους του· πῶς, ὅποτε ἀνεβαίνει στήν ἐξουσία σάν «ἀντιπρόσωπος τοῦ λαοῦ», κάνει κατάχρηση τῆς δυνάμει του, βασανίζοντας πῶς ἀπάνθρωπα τούς ἄλλους, ἀπ' ὅτι ὁ ἴδιος ὑπέφερε προηγούμενα, στά χέρια τῶν σαδιστῶν τῆς ἀνώτερης τάξης.

Ἡ «ὀμιλία» αὐτή στόν Ἴσχυρῶν ἀποτελεῖ τήν ἡσυχῆ ἀπάντηση στή λασπολογία καί στή δυσφήμιση. Ὄταν γράφτηκε, κανένας δέν μπορούσε νά προβλέψει πῶς ἓνας κρατικός ὀργανισμός, ἐπιφορτισμένος μέ τήν προστασία τῆς δημόσιας ὑγείας, σέ συνεργασία μέ πολιτικούς καί ψυχαναλυτές κα-

* Ἀπό τά Ἴσχυρή τοῦ Ἰνστιτούτου Ὀργάνης φαίνεται ὅτι τό «Ἴσχυρῶν, Ἴσχυρῶν» διαπλάστηκε μεταξύ 1943 καί 1946.

ριέρας, θά εξαπέλυε επίθεση ενάντια στην έρευνα τής όργόνης. 'Η άπόφαση για νά δημοσιευθεΐ αύτή έδω ή όμιλία, πάρθηκε τό 1947 όταν ή «συγκινησιακή πανούκλα» προσπάθησε νά έξοντώσει τήν έρευνα τής όργόνης (προσέξτε καλά: όχι νά άποδειξει ότι είναι λαθεμένη, μά νά τήν έξοντώσει *μέ δυσφήμιση*). 'Η έρευνα τής όργόνης έχει μεγάλη σημασία για τή ζωή καί τήν ύγεια του άνθρώπου. Τό γεγονός αυτό δικαιολογεί τή δημοσίευση αύτης τής «όμιλίας» σαν ένα ιστορικό ντοκουμέντο. Κρίθηκε άπαραίτητο νά μάθει ό «κοινός άνθρωπος» τί γίνεται μέσα σ' ένα έπιστημονικό εργαστήριο καί νά μάθει επίσης πώς φαίνεται ό ίδιος άπ' τή σκοπιά ενός έμπειρου ψυχιάτρου. Πρέπει νά μάθει πώς νά αναγνωρίζει τήν πραγματικότητα, πού μόνη της μπορεί νά έξουδετερώσει τήν καταστροφική του δίψα για έξουσία.

Πρέπει νά του πουν ξεκάθαρα τί *εύθύνη* κουβαλά ό ίδιος, όταν δουλεύει, κάνει έρωτα, μισεί ή άπλως κουβεντιάζει. Πρέπει νά μάθει μέ ποιό τρόπο μετατρέπεται σέ Φασίστα, κόκκινης ή μαύρης άπόχρωσης. "Οποιος μάχεται για τήν προάσπιση τής ζωής καί τήν προστασία των παιδιών μας, πρέπει νά εναντιωθεΐ στον κόκκινο καί μαυρο Φασισμό. "Όχι επειδή σήμερα ό κόκκινος Φασίστας, όπως καί ό μαυρος πριν άπ' αυτόν, κινείται άπό μία δολοφονική ιδεολογία, άλλ' επειδή μετατρέπει τά ξύπνια καί ύγιή παιδιά σέ ανάπηρους, ρομπότ καί ψυχικά ήλιθιους· επειδή, σύμφωνα μ' αυτόν, τό κράτος υπερτερεί τής δικαιοσύνης, τό ψέμα υπερτερεί τής αλήθειας, ό πόλεμος υπερτερεί τής ζωής· επειδή τά παιδιά καί ή διατήρηση τής ζωντάνιας στα παιδιά παραμένει ή μόνη μας έλπίδα. Μιά είναι ή αρχή πού έμφορεί τό δά-

σκαλο καί τό γιατρό: ἡ διατήρηση τῆς ζωντάνιας στό παιδί καί στόν ἄρρωστο. Ἐάν ἡ ἀρχή αὐτή τηρεῖται, τότε καί τά μεγάλα προβλήματα τῆς «ἐξωτερικῆς πολιτικῆς» βρίσκουν, ἐπίσης, ἀπλή λύση.

Ἡ «ὀμιλία» αὐτή δέν ὑπαινίσσεται ὅτι ὅλοι πρέπει νά τήν κάνουν πρότυπο τῆς ζωῆς τους. Περιγράφει μόνο τίς θύελλες τῆς συγκινησιακῆς ζωῆς ἐνός παραγωγικοῦ ἀνθρώπου πού ἀγαπᾷ τή ζωή. Δέν προτίθεται νά πείσει ἢ νά κερδίσει κανένα. Ἀπεικονίζει ἐμπειρίες ὅπως ἕνας πίνακας ἀπεικονίζει μιᾶ καταγιῖδα. Ὁ ἀναγνώστης δέν καλεῖται νά τήν ἀγαπήσει. Μπορεῖ καί νά τή διαβάσει ἢ ὄχι. Δέν περιέχει οὔτε προγράμματα οὔτε ἐπιδιώξεις. Τό μόνο πού θέλει νά κάνει, εἶναι νά δώσει στόν ἐρευνητή καί διανοούμενο τό δικαίωμα τῆς προσωπικῆς ἀντίδρασης, κάτι πού κανένας δέν ἀρνήθηκε στόν ποιητή ἢ στό φιλόσοφο. Εἶναι μιᾶ διαμαρτυρία ἐναντίον τῆς μυστικῆς καί ἀπροσδιόριστης ἐπιδίωξης, ἀπ' τήν πλευρά τῆς «συγκινησιακῆς πανούκλας», νά ἐκτοξεύσει τά δηλητηριασμένα βέλη της ἐναντία στόν σκληρά ἐργαζόμενο ἐρευνητή, ἀπό μιᾶ μεγάλη ἐνέδρα. Δείχνει τί εἶναι ἡ συγκινησιακή πανούκλα, πῶς λειτουργεῖ καί πῶς ἐπιβραδύνει τήν πρόοδο. Μαρτυρᾷ ἐπίσης τήν πίστη στόν τεράστιο ἀνεξερεύνητο θησαυρό, κρυμμένο στά τρίςβαθα τῆς ἀνθρώπινης φύσης, πού εἶναι ἔτοιμος νά μπεῖ στήν ὑπηρεσία ἐκπλήρωσης τῆς ἀνθρώπινης ἐλπίδας.

Οἱ πραγματικά ζωντανοί ἀνθρωποι, στίς σχέσεις τους μέ τούς ἄλλους καί τήν κοινωνία, εἶναι ἀπλοϊκά εὐγενικοί καί ἀπτόητοι καί γι' αὐτό, κάτω ἀπ' τίς ὑπάρχουσες συνθήκες κινδυνεύουν. Νομίζουν ὅτι οἱ συνάνθρωποι τους ἀκολουθοῦν τούς ἴδιους νόμους

τῆς ζωῆς καί εἶναι εὐγενικοί, εὐσπλαχνοί καί γενναϊόδωροι. Αὐτή ἡ φυσική τάση, πού εἶναι βασική στό ὑγιές παιδί καί στόν πρωτόγονο ἄνθρωπο, γίνεται, ὅσο θά ὑπάρχει ἡ συγκινησιακή πανούκλα, ὁ μεγαλύτερος κίνδυνος στόν ἀγώνα γιά λογική τάξη πραγμάτων στή ζωή. Κι αὐτό ἐπειδή, τό ἄρρωστο ἄτομο ἀποδίδει ἐπίσης στούς συνανθρώπους του τά χαρακτηριστικά τῶν δικῶν του σκέψεων καί πράξεων. Τό εὐγενές ἄτομο πιστεύει ὅτι ὅλοι οἱ ἄνθρωποι εἶναι εὐγενικοί καί δροῦν ἀνάλογα. Τό ἄρρωστο ἄτομο πιστεύει ὅτι ὅλοι οἱ ἄνθρωποι λένε ψέματα, διαπράττουν ἀπάτες, κλέβουν καί διψοῦν γιά ἐξουσία. Ξεκάθαρα λοιπόν οἱ ζωντανοί ἄνθρωποι μειονεκτοῦν καί βρίσκονται σέ κίνδυνο. "Ὅταν προσφέρουν κάτι στό ἄρρωστο ἄτομο τότε αὐτό τούς τά παίρνει ὅλα, χλευάζοντάς τους ἢ προδίδοντάς τους· ὅταν τό ἐμπιστεύονται, αὐτό τούς ξεγελά.

Ἔτσι ἦταν πάντα τά πράγματα. Εἶναι καιρός πιά οἱ ἄνθρωποι ν' ἀρχίσουν νά γίνονται σκληροί, ὅπου χρειάζεται σκληρότητα, στή μάχη γιά τήν προστασία τους καί τήν ἐλεύθερη ἀνάπτυξή τους. Κάνοντας αὐτό, δέ θά χάσουν τήν εὐγένειά τους ἄν παραμείνουν πιστοί στήν ἀλήθεια. Ὑπάρχει ἐλπίδα στό γεγονός ὅτι, μεταξύ ἑκατομμυρίων ἐργατικῶν καί εὐπρεπῶν ἀτόμων, ὑπάρχουν πάντα μόνο λίγοι βαριά ἄρρωστοί πού προξενοῦν δολοφονικές βλάβες, διεγείροντας τά ζοφερά κι ἐπικίνδυνα ἔνστικτα τοῦ «θωρακισμένου» ἀνθρώπου τῶν μαζῶν, ὀδηγώντας τον στό ὀργανωμένο πολιτικό ἔγκλημα. Ὑπάρχει μόνο ἓνα ἀντίδοτο γιά τά μικρόβια τῆς συγκινησιακῆς πανούκλας πού καταλαμβάνει τό ἄτομο τῆς μάζας: τό ἴδιο του τό συναίσθημα ζωῆς. Ἡ ζωή δέν ἀποζητᾷ τή δύναμη

Ἄκου, ἀνθρωπάκο!

ἀλλά τή δίκαιη χρήση της μέσα στήν κοινωνία. Στηρίζεται στίς τρεῖς κολῶνες, τοῦ ἔρωτα, τῆς ἐργασίας καί τῆς γνώσης.

Αὐτός πού θέλει νά προστατέψει τή ζωή ἐνάντια στή συγκινησιακή πανούκλα πρέπει νά μάθει νά χρησιμοποιεῖ τό δικαίωμα τοῦ «ἐλευθέρως ἐκφράζεσθαι», ὅπως γίνεται στήν Ἰαμερική. Νά τό χρησιμοποιεῖ γιά τό καλό, τουλάχιστον σέ τέτοιο βαθμό, ὅσο ἡ συγκινησιακή πανούκλα τό χρησιμοποιεῖ γιά τό κακό. Ἐνδοθεῖ ἴσο δικαίωμα γιά ἔκφραση τῆς γνώμης, ἡ λογική τελικά πρέπει νά νικήσει. Αὐτό ἀποτελεῖ μιά σημαντική ἐλπίδα.

*

* *

Ἦκου,
Ἦανθρωπάκο!

Είσαι ένας κοινός άνθρωπάκος

Σέ ὀνομάζουν «'Ανθρωπάκο», «Κοινό "Ανθρωπο». Λένε ὅτι μιὰ νέα ἐποχὴ ἄρχισε, ἢ «'Εποχὴ τοῦ Κοινοῦ 'Ανθρώπου». Δέν τό λές ἐσύ αὐτό, 'Ανθρωπάκο. Τό λένε αὐτοί, οἱ ἀντιπρόεδροι τῶν μεγάλων ἔθνῶν, οἱ ἐκλεγμένοι ἡγέτες τῆς ἐργατιᾶς, οἱ μετανοιωμένοι ἀπόγονοι τῶν μπουρζουάδων, οἱ πολιτικοί καί οἱ φιλόσοφοι. Σοῦ δίνουν τό μέλλον μὰ δέ ρωτᾶνε γιά τό παρελθόν σου.

Εἶσαι κληρονόμος ἐνός φοβεροῦ παρελθόντος. 'Η κληρονομιά σου εἶναι σάν πυρωμένο διαμάντι στό χέρι σου. Αὐτό σοῦ λέω ἐγώ.

Κάθε γιατρός, τσαγγάρης, τεχνίτης ἢ ἐκπαιδευτικός πρέπει νά γνωρίζει τίς ἀτέλειές του, ἄν θέλει νά κάνει τή δουλειά του καί νά βγάλει τό ψωμί του. 'Εδῶ καί κάμποσες δεκαετίες ἔχεις ἀρχίσει νά παίξεις διοικητικό ρόλο στή γῆ. 'Απ' τίς σκέψεις σου καί τίς πράξεις σου ἐξαρτᾶται τό μέλλον τῆς ἀνθρωπότητας. Μὰ οἱ δάσκαλοί σου καί οἱ ἀφέντες σου ποτέ δέ σοῦ λένε ποιός εἶσαι καί πῶς σκέφτεσαι· κανεῖς δέν τολμᾶ νά σ' ἐπικρίνει στό μόνο σημεῖο πού θά μπορούσε νά σέ κάνει στιβαρό κυβερνήτη τῆς μοίρας σου. Εἶσ' «ἐλεύθερος» μόνο μέ μιὰ ἔννοια: ἐλεύθερος ἀπό μόρφωση γιά τό πῶς θά ρυθμίζεις ὁμόνοια σου τή ζωή σου, ἐλεύθερος ἀπό αὐτοκριτική.

Ποτέ δέ σ' ἄκουσα νά παραπονεθεῖς: «Μέ προάγετε σέ μελλοντικό ἀφέντη τοῦ ἑαυτοῦ μου καί τοῦ περιβάλλοντός μου, μὰ ποτέ δέ μοῦ εἶπατε μέ ποιό τρόπο μπορεῖ κάποιος νά γίνει ἀφέντης τοῦ ἑαυτοῦ του καί ποτέ δέ μοῦ δείξατε τά λάθη στίς σκέψεις μου καί στίς πράξεις μου».

'Αφήνεις τούς ἀνθρώπους τῆς ἐξουσίας νά ἀνα-

λάβουν δύναμη «γιά τό καλό τοῦ ἼΑνθρωπάκου». Μά ἐσύ ὁ ἴδιος μένεις σιωπηλός. Δίνεις στούς ἄνθρώπους τῆς ἐξουσίας, ἤ σ' ἄνθρώπους μέ κακόβουλες προθέσεις, τή δύναμη νά σέ ἀντιπροσωπεύουν. Καί πολύ ἀργά ἀνακαλύπτεις ὅτι πάντα εἶσαι τό κοροῖδο.

Σέ νιώθω. Γιατί πολλές χιλιάδες φορές σ' ἔχω δεῖ γυμνό, σωματικά καί ψυχικά, χωρίς τή μάσκα, χωρίς τήν ταυτότητα τοῦ κόμματος, χωρίς τόν πατριωτισμό σου. Γυμνό σάν νεογέννητο μωρό, γυμνό σάν ἓνα Στρατάρχη μέ τά ἐσώρουχα. Παραπονέθηκες κι ἐκλαψες μπροστά μου, μίλησες γιά τίς ἐπιθυμίες σου, μοῦ ἀποκάλυψες τήν ἀγάπη σου καί τόν πόνο σου. Σέ ξέρω καί σέ νιώθω. Θά σοῦ πῶ πῶς πραγματικά εἶσαι ἼΑνθρωπάκο, γιατί στ' ἀλήθεια πιστεύω στό ὑπέροχο μέλλον σου. Δέν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι ἀνήκει σέ σένα. Γι' αὐτό, πρῶτ' ἀπ' ὅλα, κοιτάξε τόν ἑαυτό σου. Δές τον ὅπως εἶναι στήν πραγματικότητα. ἼΑκου αὐτό πού κανένας ἀπ' τοὺς ἸΗγέτες σου καί τοὺς ἐκπροσώπους σου δέν τολμᾷ νά σοῦ πεῖ:

Εἶσαι ἓνας «κοινός ἼΑνθρωπάκος». Κατάλαβε τό διπλό νόημα αὐτῶν τῶν λέξεων: «κοινός» καί «ἼΑνθρωπάκος».

Μή φεύγεις. Βρές τό θάρρος νά κοιτάξεις τόν ἑαυτό σου.

«Μέ ποιό δικαίωμα μοῦ λές τί νά κάνω;» Βλέπω τήν ἐρώτηση αὐτή στό φοβισμένο βλέμμα σου. ἼΑκουώ τήν ἐρώτηση αὐτή ἀπ' τό αὐθαδες στόμα σου. Φοβᾶσαι νά κοιτάξεις τόν ἑαυτό σου, φοβᾶσαι τήν κριτική, ἼΑνθρωπάκο, ὅπως φοβᾶσαι καί τή δύναμη πού σοῦ ὑπόσχεται κάποιος. Δέ θάξερεις πῶς νά τή χρησιμοποιήσεις μιά τέτοια δύναμη. Δέν τολμᾶς νά σκεφτεῖς ὅτι κάποτε μπορεῖ νά αἰσθανθεῖς διαφορετικά: ἐλεύθερος καί ὄχι καταπτοημένος· εὐ-

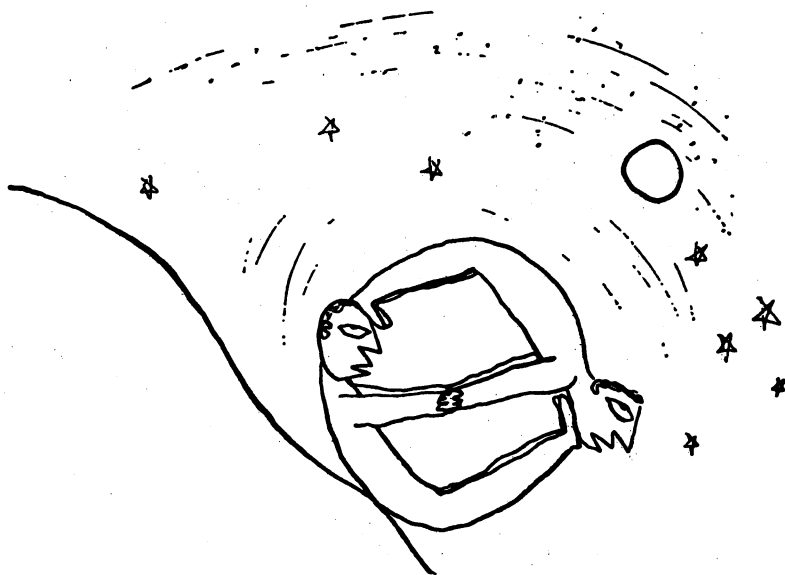
Ἄκου, ἀνθρωπάκο!

θὺς καὶ ὄχι πονηρός· νὰ ἐρωτεύεσαι ἀνοιχτά καὶ ὄχι «ὡς κλέπτης ἐν νυκτί». Περιφρονεῖς τὸν ἑαυτὸ σου Ἀνθρωπάκο. Λές: «Ποιὸς εἶμ' ἐγώ, γιὰ νὰ χωρὶς δική μου γνώμη, νὰ καθορίζω τὴ ζωὴ μου καὶ νὰ διακηρύσσω ὅτι ὁ κόσμος εἶναι δικός μου;» Ἔχεις δίκιο. Ποιὸς εἶσαι σύ, πού θά προβάλλεις ἀξιώσεις γιὰ νὰ διαφεντεύσεις τὴ ζωὴ σου; Θά σοῦ πῶ ποιὸς εἶσαι:

Διαφέρεῖς ἀπ' τὸν πραγματικά σπουδαῖο ἀνθρωπομόνο σ' ἓνα σημεῖο: Ὁ σπουδαῖος ἀνθρωπος ἦταν κάποτε κι αὐτὸς ἓνας πολὺ μικρὸς Ἀνθρωπάκος, ἀλλὰ κατάφερε ν' ἀναπτύξει μιὰ σημαντικὴ ἱκανότητα. Ἔμαθε νὰ βλέπει ποῦ ἦταν μικρὸς στὶς σκέψεις του καὶ στὶς πράξεις του. Κάτω ἀπ' τὴν πίεση κάποιας ἀνάγκης, πού εἶχε μεγάλη σημασία γι' αὐτόν, ἄρχισε, ὅλο καὶ πῖο καθαρὰ, νὰ διαισθάνεται τὴν ἀπειλὴ πού προερχόταν ἀπ' τὴ μικρότητά του καὶ τὴ μικροπρέπειά του. Ὁ μεγάλος ἀνθρωπος ἐπομένως ξέρει πότε καὶ ποῦ εἶναι μικρός. Ὁ Ἀνθρωπάκος δὲν ξέρει ὅτι εἶναι μικρός καὶ φοβᾶται νὰ τὸ μάθει. Συγκαλύπτει τὴ μικρότητά του καὶ τὴ στενότητά του μέ ψευδαισθήσεις δύναμης καὶ μεγαλείου, μέ τὴ δύναμη καὶ τὸ μεγαλεῖο ἄλλων. Εἶναι περήφανος γιὰ τοὺς μεγάλους στρατηγούς του, μὰ ὄχι περήφανος γιὰ τὸν ἑαυτὸ του. Θαυμάζει τὴ σκέψη πού δὲν ἔκανε καὶ ὄχι τὴ σκέψη πού ἔκανε. Πιστεύει στά πράγματα, τόσο πῖο ἀπόλυτα, ὅσο λιγότερο τὰ καταλαβαίνει, καὶ δὲν πιστεύει τὴν ὀρθότητα αὐτῶν τῶν ἐννοιῶν πού τίς κατανοεῖ πῖο εὐκόλα.

Ἄς ἀρχίσω μέ τὸν Ἀνθρωπάκο μέσα μου:

Γιὰ εἴκοσι πέντε χρόνια ὑποστήριξα τὸ δικαίωμά σου γιὰ εὐτυχία σ' αὐτόν ἐδῶ τὸν κόσμο, γραπτὰ καὶ προφορικὰ. Σέ κατηγορήσα γιὰ τὴν ἀνικανότητά σου νὰ παίρνεις ὅ,τι σοῦ ἀνήκει, νὰ διασφαλίζεις ὅ,τι κέρδισες στὶς αἱματηρὲς συγκρούσεις τῶν ὁδοφρα-

- Έσύ ό ίδιος οδηγείς τόν έαυτό σου στή σκλαβιά.

γμάτων στό Παρίσι καί στή Βιέννη, στήν 'Αμερικάνικη άπελευθέρωση ή στή Ρώσικη 'Επανάσταση. Τό Παρίσι σου κατέληξε στόν Πεταίν καί στόν Λαβάλ, ή Βιέννη σου στόν Χίτλερ, ή Ρωσία σου στόν Στάλιν καί ή 'Αμερική σου θά μπορούσε νά καταλήξει στό καθεστώς κάποιας Κού-Κλούξ-Κλάν. Ήξερες καλύτερα πώς νά κερδίσεις τήν έλευθερία σου, παρά πώς νά τήν προστατέψεις καί νά τή διατηρήσεις για τόν έαυτό σου καί τούς άλλους. Αυτό τ'όξερρα άπό πολύ καιρό. Αυτό πού δέν μπόρεσα νά καταλάβω, είναι γιατί κάθε φορά πού πολέμησες σκληρά νά βγεις άπό ένα βάλτο, βυθιζόσουν σέ κάποιον άλλο χειρότερο. Τότε, άργά καί ψαχουλευτα άνακάλυψα τί σέ κάνει σκλάβο. ΕΣΥ Ο ΙΔΙΟΣ ΟΔΗΓΕΙΣ ΤΟΝ ΕΑΥΤΟ ΣΟΥ ΣΤΗ ΣΚΛΑΒΙΑ. Κανένas άλλος — κανένas άλλος

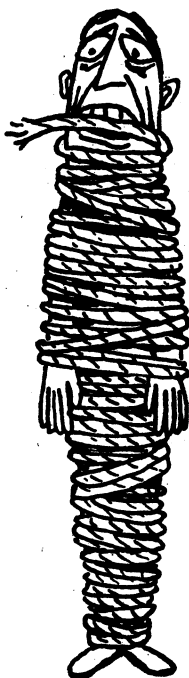
“Ακου, άνθρωπάκο!

έκτός από σένα δέ φέρνει τήν εϋθύνη για τή σκλαβιά σου. Κανένας άλλος.

Αυτό είναι κάτι τό καινούργιο για σένα, έτσι δέν είναι; Οί άπελευθερωτές σου σου λένε ότι δυνάστες σου είναι ο Γουλιέλμος, ο Νικόλαος, ο Πάπας Γρηγόριος ο είκοστός ὄγδοος, ο Μόργκαν, ο Κρούπ, ο Φόρντ. Κι οί «άπελευθερωτές» σου ὀνομάζονται Μουσολίνι, Ναπολέων, Χίτλερ, Στάλιν.

Σου λέω λοιπόν ότι μόνο ἐσύ ὁ ἴδιος μπορείς νά γίνεις άπελευθερωτής τοῦ ἑαυτοῦ σου.

Αὐτή ἡ πρόταση μέ κάνει διστακτικό. Διακηρύσ-

- Μόνο ἐσύ ὁ ἴδιος μπορείς νά γίνεις ὁ άπελευθερωτής τοῦ ἑαυτοῦ σου!

σω ότι αγωνίζομαι για την αλήθεια και την καθαρότητα. Και τώρα πού πρόκειται να σου πῶ την αλήθεια για τόν ἑαυτό σου, διστάζω γιατί φοβᾶμαι ἐσένα και τή στάση σου ἀπέναντι τῆς αλήθειας. Ἡ αλήθεια εἶναι ἐπικίνδυνη ὅταν ἀφορᾶ ἐσένα. Ἡ αλήθεια σώζει ζωές, ἀλλά μπορεί νά γίνει λάφυρο στά χέρια ὁποιασδήποτε σπείρας κακοποιῶν. Ἄν τά πράγματα δέν ἦταν ἔτσι, ἐσύ δέ θά ἦσουν αὐτός πού εἶσαι και δέ θά βρισκόσουν στήν κατάσταση πού βρίσκεσαι.

Ἡ σκέψη μου μοῦ λέει: «Πές τήν αλήθεια, ὅτι κι ἂν αὐτό σου κοστίσει». Ὁ Ἀνθρωπάκος μέσα μου λέει: «Εἶναι ἠλίθιο νά ἐκτίθεις στόν Ἀνθρωπάκο, νά ἐγκαταλείπεις στό ἔλεός του. Ὁ Ἀνθρωπάκος δέ θέλει ν' ἀκούει τήν αλήθεια για τό ἄτομό του. Δέ θέλει ν' ἀναλάβει τή μεγάλη εὐθύνη πού ἔπεςε στά χέρια του. Θέλει νά παραμείνει Ἀνθρωπάκος ἢ νά γίνει ἕνας μεγάλος Ἀνθρωπάκος. Θέλει νά γίνει πλούσιος, ἢ ἀρχηγός κόμματος, ἢ διοικητής λεγεῶνος ἢ γραμματέας τοῦ Συλλόγου Ἠθικῆς Ἀναγέννησης. Δέ θέλει ὅμως νά ἀναλάβει εὐθύνες για τήν ἐργασία του, για τήν παροχή τροφῆς, για τήν ἀνεύρεση κατοικίας, για τό κυκλοφοριακό, για τήν παιδεία, για τήν ἔρευνα, για τή διοίκηση ἢ ὅ,τιδήποτε ἄλλο».

Και συνεχίζει ὁ Ἀνθρωπάκος μέσα μου:

«Ἐχεις γίνει σπουδαῖος, εἶσαι πασίγνωστος στή Γερμανία, Αὐστρία, Σκανδιναβία, Ἀγγλία, Ἀμερική, Παλαιστίνη κ.τ.λ. Οἱ Κομμουνιστές σέ πολεμοῦν. Οἱ «σωτῆρες τῶν πολιτιστικῶν ἀξιῶν» σέ μισοῦν. Αὐτοί πού προσβλήθηκαν ἀπ' τή συγκινησιακή πανούκλα σέ καταγγέλουν. Ἐχεις γράψει δώδεκα βιβλία και 150 ἄρθρα για τήν ἀθλιότητα τῆς ζωῆς, τή μιζέρια τοῦ Ἀνθρωπάκου. Τά εὐρήματά σου

Ἄκου, ἀνθρωπάκο!

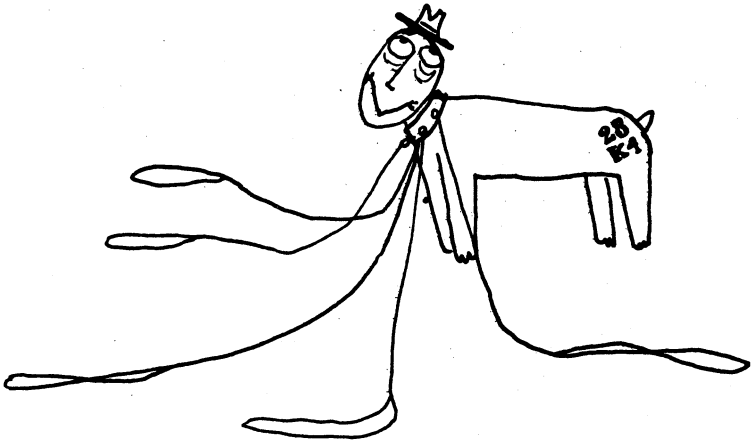
καί οἱ θεωρίες σου διδάσκονται στά πανεπιστήμια· ἄλλοι σπουδαῖοι καί μοναχικοὶ ἄνθρωποι λένε ὅτι εἶσαι πολὺ σπουδαῖος. Σέ συγκρίνουν μέ τούς γίγαντες τῆς διανόησης στήν ἱστορία τῆς ἐπιστήμης. Ἔχεις κάνει τή μεγαλύτερη ἀνακάλυψη τῶν αἰώνων, ἔχεις ἀνακαλύψει τήν κοσμική ζωϊκή ἐνέργεια καί τούς νόμους τῆς λειτουργίας τῆς ζωῆς. Ἐκανες τόν καρκίνο κατανοητό. Ἐφευγες ἀπό χώρα σέ χώρα γιατί ἔλεγες τήν ἀλήθεια. Ἡσύχασε πιά. Ἀπόλαυσε τούς καρπούς τῆς προσπάθειάς σου, ἀπόλαυσε τή δόξα σου. Σέ μερικά χρόνια, τ' ὄνομά σου θ' ἀκούγεται παντοῦ. Ἐχεις κάνει ἄρκετά. Τώρα παράτησέ τα γιά ν' ἀποσυρθεῖς στό ἐργαστήριό σου καί νά δουλέψεις πάνω στό λειτουργικό νόμο τῆς φύσης».

Αὐτά λέει ὁ Ἄνθρωπάκος μέσα μου, πού σέ φοβᾶται, ἐσένα, τόν Ἄνθρωπάκο.

Γιά πολὺ καιρό ἤμουν σέ στενή ἐπαφή μαζί σου, ἐπειδή ἤξερα τή ζωή σου ἀπ' τίς ἐμπειρίες μου κι ἐπειδή ἤθελα νά σέ βοηθήσω. Διατηροῦσα αὐτή τήν ἐπαφή γιατί ἔβλεπα ὅτι πραγματικά σέ βοηθοῦσα καί ὅτι ἐσύ ἐπιθυμοῦσες τή βοήθειά μου, συχνά μέ δάκρυα στά μάτια. Σιγά - σιγά ἄρχισα νά καταλαβαίνω ὅτι ἀποδεχόσουν μέν βοήθεια, μά ἤσουν ἀνίκανος νά τήν ὑπερασπιστεῖς. Τήν ὑπερασπίστηκα ἐγώ γιά σένα καί πολέμησα σκληρά γιά χάρη σου. Μετά ἦρθαν οἱ Ἠγέτες σου καί κατάστρεψαν τό ἔργο μου. Ἐμεινες σιωπηλός καί τούς ἀκολούθησες. Μετά πάλι, συνέχισα νά διατηρῶ τήν ἐπαφή γιατί ἤθελα νά μάθω πῶς μπορούσε κάποιος νά σέ βοηθήσει, εἴτε σάν Ἠγέτης σου εἴτε σάν θύμα σου, χωρίς νά τόν καταστρέψεις. Ὁ Ἄνθρωπάκος μέσα μου ἤθελε νά σέ κερδίσω, νά σέ σώσω, ἤθελε νά μέ βλέπεις μέ τό ἴδιο δέος πού βλέπεις καί τά «ἀνώτερα

μαθηματικά» γιατί δέν έχεις τήν παραμικρή ιδέα για τό τί πρόκειται. "Όσο πιά λίγα καταλαβαίνεις, τόσο πιά πρόθυμος είσαι νά άποδώσεις σεβασμό. Ξέρεις τόν Χίτλερ καλύτερα άπ' τόν Νίτσε, τόν Ναπολέοντα καλύτερα άπ' τόν Πεσταλότσι. "Ένας βασιλιάς σημαίνει περισσότερο για σένα άπ' τόν Ζίγκμουντ Φρόυντ. 'Ο 'Ανθρωπάκος μέσα μου ήθελε νά σέ κερδίσω, όπως σέ κερδίζουν τά νταούλια ενός 'Ηγέτη. Φοβάμαι όταν είναι ό 'Ανθρωπάκος μέσα μου πού μέ ώθει νά σέ «όδηγήσω στην έλευθερία». Μπορεί ν' ανακαλύψεις τόν έαυτό σου σέ μένα και τόν έαυτό μου σέ σένα κι έτσι νά φοβηθείς και νά σκοτώσεις τόν έαυτό σου στό πρόσωπό μου. Γι' αυτό τό λόγο έχω πάψει νά είμαι πρόθυμος νά πεθάνω για τήν έλευθερία σου νά είσαι σκλάβος του καθένα.

Είμαι βέβαιος ότι δέν μπορείς νά καταλάβεις αυτό πού είπα: «'Ελεύθερος νά γίνεσαι σκλάβος του καθένα» δέν είναι άπλή ύπόθεση.

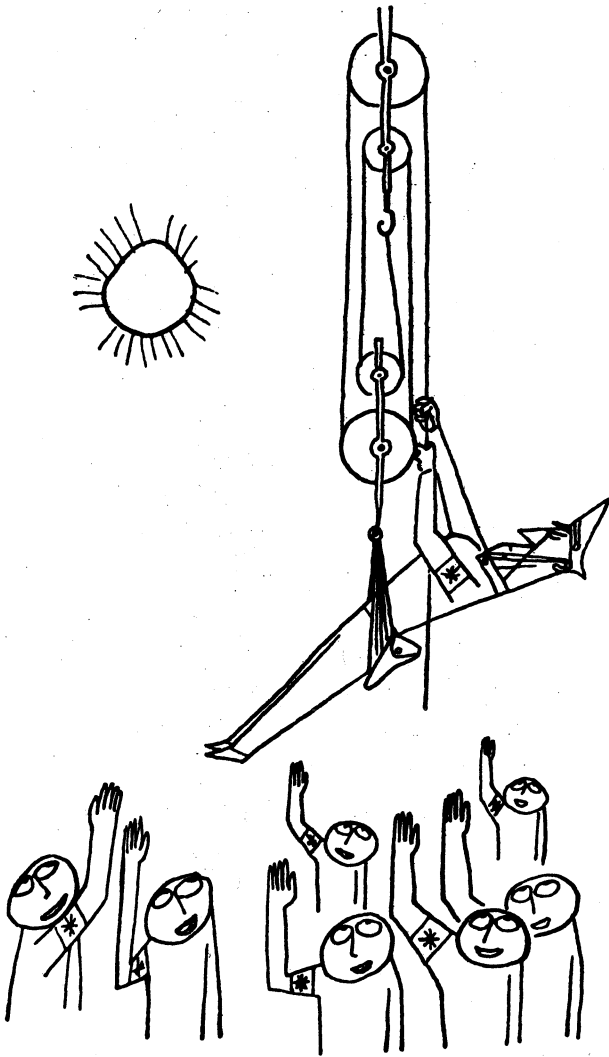
- Σκλάβος του καθένα

Ἄκου, ἀνθρωπάκο!

Γιὰ νά πάψει κάποιος νά εἶναι σκλάβος ἐνός μόνο ἀφέντη καί νά γίνει σκλάβος τοῦ καθένα πρέπει πρῶτα πρῶτα νά ἐξοντώσει τόν ἕναν ἀφέντη - καταπιεστή, π.χ. τόν Τσάρο. Δέν μπορεί ὅμοιως ὅποιοςδήποτε νά διαπράξει τήν πολιτική αὐτή δολοφονία ἂν δέν ἔχει ὑψηλά ἰδανικά ἐλευθερίας καί ἐπαναστατικά κίνητρα. Αὐτός κατόπιν φτιάχνει ἕνα ἐπαναστατικό ἀπελευθερωτικό κόμμα κάτω ἀπό τήν ἡγεσία ἐνός πραγματικά μεγάλου ἀνθρώπου, π.χ. τοῦ Χριστοῦ, τοῦ Μάρξ, τοῦ Λίνκολν, τοῦ Λένιν. Ὁ πραγματικά μέγας ἄντρας παίρνει τήν ἐλευθερία σου πολύ στά σοβαρά. Γιὰ νά τή στερεώσει μέ πρακτικό τρόπο, περιβάλλει τόν ἑαυτό του μέ πολλά ἀνθρωπάκια, βοηθοῦς κι ἀγγελιαφόρους, ἐπειδή δέν μπορεί νά φέρει σέ πέρας τό τεράστιο ἔργο μόνος του. Κι ἀκόμα, ἂν δέν εἶχε γύρω του τά σπουδαῖα αὐτά ἀνθρωπάκια, ἐσύ δέ θά τόν καταλάβαινες καί θά τόν ἄφηνες νά καταστραφεῖ. Πλαισιωμένος λοιπόν ἀπό ἕνα πλῆθος σπουδαῖα ἀνθρωπάκια παίρνει τήν ἐξουσία γιά χάρη σου ἢ ἀποκαλύπτει κάποια ἀλήθεια ἢ διδάσκει μιὰ καλύτερη νέα θρησκεία. Γράφει εὐαγγέλια, φτιάχνει νόμους κ.λπ. καί ὑπολογίζει στή βοήθειά σου καί στή σοβαρότητά σου. Σέ τραβάει ἔξω ἀπ' τό κοινωνικό σου τέλεσμα. Γιὰ νά κρατήσει κοντά του τά ἀναρίθμητα σπουδαῖα ἀνθρωπάκια, γιά νά μή χάσει τήν ἐμπιστοσύνη σου, ὁ πραγματικά σπουδαῖος ἄντρας πρέπει νά θυσιάσει κομματι-κομματι τή σπουδαιότητά του, πού κατάφερε νά πετύχει μόνο μετά ἀπό βαθειά διανοητική μοναξιά, μακριά ἀπό σένα καί τούς καθημερινούς θορύβους σου, ἀλλά, παρ' ὅλα αὐτά, σέ στενή ἐπαφή μέ τή ζωή σου. Γιὰ νά εἶναι σέ θέση νά σέ ὀδηγεῖ εἶναι ὑποχρεωμένος νά ἀνεχτεῖ τό γεγονός ὅτι τόν μεταμόρφωσες σ' ἀπρόσιτο θεό. Δέ θά τοῦ εἶχες πιά ἐμπιστοσύνη, ἂν

παρέμενε ὁ ἀπλὸς ἄνθρωπος πού ἦταν, ἕνας ἄνθρωπος πού, παραδείγματος χάριν, μπορεῖ νά συζεῖ μὲ μιὰ γυναῖκα ἀκόμα κι ἂν δέν ἔχει πιστοποιητικό γάμου. Μὲ τὸν τρόπο αὐτό, ἐσύ ὁ ἴδιος δημιουργεῖς τὸν *καινούργιο* σου ἀφέντη. Ἐπειδὴ προαχθεῖ στὴ θέση τοῦ καινούργιου ἀφέντη σου, ὁ σπουδαῖος ἄνθρωπος χάνει τὴ σπουδαιότητά του, γιατί αὐτὴ ἀποτελεῖτο ἀπ' τὴν εὐθύτητα, τὴν ἀπλότητα, τὴ γενναιοτήτά του καὶ τὴν πραγματικὴ ἐπαφή του μὲ τὴ ζωὴ. Τὰ σπουδαῖα ἀνθρωπάκια, πού ἀντλοῦσαν τὴ σπουδαιότητά τους ἀπ' τὸ μεγάλο ἄνθρωπο, ἀναλαμβάνουν ὑψηλές θέσεις στὴν οἰκονομία, στὴ διπλωματία, στὴν κυβέρνησι, στὶς ἐπιστῆμες, στὶς τέχνες κι ἐσύ παραμένεις ἐκεῖ πού ἦσουν: στὸ *βοῦρκο*. Ἐξακολουθεῖς νά φορᾶς κουρέλια γιὰ χάρη ἑνός «Σοσιαλιστικοῦ μέλλοντος» ἢ ἑνός «Τρίτου Ράιχ». Ἐξακολουθεῖς νά ζεῖς σὲ πλίνθινα σπίτια μὲ ἀχυρένιες στέγες καὶ τοίχους σκεπασμένους μὲ βρωμιά. Εἶσαι ὅμως περήφανος γιὰ τὸ παλάτι τοῦ πολιτισμοῦ σου. Εἶσαι ἱκανοποιημένος μὲ τὴν *ψευδαίσθησι* ὅτι συμμετέχεις στὴ διακυβέρνησι — μὲχρι τὸν ἐπόμενον πόλεμον καὶ τὴν πτώσι τῶν *καινούργιων* ἀφεντικῶν σου.

Σὲ μακρυνές χῶρες, μικροὶ ἄνθρωποι μελέτησαν ἐπισταμένως τὴν ἄκρατη δίψα σου νά γίνεσαι σκλάβος τοῦ καθένα κι ἔμαθαν πῶς, μὲ λίγη διανοητικὴ προσπάθεια, μπορεῖ κάποιος νά γίνῃ ἕνας σπουδαῖος ἄνθρωπάκος. Τὰ σπουδαῖα αὐτὰ ἀνθρωπάκια προέρχονται ἀπ' τὴν τάξι σου καὶ ὄχι ἀπὸ παλάτια καὶ κάστρα. Πεινοῦσαν καὶ ὑπέφεραν σάν κι ἐσένα. Αὐτοὶ συντομεύουν τὴ διαδικασίαν ἀλλαγῆς ἀφεντάδων. Ἐχουν μάθει ὅτι ἑκατὸ χρόνια σκληρῆς πνευματικῆς ἐργασίας γιὰ τὴν ἐλευθερίαν σου, προσωπικῶν θυσιῶν γιὰ τὴν εὐτυχίαν σου, ἀκόμη καὶ θυσιῶν

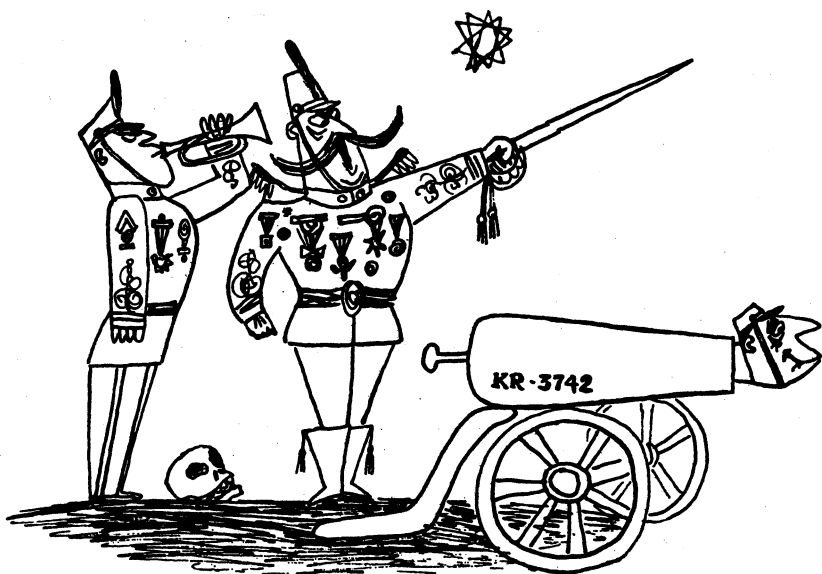

- Μεγάλο άνθρωπάκι

ζωής για σένα, είναι πολύ μεγάλο τίμημα για μιά νέα υποδούλωσή σου. "Ό,τι κατάφεραν να δημιουργήσουν οί μεγάλοι στοχαστές τής έλευθερίας και πού γι' αυτό υπέφεραν εκατό χρόνια, μπορούσε να καταστραφεί σέ λιγότερο από πέντε χρόνια. Οί μικροί άνθρωποι, λοιπόν, πού προέρχονται απ' τήν τάξη σου, συντομεύουν τή διαδικασία: καταστρέφουν πιά άνοιχτά και πιά κτηνώδικα. Κι ακόμη, μέ τόσα πολλά λόγια σου λένε ότι εσύ, ή ζωή σου, ή οικογένειά σου και τά παιδιά σου *δέν αξίζετε τίποτα*, ότι είσαι ήλίθιος και δουλοπρεπής και ότι μπορούν να σέ κάνουν ό,τι θέλουν. Δέ σου υπόσχονται προσωπική έλευθερία, αλλά *έθνική* έλευθερία. Δέ σου διδάσκουν αυτοπεποίθηση, αλλά σεβασμό πρós τήν πολιτεία, δέν επαγγέλονται προσωπικό μεγαλειό αλλά *έθνικό* μεγαλειό. Κι επειδή ή «προσωπική έλευθερία» και τό «προσωπικό μεγαλειό» δέν είναι τίποτα για σένα, παρά άκαθόριστες έννοιες, ενώ ή *έθνική* έλευθερία και τά συμφέροντα του κράτους κάνουν τά σάλια σου να τρέχουν σαν του σκυλιού πού βλέπει ένα κόκκαλο, τίς ζητωκραυγάζεις δυνατά. Κανείς όμως απ' αυτούς τούς μικρούς ανθρώπους δέν πληρώνει τό τίμημα τής γνήσιας έλευθερίας, όπως έκαναν ό Τζιορντάνο Μπρούνο, ό Χριστός, ό Κάρλ Μάρξ ή ό Λίνκολν. Δέ σ' αγαπούν, σέ περιφροούν, *γιατί και σύ περιφρονείς τόν εαυτό σου*, 'Ανθρωπάκο. Σέ ξέρουν καλά, πολύ καλύτερα απ' ότι ό Ροκφέλερ ή οί συντηρητικοί. Ξέρουν τίς χειρότερες αδυναμίες σου τόσο καλά πού μόνον *εσύ* επιτρέπεται να τίς ξέρεις. Σέ θυσίασαν σ' ένα σύμβολο κι *εσύ* τούς παίρνεις στους ώμους σου και τούς οδηγείς στη δόξα. 'Εσύ ό ίδιος τούς εξυψώνεις και τούς υποθάλεις παρά τό γεγονός, ή καλύτερα *ένεκα* του γεγονότος, ότι πέταξαν τή μάσκα. Πραγματικά, σου τ'όπαν μέ πάρα

"Ακου, άνθρωπάκο!

πολλά λόγια: «Είσαι κατώτερο ὄν χωρίς καμιά ὑπευθυνότητα καὶ πάντα θά εἶσαι ἔτσι». Κι ἐσύ τούς ὀνομάζεις «Σωτῆρες», «Νέους ἀπελευθερωτές» καὶ κραυγάζεις «Ζήτω, Ζήτω».

- *Καινούργιοι ἀπελευθερωτές*

Γιά τό λόγο αὐτό σέ φοβᾶμαι, Ἀνθρωπάκο, σέ φοβᾶμαι θανάσιμα. Γιατί ἡ μοίρα τῆς ἀνθρωπότητας ἐξαρτᾶται ἀπό σένα. Σέ φοβᾶμαι γιατί δέν ὑπάρχει τίποτα πού νά ἀποφεύγεις τόσο πολύ ὅσο ἀποφεύγεις τόν ἑαυτό σου. Εἶσαι ἄρρωστος, πολύ ἄρρωστος, Ἀνθρωπάκο. Δέν εἶναι δικό σου λάθος. Μά φέρνεις τήν εὐθύνη ν' ἀπαλλαχτεῖς ἀπ' αὐτή τήν ἀρρώστια σου. Θά εἶχες ἀπό καιρό πετάξει ἀπ' τό σβέρκο σου τούς καταπιεστές, ἂν δέν εἶχες δείξει ἀνεκτικότητα στή καταπίεση καί ἂν, συχνά, δέν τήν εἶχες ὑποστηρίξει. Καμιᾶ ἀστυνομική δύναμη στόν κόσμο δέ θάταν ἀρκετά ἰσχυρή νά σέ καταπίεσει, ἂν στήν καθημερινή σου ζωὴ διέθετες ἔστω καί ἕναν ἀπειρελάχιστο κόκκο αὐτοσεβασμοῦ καί ἂν εἶχες κατανοήσει πολύ καλά ὅτι χωρίς ἐσένα ἡ ζωὴ δέ θά συνεχιζόταν οὔτε μιά ὥρα. Σοῦ τᾶπε αὐτά ὁ «ἀπελευθερωτής» σου; Ὁχι. Σέ ὀνόμασε «Προλετάριο τοῦ Κόσμου», μά δέ σοῦ εἶπε ὅτι ἐσύ καί *μόνον ἐσύ* εἶσαι *ὕπευθυνος* γιά τή ζωὴ σου (καί ὄχι ὑπεύθυνος γιά τήν «τιμὴ τῆς πατρίδας»).

Πρέπει νά συνειδητοποιήσεις ὅτι μετέτρεψες τὰ ἀνθρωπάκια σέ δυνάστες σου καί ὅτι ἔστειλες στό μαρτύριο τούς πραγματικά μεγάλους ἄντρες· ὅτι τούς σταύρωσες, τούς λιθοβόλησες καί τούς ἄφησες νά πεθάνουν ἀπ' τήν πείνα· ὅτι ποτέ δέν τούς σκέφτηκες, οὔτε αὐτούς, οὔτε τούς κόπους τους· ὅτι δέν ἔχεις τήν παραμικρὴ ἰδέα σέ ποιούς χρωστᾶς ὅ,τιδήποτε καλά ὑπάρχουν στή ζωὴ σου.

Λές: «Πρὶν σ' ἐμπιστευθῶ θέλω νά ξέρω τήν κοσμοθεωρία σου». Ὅταν ὁμως ἀκούσεις τήν κοσμοθεωρία μου θά τρέξεις στόν Εἰσαγγελέα, ἢ στήν «Ἐπιτροπὴ ἐναντίον ἀντι-Ἀμερικανικῶν Δραστηριοτήτων», ἢ στό FBI, ἢ στή GPU, ἢ στόν «Κίτρινο Τύπο», ἢ στήν Κού-Κλούξ-Κλάν, ἢ στοὺς «Ἡγέτες

τῶν Προλεταρίων ὄλου τοῦ κόσμου», ἦ, τέλος, ἀπλῶς θά τρέξεις.

Δέν εἶμαι οὔτε Κόκκινος, οὔτε Μαῦρος, οὔτε Λευκός, οὔτε Κίτρινος.

Δέν εἶμαι οὔτε Χριστιανός, οὔτε Ἑβραῖος, οὔτε Μωαμεθανός, οὔτε Μορμόνος, οὔτε Πολυγαμικός, οὔτε Ὀμοφυλόφιλος, οὔτε Ἀναρχικός, οὔτε Μπόερ.

Ἄγκαλιάζω τή σύζυγό μου ἐπειδή τήν ἀγαπῶ καί τήν ἐπιθυμῶ καί ὄχι ἐπειδή συμβαίνει νά ἔχω πιστοποιητικό γάμου ἢ ἐπειδή εἶμαι σεξουαλικά πεινασμένος.

Δέ δέρνω τά παιδιά, δέν ψαρεύω καί δέν κυνηγῶ ἐλάφια καί λαγούς. Εἶμαι ὅμως καλός σκοπευτής καί μ' ἄρέσει νά χτυπάω κέντρο.

Δέν παίζω μπρίτζ καί δέ δίνω πάρτυ γιά νά διαδώσω τίς θεωρίες μου. Ἄν αὐτές εἶναι σωστές τότε θά διαδοθοῦν μόνες τους.

Δέν ὑποβάλλω τήν ἐργασία μου σέ κανένα ὑπάλ-
ληλο τοῦ ὑπουργείου Ὑγιεινῆς, ἐκτός κι ἂν ἐκεῖνος τήν κατέχει καλύτερα ἀπό μένα. Καί καθορίζω ἐγώ ποιός κατέχει τήν οὐσία καί τίς ἐπιλοκές τῆς ἀνακάλυψής μου.

Τηρῶ αὐστηρά ὄλους τοὺς νόμους πού εἶναι λογικοί, μά καταπολεμῶ ἐκείνους πού εἶναι ἄχρηστοι ἢ παράλογοι. (Μήν τρέχεις στόν Εἰσαγγελέα, Ἀνθρωπάκο, γιατί καί κεῖνος τό ἴδιο θά κάνει, ἂν εἶναι ἔντιμος).

Θέλω τά παιδιά καί οἱ ἔφηβοι νά γεύονται τήν εὐτυχία τοῦ σωματικοῦ ἔρωτα καί νά τήν ἀπολαμβάνουν χωρίς κίνδυνο.

Δέν πιστεύω ὅτι γιά νά εἶναι κάποιος θρησκός, μέ τήν καλή καί γνήσια ἔννοια τῆς λέξης, πρέπει νά καταστρέψει τήν ἐρωτική του ζωή καί νά γίνει ζαρωμένος στήν ψυχή καί στό σῶμα σάν μούμια.

Ξέρω ότι αυτό που ονομάζεις «θεό» υπάρχει, αλλά όχι όπως τόν φαντάζεσαι: υπάρχει σά βασιική κοσμική ενέργεια στό σύμπαν, σάν αγάπη στό σῶμα σου, σάν τιμιότητα καί σάν αίσθηση τῆς φύσης μέσα σου καί γύρω σου.

Θά ἔδειχνα τήν πόρτα σ' ὁποιονδήποτε, πού μέ κάποια ἐπιπόλαιη δικαιολογία, θά προσπαθοῦσε νά ἀναμιχθεῖ στό ἱατρικό ἢ ἐκπαιδευτικό μου ἔργο, μέ τόν ἀσθενή ἢ τό παιδί. Μπροστά στό ἀκροατήριο τοῦ δικαστηρίου, θά τόν ρωτοῦσα μερικές ἀπλές καί ξεκάθαρες ἐρωτήσεις, πού δέ θά μπορούσε νά τίς ἀπαντήσει χωρίς νά ντρέπεται μετά γιά ὅλη του τή ζωή. Κι αὐτό γιατί εἶμαι ἕνας ἄνθρωπος πού ἐργάζεται, πού ξέρει τόν ἐσωτερικό κόσμο τοῦ ἀνθρώπου, πού ξέρει ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἀξίζει κάτι, πού θέλει νά βασιλεύει στόν κόσμο ἢ ἐργασία καί ὄχι σκέψεις καί γνῶμες γιά τήν ἐργασία. Ἔχω τή δική μου γνώμη καί μπορῶ νά ξεχωρίσω τό ψέμα ἀπ' τήν ἀλήθεια τήν ὁποία, κάθε ὥρα καί στιγμή, τή χρησιμοποιῶ σάν ἐργαλεῖο διατηρώντας τήν καθαρή μετά ἀπό κάθε χρήση.

Σέ φοβᾶμαι βαθειά, Ἀνθρωπάκο. Δέν ἦταν ὅμως πάντα ἔτσι. Ἐγώ ὁ ἴδιος ἤμουν κάποτε Ἀνθρωπάκος ἀνάμεσα σ' ἑκατομμύρια ἄλλα ἀνθρωπάκια. Μετά ἔγινα φυσικός ἐπιστήμονας καί ψυχίατρος καί ἄρχισα νά βλέπω πόσο ἄρρωστος εἶσαι καί πόσο ἐπικίνδυνος γίνεσαι μέ τήν ἀρρώστια σου. Ἀρχισα νά καταλαβαίνω ὅτι πρόκειται γιά δική σου, ἐσωτερική συγκινησιακή ἀρρώστια — καί ὄχι γιά κάποια ἐξωτερική δύναμη — πού συνέχεια σέ καταπιέζει, ἀκόμα κι ὅταν δέν ὑπάρχει φαινομενικά καμιά ἐξωτερική πίεση. Θάχεις ἀπό καιρό ἀποτινάξει τούς τυράννους ἄν ἦσουν ἐσωτερικά ζωντανός καί ὕγιής. Οἱ καταπιεστές σου προέρχονται ἀπ' τήν τάξη σου, ὅπως στό παρελθόν προέρχονταν ἀπ' τά ἀνώτερα

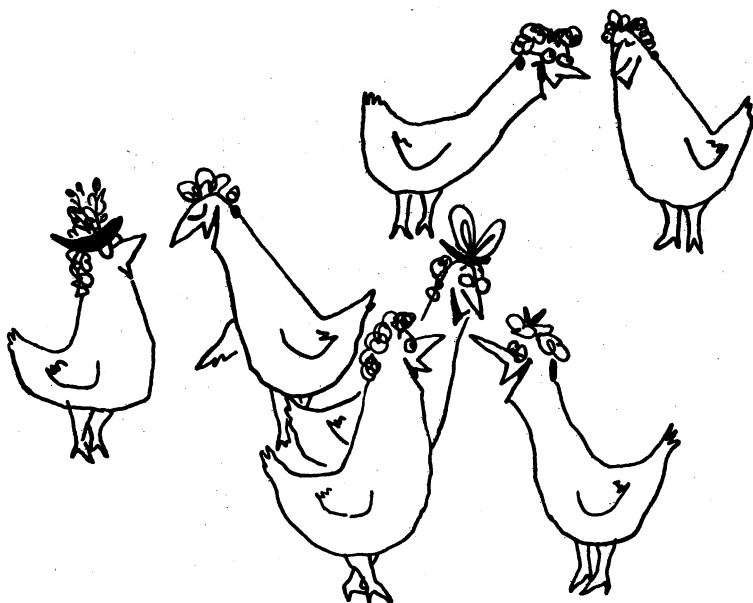
Ἄκου, ἀνθρωπάκο!

κοινωνικά στρώματα. Αὐτοί εἶναι ἀκόμα μικρότεροι ἀπό σένα, Ἀνθρωπάκο. Γιατί πρέπει κάποιος νά εἶναι πολύ μικρός, γιά νά γνωρίσει τήν ἀθλιότητα στήν πράξη καί μετά νά χρησιμοποιήσει τή γνώση του αὐτή γιά νά σέ καταπιέσει *πιό σκληρά, πιό ἀνελέητα.*

Δέν ἔχεις αἰσθητήριο ὄργανο γιά νά ξεχωρίζεις τόν πραγματικό μεγάλο ἄνθρωπο. Ὁ τρόπος ζωῆς του, ὁ πόνος του, ἡ ἐπιθυμία του, ὁ θυμός του, ἡ πάλη του γιά σένα, σοῦ εἶναι ἄγνωστα. Δέν μπορείς νά καταλάβεις ὅτι ὑπάρχουν ἄντρες καί γυναῖκες πού δέν μποροῦν νά σέ καταπιέσουν καί νά σέ ἐκμεταλλετοῦν καί πού θέλουν νά εἶσαι ἐλεύθερος, εἰλικρινής καί τίμιος. Δέν ἀγαπᾷς τούς ἄντρες αὐτούς καί τίς γυναῖκες γιατί εἶναι ξένοι πρὸς τήν ὑπαρξή σου.

Εἶναι ἀπλοί καί ἀκέραιοι· γι' αὐτούς ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι εἶναι γιά σένα ἡ πονηριά. Κοιτάζουν τόν ἐσωτερικό σου κόσμο, ὄχι μέ χλευασμό, ἀλλά μέ πόνο γιά τή μοίρα τοῦ ἀνθρώπου. Μά ἐσύ αἰσθάνεσαι τήν ἐρευνητική ματιά τους καί ὀσφρίζεσαι κίνδυνο. Τούς παραδέχεσαι Ἀνθρωπάκο, τότε καί μόνον, ὅταν ἄλλα Ἀνθρωπάκια σοῦ ποῦνε ὅτι οἱ ἄνθρωποι αὐτοί εἶναι μεγάλοι. Φοβᾶσαι τό μεγάλο ἄνθρωπο, τή γνώμη του καί τήν ἀγάπη του γιά τή ζωή. Ὁ μέγανος ἄνθρωπος σ' ἀγαπάει ἀπλά, ὅπως ἀγαπάει κάθε ζῶο σάν ζωντανό πλάσμα. Δέ θέλει νά σέ βλέπει νά ὑποφέρεις ὅπως ὑπέφερες ὀλόκληρες χιλιετηρίδες. Δέ θέλει νά σ' ἀκούει νά μοιρολογεῖς ὅπως μοιρολογοῦσες ὀλόκληρες χιλιετηρίδες. Δέ θέλει νά σέ βλέπει ὑποζύγιο, γιατί αὐτός ἀγαπᾷ τή ζωή καί τή θέλει ἐλεύθερη ἀπό πόνο καί ἐξευτελισμό.

Φέρνεις τούς πραγματικά μεγάλους ἀνθρώπους σέ σημεῖο πού νά σέ περιφροῦν, πού, πικραμένοι ἀπό σένα καί τή μικροπρέπειά σου, ἀποσύρονται, πού σέ

- Τά ἄδεια καί χαζά κοινωνικά «πάρτυ» σου

ἀποφεύγουν καί πού, τό πιά χειρότερο, ἀρχίζουν νά σέ λυποῦνται. Ἐάν συμβαίνει νά εἶσαι ψυχίατρος, Ἀνθρωπάκο, ὁ Λομπρόζο γιά παράδειγμα, στιγματίζεις τό μεγάλο ἄνθρωπο σάν ἓνα εἶδος ἐγκληματία ἢ σάν ἓνα ἐγκληματία πού ἀπέτυχε νά διορθωθεῖ ἢ σάν ἓνα ψυχωτικό. Γιατί ὁ μέγας ἄνθρωπος, ἀντίθετα μέ σένα, δέ βάζει σκοπό στή ζωή του τά λεφτά, ἢ τόν καλό κοινωνικά γάμο τῶν κοριτσιῶν του, ἢ τήν πολιτική σταδιοδρομία, ἢ τούς ἀκαδημαϊκούς τίτλους, ἢ τό βραβεῖο Νόμπελ. Γιά τό λόγο αὐτό, ἐπειδή δέν εἶναι σάν καί σένα, τόν ἀποκαλεῖς «μεγαλοφυῖα» ἢ «παλαβό». Αὐτός, ἀπ' τ' ἄλλο μέρος, εἶναι πρόθυμος νά διακηρύξει ὅτι δέν εἶναι «μεγαλοφυῖα» μά μόνον ἓνα ζωντανό πλάσμα. Τόν ὀνομάζεις «ἀκοινώνητο» ἐπειδή προτιμᾷ τή μελέτη, μόνος μέ τίς σκέψεις του ἢ τό ἐργαστήριό, μέ τή δουλειά του, καί ὄχι τά ἄδεια καί χαζά κοινωνικά «πάρτυ» σου. Τόν ἀποκαλεῖς τρελό ἐπειδή ξοδεύει τά

λεφτά του γιά ἐπιστημονική ἔρευνα καί ὄχι γιά ν' ἀγοράζει μετοχές καί νά συσσωρεύει ἀποθέματα, σάν καί σένα. Τολμᾶς, Ἄνθρωπάκο, ἀπ' τὰ βᾶθη τῆς ἔσχατης κατάπτωσής σου, ν' ἀποκαλέσεις τόν ἀπλό καί εἰλικρινή ἄνθρωπο «ἀνώμαλο», συγκρίνοντάς τον μέ σένα, τό πρότυπο τῆς «ὀμαλότητας», τόν «*homo normalis*». Τόν μετῶς μέ τό δικό σου μέτρο, τῆς μικροπρέπειας, καί βρίσκεις ὅτι δέν ἀνταποκρίνεται στίς δικές σου προδιαγραφές ὀμαλότητας. Δέν μπορεῖς νά δεῖς, Ἄνθρωπάκο, ὅτι ἐσύ εἶσαι πού διώχνεις αὐτόν, πού εἶναι γεμάτος ἀπό ἀγάπη γιά σένα καί προθυμία νά σέ βοηθήσει, μακριά ἀπ' τήν κοινωνική ζωή, κάνοντάς την ἀνυπόφορη καί στά σαλόνια καί στίς ταβέρνες. Ποιός τόν ὀδήγησε στή σημερινή του κατάσταση, βασανίζοντάς τον σκληρά γιά πολλές δεκαετίες; *Ἐσύ ὁ ἴδιος*, Ἄνθρωπάκο, μέ τήν ἀνευθυνότητά σου, τή στενοκεφαλιά σου, τίς λαθεμένες σκέψεις καί τὰ «ἀδιάσειστα ἀξιιώματά» σου πού, φυσικά, παύουν νά ἰσχύουν μετά ἀπό δέκα χρόνια. Σκέψου μόνο γιά πόσα πράγματα ἔπαιρνες ὄρκο ὅτι ἦταν σωστά στά λίγα χρόνια πού κύλισαν ἀνάμεσα στόν Πρῶτο καί στό Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο. Πόσα ἀπ' αὐτά παραδέχτηκες ὅτι ἦταν λαθεμένα, πόσα ἀπ' αὐτά ἔχεις ἀποκηρύξει; Ἀπολύτως κανένα, Ἄνθρωπάκο. Ὁ μέγας ἄνθρωπος σκέφτεται προσεκτικά κι ἀπ' τή στιγμή πού θά συλλάβει μιᾶ ἰδέα σκέφτεται μακροπρόθεσμα. Ἐσύ, Ἄνθρωπάκο, μετατρέπεις τό μεγάλο ἄνθρωπο σέ παρείσακτο, παρά τό γεγονός ὅτι ἡ σκέψη του εἶναι σωστή κι αἰώνια καί ἡ δική σου ἀσήμαντη κι ἐφήμερη. Κάνοντάς τον νά αἰσθάνεται παρείσακτος φυτεύεις μέσα του τό φριχτό σπόρο τῆς μοναξιάς.

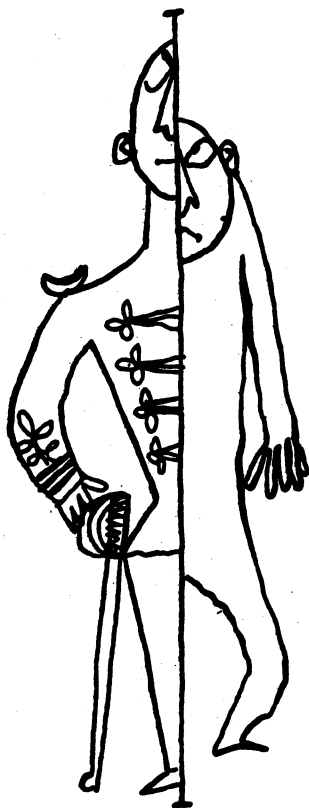
Ἄχι τό σπόρο τῆς μοναξιάς πού εἶναι παραγωγική, ἀλλά τό σπόρο τοῦ φόβου ὅτι θά παραξηγηθεῖ καί θά

κακομεταχειριστεί από σένα. Γιατί έσύ είσαι ό «λαός», ή «κοινή γνώμη», ή «κοινωνική συνείδηση». Είλικρινά, έχεις αναλογιστεί ποτέ, 'Ανθρωπάκο, τήν τεράστια εϋθύνη πού φέρνεις γι' αυτό τό πράγμα; 'Έχεις ποτέ — είλικρινά, — αναρωτηθεί άν σκέφτεσαι σωστά ή όχι, άπ' τήν άποψη τών μακροπρόθεσμων κοινωνικών γεγονότων, τής φύσης, τών μεγάλων ανθρώπινων κατορθωμάτων, του Χριστου για παράδειγμα; 'Οχι, ποτέ δέν αναρωτήθηκες για τό άν οί σκέψεις σου είναι λαθεμένες. 'Αντί γι' αυτό, αναρωτιόσουν τί θά πει ό γείτονας σου γι' αυτές ή άν ή τιμιότητά σου πρόκειται νά σου κοστίσει χρήματα. Μόνο γι' αυτά αναρωτήθηκες, 'Ανθρωπάκο, κι όχι γι' άλλα.

'Αφού μ' αυτό τόν τρόπο οδήγησες τό μεγάλο άνθρωπο στην άπομόνωση, κατόπιν ξέχασες τί του έκανες. Τό μόνο πού κατάφερες ήταν νά ξεστομίσεις κι άλλες άνοησίες, νά διαπράξεις κι άλλες μικρότητες, νά καταφέρεις κι άλλα βαριά πλήγματα. Ξεχνάς. 'Αλλά είναι στή φύση τών μεγάλων άντρών όχι μόνο νά μήν ξεχνούν και νά μή ζητούν εκδίκηση, αλλά, πέρ' άπ' αυτό, νά προσπαθούν νά ΚΑΤΑΛΑΒΟΥΝ ΓΙΑΤΙ ΣΥΜΠΕΡΙΦΕΡΕΣΑΙ ΤΟΣΟ ΑΞΙΟΚΑΤΑΦΡΟΝΗΤΑ. Ξέρω ότι αυτά είναι άγνωστα στίς σκέψεις σου και στά αισθήματά σου. 'Αλλά πιστεψέ με: άν προξενήσεις πόνο έκατό, χίλιες, ένα έκατομμύριο φορές, άν προκαλέσεις τραύματα αγιάτρευτα — έστω κι άν τήν επόμενη στιγμή δέ θυμάσαι πιά τί έκανες — ό μεγάλος άνθρωπος υποφέρει για τίς πράξεις σου για λογαριασμό δικό σου, όχι επειδή οί πράξεις αυτές είναι μεγάλες, μά επειδή είναι μικροπρεπείς. Θάθελε νά ξέρει τί σέ κινεί νά κάνεις πράγματα σάν κι αυτά: νά έξευτελίζεις τόν άνθρωπο πού παντρευτήκες επειδή σ' άπογοήτευσε· νά βασανίζεις

- Μά εσύ άναρωτιόσουν τί θά πει ό γείτονάς σου

- Κατά βάθος περιφρονείς τόν έαυτό σου, άκόμα κι όταν -ή
ιδιαίτερα όταν- κάνεις φανταχτερή επίδειξη τής άξιοπρέπειάς
σου

Ἄκου, ἀνθρωπάκο!

τό παιδί σου ἐπειδὴ ἀπέτυχε νά εὐχαριστήσῃ τόν κα-
κεντρεχὴ γείτονα· νά προδίνεις τοὺς φίλους σου· νά
περιφρονεῖς τόν εὐγενικό ἄνθρωπο καὶ νά τόν ἐκμεταλ-
λεύεσαι· προσπαθεῖ νά καταλάβῃ τί σέ κάνει νά παίρνεις
ὅταν σοῦ προσφέρουν καὶ νά δίνεις ὅταν σοῦ τό ἀπαιτοῦν,
ἀλλὰ ποτέ νά μὴ δίνεις σ' αὐτόν πού σοῦ πρόσφερε κάτι
μ' ἀγάπῃ· νά δίνεις μιὰ ἀκόμα κλωτσιὰ στό συνάνθρωπό
σου, πού εἶναι πεσμένος, ἢ πού πρόκειται νά πέσει· νά
λές ψέματα ἐκεῖ πού χρειάζεται ἢ ἀλήθεια καὶ νά κα-
ταδιώκεις πάντα τήν ἀλήθεια καὶ ποτέ τό ψέμα. Εἶσαι
πάντοτε μέ τό μέρος τῶν διωκτῶν, Ἄνθρωπάκο.

Γιά νά ἀποκτήσῃ τήν εὐνοιά σου, Ἄνθρωπάκο,
γιά νά κερδίσῃ τήν ἄχρηστη φιλία σου ὁ μέγας
ἄνθρωπος, θά ἔπρεπε νά φέρεῖ τόν ἑαυτό του στά
μέτρα σου, θά ἔπρεπε νά μιᾷ μέ τόν τρόπο πού μιᾷς,
θά ἔπρεπε νά στολιστεῖ μέ τίς ἀρετές σου. Ἄλλά ἄν
εἶχε τίς ἀρετές σου, τή γλώσσα σου καὶ τή φιλία σου,
δέ θάταν πιά μέγας, εἰλικρινής κι ἀπλός. Ἀπό-
δειξη: οἱ φίλοι σου, πού μιᾶνε ὅπως θέλεις ἐσύ νά
μιᾶνε, ποτέ δέν ἦταν μεγάλοι ἄνδρες.

Δέν πιστεύεις ὅτι ὁ δικός σου φίλος μπορεῖ νά
κάνει κάτι σπουδαῖο. Μυστικά περιφρονεῖς τόν ἑαυτό
σου ἀκόμα κι ὅταν — ἢ ἰδιαίτερα ὅταν — κάνεις
φантаχτερή ἐπίδειξη τῆς ἀξιοπρέπειάς σου· καὶ ἀφοῦ
περιφρονεῖς τόν ἑαυτό σου δέν εἶναι δυνατό νά
τρέφεις ἐκτίμησιν γιά τό φίλο σου. Δέν πιστεύεις ὅτι
κάποιος πού κάθησε στό ἴδιο τραπέζι μέ σένα, ἢ
ἔζησε στό ἴδιο σπίτι μέ σένα μπορεῖ νά πετύχῃ κάτι
σημαντικό. Στό ἄμεσο περιβάλλον σου, Ἄνθρωπά-
κο, εἶναι δύσκολη ἡ σκέψη καὶ ὁ στοχασμός. Μπο-
ροῦν μόνο νά σκέφτονται γιά σένα, ὄχι μέ σένα. Γιατί
ἐσύ καταπνίγεις κάθε μεγάλη κι ἐντυπωσιακή σκέψη.
Σάν μητέρα, λές στό παιδί σου πού προσπαθεῖ νά

ἐξερευνήσει τόν κόσμο του: «Αὐτά δέν εἶναι πράγμα-
τα γιά παιδιά». Σάν καθηγητής τῆς βιολογίας, λές:
«Αὐτά δέν εἶναι πράγματα γιά σοβαρούς σπουδαστές.
Τί εἶπες, ἀμφισβητεῖς τή θεωρία τῶν μικροβίων τῆς
ἀτμόσφαιρας;» Σάν δάσκαλος, λές: «Τά παιδιά στόμα
ἔχουν καί μιλιὰ δέν ἔχουν». Σάν σύζυγος λές: «Χά!
Ἀνακάλυψη! Τό μυαλό σου καί μιὰ λίρα! Γιατί δέν
πᾶς στό γραφεῖο σου ὅπως κάνουν ὄλοι, νά βγάλεις

- «Μικρόβια τῆς ἀτμόσφαιρας»

- "Ό,τι όμως γράφεται στις εφημερίδες τό πιστεύεις, ανεξάρτητα αν τό καταλαβαίνεις ή όχι

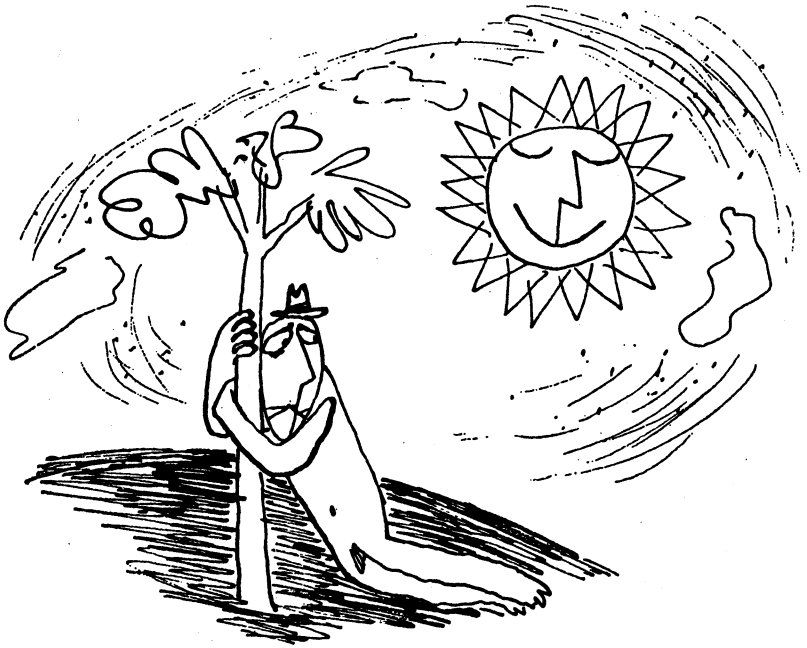
καμιά δραχμή νά ζοῦμε σάν ἄνθρωποι;». Παρ' ὄλ' αὐτά, ὅ,τι γράφεται στις εφημερίδες τό πιστεύεις, ανεξάρτητα αν τό καταλαβαίνεις ή όχι.

Θά σοῦ πῶ κάτι, Ἄνθρωπάκο. Ἔχασες τήν αἴσθηση γιά ὅ,τι ἀνώτερο ὑπάρχει μέσα σου. Τό στραγγάλισες καί τό δολοφονεῖς κάθε φορά πού τό συναντᾶς στούς ἄλλους, στά παιδιά σου, στή γυναίκα σου, στόν ἄντρα σου, στόν πατέρα σου καί στή μητέρα σου. Εἶσαι μικρός καί θέλεις νά παραμείνεις μικρός.

Ρωτᾶς μήπως πῶς τά ξέρω ὄλ' αὐτά; Θά σοῦ πῶ: Σ' ἔχω γνωρίσει, ἔχω ἐμπειρίες μαζί σου, ἔχω αἰσθανθεῖ τόν ἑαυτό μου μέσα σου· σάν θεραπευτής σ' ἀπελευθέρωσα ἀπ' τή μικρότητά σου, σάν δάσκαλος συχνά σ' ὀδήγησα στήν εὐθύτητα καί τήν ἀκεραιότητα. Ξέρω πῶς ὑπερασπίζεσαι τόν ἑαυτό σου ἐνάντια στήν εὐθύτητα, ξέρω τόν τρόπο πού σέ κυριεύει ὅταν σοῦ ζητοῦν ν' ἀκολουθήσεις τόν ἀληθινό καί γνήσιο ἑαυτό σου.

Δέν εἶσαι μόνο μικρός, Ἄνθρωπάκο. Ξέρω ὅτι ἔχεις τίς «μεγάλες στιγμές» σου στή ζωή, στιγμές

«έκστασης» και «μεγαλείου», στιγμές «μεσουρανήματος». Ἀλλά δέν ἔχεις τό σθένος νά πετάξεις ὄλο και πίο ψηλά, ν' ἀφήσεις τήν ἀγαλίαση νά σέ μεταφέρει στά οὐράνια. Φοβᾶσαι τό πέταγμα, φοβᾶσαι τό ὕψος και τό βάθος. Ὁ Νίτσε σοῦ τό εἶπε καλύτερα, πρίν ἀπό πολύ καιρό. Μά δέν σοῦ εἶπε γιατί εἶσαι ἔτσι. Προσπάθησε νά σέ μεταμορφώσει σ' ἕναν ὑπεράνθρωπο, ἕναν «Übermensch», ὥστε νά μπορείς νά ξεπεράσεις τό ἀνθρώπινο στοιχείο μέσα σου. Ὁ «Ἵπεράνθρωπός» του ἔγινε ὁ «Φύρερ Χίτλερ» σου και σύ ἔμεινες ὑπάνθρωπος, ἕνας «Untermensch».

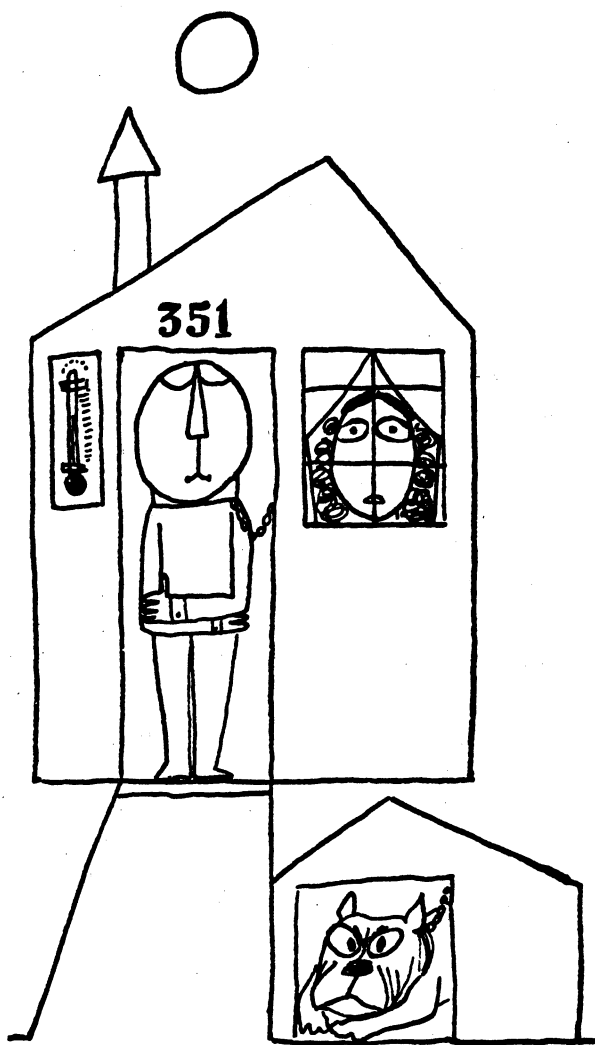
- Φοβᾶσαι νά πετάξεις, φοβᾶσαι τό ὕψος και τό βάθος.

Ἄκου, ἀνθρωπάκο!

Θέλω νά πάψεις νά εἶσαι «Untermensch» καί νά γίνεις ὁ ἑαυτός σου. Ὁ ἑαυτός σου καί ὄχι ἡ ἔφημερίδα πού διαβάζεις, οὔτε ἡ ἄθλια γνώμη τοῦ κακοῦ γείτονά σου. Ξέρω ὅτι δέν ξέρεις πῶς καί τί πραγματικά εἶσαι κατά βάθος. Κατά βάθος εἶσαι ἕνα ἐλάφι, εἶσαι ὅτι ὁ Θεός σου, ὁ ποιητής σου, ὁ φόβος σου. Μά ἐσύ πιστεύεις ὅτι εἶσαι μέλος τῆς Λεγεώνας, τῆς Λέσχης μπόουλινγκ, τῆς Κού-Κλουξ-Κλάν. Κι ἐπειδή ἀκριβῶς πιστεύεις κάτι τέτοιο, γι' αὐτό καί συμπεριφέρεσαι ἔτσι. Κι αὐτό ἐπίσης σοῦ τῶπαν κι ἄλλοι: πρὶν ἀπό πολλά χρόνια ὁ Χάινριχ Μάνν στή Γερμανία καί στήν Ἀμερική ὁ Ἄπτον Σινκλαίρ, ὁ Ντός Πάσσορ, κ.ἄ. Μά ἐσύ δέν ἤξερες τόν Μάνν ἢ τόν Σινκλαίρ. Ἦξερες μόνο τόν πρωταθλητή τοῦ μπόξ καί τόν Ἄλ Καπόνε. Ἄν εἶχες νά διαλέξεις μεταξὺ μιᾶς βιβλιοθήκης κι ἐνός γηπέδου θά διάλεγες χωρίς δισταγμό τό δεύτερο.

Ζητᾶς τήν εὐτυχία στή ζωὴ μά ἡ σιγουριά ἔχει μεγαλύτερη σημασία γιά σένα, ἀκόμα κι ἂν σοῦ κοστίσει τό χέρι σου ἢ τή ζωὴ σου. Κι ἐπειδή ποτέ δέν ἔμαθες νά δημιουργεῖς εὐτυχία, νά τήν ἀπολαμβάνεις καί νά τήν προστατεύεις, δέν μπορεῖς νά καταλάβεις τή γενναιότητα τοῦ εἰλικρινοῦς ἀτόμου. Θέλεις νά μάθεις τί εἶσαι, Ἀνθρωπάκο; Ἄκου στό ραδιόφωνο τίς διαφημίσεις τῶν καθαρτικῶν, τῆς ὀδοντόκρεμας, τῶν ἀποσμητικῶν κλπ. Μά δέν καταφέρνεις ν' ἀκούσεις τή μουσική τῆς προπαγάνδας.

Δέν καταφέρνεις νά συλλάβεις τήν ἀπύθμενη ἠλιθιότητα καί τό ἀηδιαστικά κακό γοῦστο αὐτῶν τῶν σειρήνων, πού ἔχουν σχεδιαστεῖ γιά νά τραβήξουν τήν προσοχή σου. Πρόσεξε ποτέ σοβαρά τά ἀστεῖα πού λέει γιά σένα ὁ «κονφερασιέ» σ' ἕνα νυχτερινό κέντρο; Ἀστεῖα γιά σένα, γιά τόν ἑαυτό του καί γιά

- Γυρεύεις εδύχια, μά ή σιγουριά έχει μεγαλύτερη σημασία για σένα

"Ακου, άνθρωπάκο!

ὄλο τό μικρό κι ἄθλιο κόσμο. "Ακου τίς διαφημίσεις τῶν καθαρτικῶν καί μάθε πῶς εἶσαι καί τί εἶσαι.

"Ακου, ἄνθρωπάκο. Ἡ ἀθλιότητα τῆς ἀνθρώπινης ὑπαρξῆς προβάλλεται καθαρά μέσ' ἀπ' αὐτές τίς μικρές πράξεις. Κάθε μιά ἀπ' τίς μικροπρέπειές σου ἀπομακραίνει ὄλο καί πιά πολύ τήν ἐλπίδα ὅτι κάποια μέρα θά βελτιωθεῖς. Αὐτό προκαλεῖ θλίψη, ἄνθρωπάκο, βαθειά, δυνατή θλίψη. Γιά νά μή νιώθεις τή θλίψη αὐτή, δημιουργεῖς ἄσχημα ἀνέκδοτα πού τά ὀνομάζεις «λαϊκό χιουῶμορ».

Ἄκους τό ἀνέκδοτο γιά τόν ἑαυτό σου καί ξεκαρδίζεσαι στά γέλια μαζί μέ τούς ἄλλους. Δέ γελάς ἐπειδή βρίσκεις τόν ἑαυτό σου ἀστεῖο. Γελάς σέ βάρος τοῦ ἄνθρωπάκου, μά δέν ξέρεις ὅτι γελάς σέ βάρος τοῦ ἑαυτοῦ σου, ὅτι *ὄλοι γελᾶνε σέ βάρος σου*. Ἐκατομμύρια ἀνθρωπάκια δέν ξέρουν ὅτι ὄλοι γελᾶνε σέ βάρος τους. Γιατί γελᾶνε σέ βάρος σου, ἄνθρωπάκο, τόσο ἀνοιχτά, τόσο ἐγκάρδια, μέ τόση σαδιστική ἱκανοποίηση, τόσους αἰῶνες τώρα; Σοῦ πέρασε ποτέ

- Ἄκους τό ἀνέκδοτο γιά τόν ἑαυτό σου καί ξεκαρδίζεσαι στά γέλια μαζί μέ τούς ὑπόλοιπους

ἀπ' τό μυαλό πόσο γελοίοι παρουσιάζονται «οἱ ἄνθρωποι» στόν κινηματογράφο;

Θά σοῦ πῶ γιατί γελᾶνε σέ βάρος σου κι αὐτό ἐπειδή σέ παίρνω πολύ, πάρα πολύ σοβαρά:

Μέ φανταστική ἀκρίβεια ἡ σκέψη σου πάντα ἀπομακρύνεται ἀπ' τήν ἀλήθεια, ὅπως ἀκριβῶς ἕνας καλός σκοπευτής, γιά καλαμπούρι, σκοπεύει μέ μεγάλη ἀκρίβεια δίπλα ἀκριβῶς ἀπ' τό κέντρο τοῦ στόχου. Δέ νομίζεις ὅτι τά πράγματα ἔχουν ἔτσι. Θά σοῦ τό ἀποδείξω.

Ἄπό καιρό θά εἶχες γίνει ὁ ἀφέντης τῆς ὑπαρξῆς σου, ἄν οἱ σκέψεις σου κατευθύνονταν στήν ἀλήθεια.

Ἄλλά νά πῶς σκέφτεσαι:

«Γιά ὅλα φταῖνε οἱ Ἑβραῖοι». «Τί εἶναι Ἑβραῖος;» ρωτῶ. «Ἄνθρωπος μέ Ἑβραϊκό αἷμα», εἶναι ἡ ἀπάντησή σου. «Τί διαφορά ὑπάρχει μεταξύ τοῦ Ἑβραϊκοῦ αἵματος καί τοῦ αἵματος τῶν ἄλλων λαῶν;» Ἡ ἐρώτηση αὐτή σοῦ φαίνεται δύσκολη· διστάζεις, μπερδεύεσαι κι ἀπαντᾷς: «Ἐννοῶ τήν Ἑβραϊκή φυλή». «Τί εἶναι φυλή;» ρωτῶ. «Φυλή; Μ' αὐτό εἶναι εὐκολο: ὅπως ἀκριβῶς ὑπάρχει ἡ Γερμανική φυλή, ἔτσι ὑπάρχει κι ἡ Ἑβραϊκή φυλή». «Ποιά εἶναι τά χαρακτηριστικά τῆς Ἑβραϊκῆς φυλῆς;» «Νά, οἱ Ἑβραῖοι ἔχουν μαῦρα μαλλιά, μακριά κυρτή μύτη κι ἔξυπνα μάτια. Εἶναι κεφαλαιοκράτες καί φιλοχρήματοι». «Ἐχεις δεῖ ποτέ ἕνα Μεσογειακό Γάλλο ἢ Ἱταλό πλάι-πλάι μ' ἕναν Ἑβραῖο; Μπορεῖς νά τούς ξεχωρίσεις;» «Ἐ, νά, ὄχι ἀκριβῶς». «Τί εἶναι λοιπόν οἱ Ἑβραῖοι; Τό αἷμα τους δέν εἶναι διαφορετικό, ἡ ὄψη τους δέ διαφέρει ἀπ' τῶν Γάλλων ἢ Ἱταλῶν. Ἐχεις δεῖ ποτέ *Γερμανοεβραῖους*;» «Βέβαια, μοιάζουν μέ τούς Γερμανούς». «Καί τί εἶναι Γερμανός;» «Αὐτός πού ἀνήκει στή «Βόρεια Ἀρία φυλή». «Εἶναι οἱ Ἰνδοί ἄριοι;»

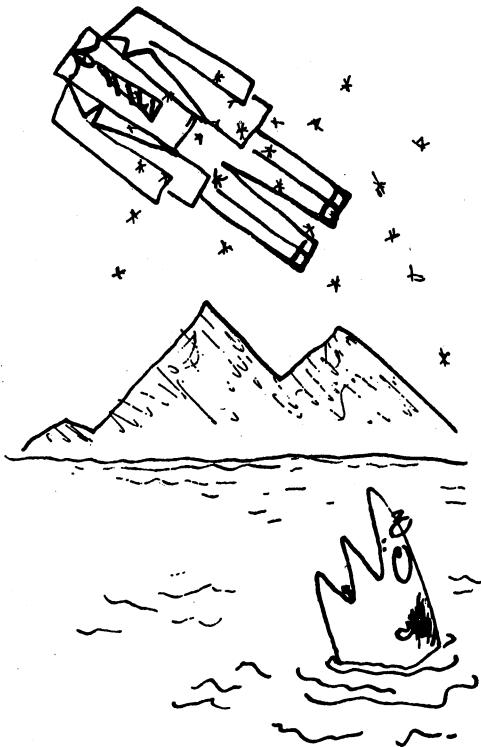
«Βέβαια». «Εἶναι Βόρειοι;» «᾽Οχι». «Εἶναι ξανθοί;» «᾽Οχι». «Ὅπως βλέπεις δέν ξέρεις τί εἶναι Γερμανός καί τί Ἑβραῖος». «Ὅμως ὑπάρχουν Ἑβραῖοι». «Ὅπωςδήποτε ὑπάρχουν Ἑβραῖοι, ὅπως ὑπάρχουν Χριστιανοί καί Μωαμεθανοί». «Ἐννοῶ ἢ Ἑβραϊκή θρησκεία» «Ἦταν ὁ Ροῦσβελτ Ὀλλανδός;» «᾽Οχι». «Τότε γιατί λές τόν ἀπόγονο τοῦ Δαυῖδ Ἑβραῖο, ἀφοῦ δέ λές τό Ροῦσβελτ Ὀλλανδός;» «Μέ τούς Ἑβραῖους τά πράγματα εἶναι διαφορετικά». «Ποιά εἶναι ἡ διαφορά;» «Δέν ξέρω».

Ἔτσι μωρολογεῖς, ἄνθρωπάκο. Κι ἀπ' τίς μωρολογίες σου ξεπετιοῦνται πάνοπλες στρατιές πού σφάζουν δέκα ἑκατομμύρια ἀνθρώπους ἐπειδή ἦταν «Ἑβραῖοι», ἔστω κι ἂν δέν μπορεῖς νά ὀρίσεις τί ἀκριβῶς εἶναι Ἑβραῖος. Νά γιατί γελᾶνε σέ βάρος σου, νά γιατί σ' ἀποφεύγουν αὐτοί πού ἔχουν νά κάνουν σοβαρή δουλειά, νά γιατί εἶσαι βυθισμένος στό βοῦρκο. Λές «Ἑβραῖος» κι αἰσθάνεσαι ἀνώτερος. Δέν ἔχεις ἄλλο τρόπο γιατί νιώθεις πραγματικά ἄθλια. Καί νιώθεις ἄθλια γιατί εἶσαι αὐτό πού σκοτώνεις στόν ὑποτιθέμενο Ἑβραῖο. Αὐτό εἶναι μόνο ἕνα ἀπειρελάχιστο κομμάτι τῆς ἀλήθειας γιά σένα ἄνθρωπάκο.

Δέν αἰσθάνεσαι πιά τόσο μικρός ὅταν ἀποκαλεῖς κάποιον «Ἑβραῖο», ἀλαζονικά ἢ περιφρονητικά. Τό ἀνακάλυψα πρόσφατα. Ὀνομάζεις κάποιον Ἑβραῖο ἂν τόν ἐκτιμᾷς πάρα πολύ, ἢ πολύ λίγο. Ξεκίνησες αὐθαίρετα νά ὀρίσεις ποιός εἶναι «Ἑβραῖος». Μά δέ σοῦ παραχωρῶ αὐτό τό δικαίωμα, εἴτε εἶσαι μικρός Ἄριος, εἴτε εἶσαι μικρός Ἑβραῖος. Μόνο ἐγώ, καί κανένας ἄλλος στόν κόσμο, ἔχω τό δικαίωμα νά ὀρίσω τί εἶμαι. Εἶμαι, βιολογικά καί πολιτιστικά, ἕνας μιγάδας καί εἶμαι περήφανος πού εἶμαι τό σωματικό καί πνευματικό ἀποτέλεσμα τῆς διασταύρωσης ὄλων

τῶν τάξεων, φυλῶν καί ἔθνῶν, εἶμαι περήφανος πού δέν ἀνήκω σέ καμιά «καθαρή φυλή» ἢ σέ καμιά «καθαρή τάξη», σάν κι ἐσένα, πού δέν εἶμαι σωβινιστής σάν κι ἐσένα, τό μικρό Φασίστα ὄλων τῶν ἔθνῶν, φυλῶν καί τάξεων. Ἄκουσα ὅτι στήν Παλαιστίνη ἔδιωξες κάποιο Ἑβραῖο τεχνίτη ἐπειδή δέν ἦταν περιτμημένος. Δέν ἔχω τίποτε περισσότερο κοινό μέ τούς Ἑβραίους φασίστες ἀπ' ὅτι ἔχω μέ τούς ἄλλους. Ἡ Ἑβραϊκή γλῶσσα, ἡ Ἑβραϊκή θρησκεία κι ὁ Ἑβραϊκός πολιτισμός μ' ἀφήνουν ἀδιάφορο. Δέν πιστεύω στό Θεό τῶν Ἑβραίων περισσότερο ἀπ' ὅτι πιστεύω στό Θεό τῶν Χριστιανῶν ἢ τῶν Ἰνδῶν, μά ξέρω τί σέ κάνει νά πιστεύεις στό Θεό σου. Δέν πιστεύω πῶς οἱ Ἑβραῖοι εἶναι ὁ «ἐκλεκτός λαός» τοῦ Θεοῦ. Πιστεύω πῶς κάποια μέρα οἱ Ἑβραῖοι θ' ἀναμιχθῶν μέ τίς μάζες τῶν ἀνθρώπινων ζῶων τούτου τοῦ πλανήτη, κι αὐτό θά εἶναι καλό γι' αὐτούς καί γιά τούς ἀπογόνους τους. Δέ σ' ἀρέσει νά τ' ἀκοῦς αὐτά, μικρέ Ἑβραῖε. Διατυμπανίζεις τήν Ἑβραϊκή καταγωγή σου, ἐπειδή περιφρονεῖς τόν ἑαυτό σου κι αὐτούς πού εἶναι γύρω σου, *γιατί εἶναι Ἑβραῖοι*. Ὁ Ἑβραῖος εἶναι ὁ χειρότερος ἐχθρός τῶν Ἑβραίων. Τούτη εἶναι μιά παλιά ἀλήθεια. Ἐγώ ὁμως δέ σέ μισῶ καί δέ σέ περιφρονῶ. Μόνο πού δέν ἔχω καμιά σχέση μαζί σου, τουλάχιστον ὄχι περισσότερη ἀπ' ὅτι ἔχω μ' ἕνα Κινέζο ἢ ἕνα καγκουρώ, μέ ἄλλα λόγια τήν κοινή προέλευσή μας ἀπ' τή κοσμική ὕλη. Γιατί μικρέ Ἑβραῖε ἡ σκέψη σου φτάνει πίσω μόνο μέχρι τό Σήμ καί ὄχι μέχρι τό πρωτόπλασμα; Γιά μένα ἡ ζωή ἀρχίζει μέ τή συστολή τοῦ πρωτοπλάσματος κι ὄχι μέ τή θεολογία τοῦ ραββίνου.

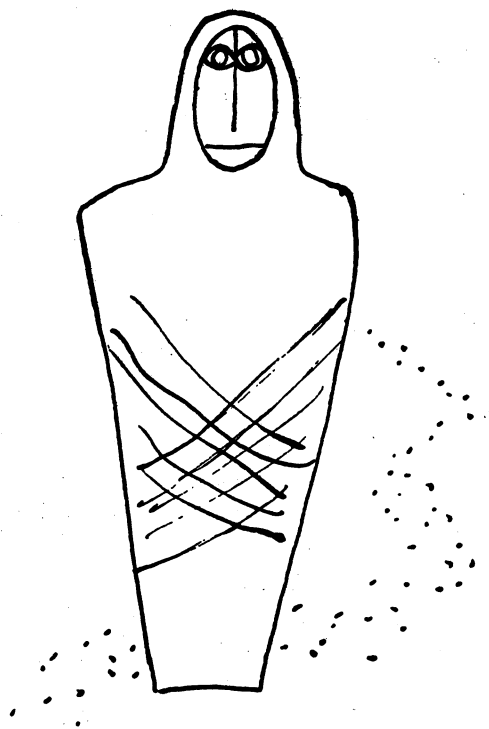
Χρειάστηκαν πολλά ἑκατομμύρια χρόνια γιά νά ἐξελιχτεῖς ἀπό θαλάσσιο μαλάκιο σέ δίποδο τῆς

- Χρειάστηκαν πολλά εκατομμύρια χρόνια για να εξελιχτείς από μαλάκιο της θάλασσας σε δίποδο της ξηρᾶς

Βίλχελμ Ράιχ

ξηρᾶς. Ζεῖς μέ τή σωματική σου ἀκαμψία, πού εἶναι ἡ τωρινή σου ἀνωμαλία, μόνο ἕξη χιλιάδες χρόνια. Θά χρειαστοῦν ἑκατό ἢ πεντακόσια ἢ πιθανόν πέντε χιλιάδες χρόνια γιά ν' ἀνακαλύψεις τή φύση, γιά νά βρεῖς τό μαλάκιο μέσα σου ξανά.

- Ἡ βιολογική σου ἐκτροπή, στόν τύπο τῆς ἀκαμψίας, κράτησε μόνο ἕξη χιλιάδες χρόνια

Ἄκου, ἀνθρωπάκο!

Ἄνακάλυσά τό μαλάκιο μέσα σου καί τό περιέγραψα μέ ξεκάθαρα λόγια. Ὅταν τ' ἄκουσες γιά πρώτη φορά μ' ὀνόμασες μεγαλοφυΐα. Θά πρέπει νά θυμᾶσαι, ἦταν στή Σκανδιναβία, ὅταν ἔσαχνες γιά ἕνα νέο Λένιν. Ἄλλά εἶχα πιά σημαντικά πράγματα νά κάνω κι ἀπέριψα αὐτό τό ρόλο. Μ' ἔχεις ἀνακηρύξει νέο Ντάρβιν, Μάρξ, Παστέρ, Φρόντ. Ἄπό καιρό σοῦ εἶπα ὅτι κι ἐσύ μπορεῖς νά μιλάς καί νά γράφεις σάν κι ἐμένα, ἀρκεῖ μόνον, ὧ μικρέ καί ἐκλεκτέ ἄνθρωπε, νά μήν οὐρλιάζεις πάντοτε, «ζήτω ὁ Σωτήρας μας». Γιατί ἡ νικητήρια αὐτή κραυγή νεκρώνει τό πνεῦμα σου καί παραλύει τή δημιουργική σου φύση.

Δέν καταδιώκεις τήν «ἀνύπαντρη μητέρα» σάν ἀνήθικο πλάσμα, Ἄνθρωπάκο; Δέν κάνεις αὐστηρό διαχωρισμό μεταξύ τῶν παιδιῶν πού γεννήθηκαν «ἐντός τοῦ γάμου» καί εἶναι «νόμιμα» καί τῶν παιδιῶν πού γεννήθηκαν «ἐκτός τοῦ γάμου» καί εἶναι «παράνομα»; Ἄθλιο πλάσμα δέν ἔχεις ἰδέα τοῦ τί λές: Σέβουσαί τό Χριστό. Ὁ Χριστός γεννήθηκε ἀπό μιά μητέρα πού δέν εἶχε πιστοποιητικό γάμου. Ἔτσι, χωρίς νά τό καταλαβαίνεις, σέβουσαί στό πρόσωπο τοῦ Χριστοῦ τόν πόθο σου γιά σεξουαλική ἀπελευθέρωση, γυναικόδουλε Ἄνθρωπάκο. Ἐκανες τόν «παράνομα» γεννημένο Χριστό, παιδί τοῦ Θεοῦ, πού δέν ξεχωρίζει παράνομα καί νόμιμα παιδιά. Μ' ἀργότερα, σάν Ἄπόστολος Παῦλος, ἄρχισες νά κυνηγᾶς τά παιδιά τοῦ ἀληθινοῦ ἔρωτα καί νά παρέχεις στά παιδιά τοῦ ἀληθινοῦ μίσους τήν προστασία τῶν θρησκευτικῶν σου νόμων. Εἶσαι ἕνας πανάθλιος Ἄνθρωπάκος.

Περνᾶς μέ τ' αὐτοκίνητά σου καί τά τραῖνα σου πάνω ἀπ' τίς γέφυρες πού ἐφεῦρε ὁ μέγας Γαλι-

λαῖος. Ξέρεις, Ἴνθρωπάκο, ὅτι ὁ μέγας Γαλιλαῖος εἶχε τρία παιδιά, χωρίς νά ἔχει ἄδεια γάμου; Αὐτό δέν τό διδάσκεις στά σχολεῖα. Μήπως δέ βασάνισες τό Γαλιλαῖο γιά τόν ἴδιο λόγο;

Καί ξέρεις, Ἴνθρωπάκο τῆς «πατρίδας τῶν Σλαβικῶν λαῶν», ὅτι ὁ μέγας Λένιν σου, ὁ μεγαλύτερος πατέρας ὄλων τῶν προλεταρίων τοῦ κόσμου, (ἢ ὄλων τῶν Σλάβων) κατάργησε τόν ὑποχρεωτικό γάμο ὅταν ἀνέβηκε στήν ἐξουσία; Αὐτό τό κρατᾶς μυστικό, ἔ Ἴνθρωπάκο; Καί ξέρεις ὅτι αὐτός ὁ ἴδιος ζοῦσε μέ τή γυναῖκα του χωρίς ἄδεια γάμου; Μήπως δέν ξανάφερες σέ ἰσχῦ, μέ τόν Ἰγέτη σου ὄλων τῶν Σλάβων, τούς παλιούς νόμους τοῦ ὑποχρεωτικοῦ γάμου, γιατί εἶσουνά ἀνίκανος νά πραγματοποιήσεις τίς μεγάλες ιδέες τοῦ Λένιν;

Ἰπ' ὄλα αὐτά, ἐσύ δέν ξέρεις τίποτα, γιατί τί σημαίνει ἡ ἀλήθεια γιά σένα, ἡ ἡ ἱστορία, ἡ ὁ ἀγῶνας γιά ἐλευθερία καί ποιός εἶσαι ἐσύ, στό κάτω-κάτω, πού θά ἔχεις δική σου γνώμη;

Δέν ἔχεις τήν παραμικρή ιδέα γιά τό γεγονός ὅτι ἡ ἀκάθαρτη φαντασία σου καί ἡ σεξουαλική σου ἀνευθυνότητα σου περνοῦν στά χέρια τίς χειροπέδες τοῦ νόμου «περί γάμου».

Αἰσθάνεσαι κακόμοιρος καί μικρός, βρωμερός, ἀνίκανος, ἄκαμπτος, ἄψυχος καί ἄδειος. Δέν ἔχεις γυναῖκα, ἡ, ἂν ἔχεις, θέλεις νά τήν «κάνεις δική σου» μόνο καί μόνο γιά ν' ἀποδείξεις ὅτι εἶσαι «ἀντρας». Δέν ξέρεις τί εἶναι ἔρωτας. Ἔχεις δυσκοιλιότητα καί παίρνεις καθαρτικά. Μυρίζεις ἄσχημα καί τό δέρμα σου εἶναι λιπαρό. Δέν ἔχεις κανένα αἶσθημα γιά τό παιδί στήν ἀγκαλιά σου, γι' αὐτό τό μεταχειρίζεσαι σάν σκυλί, πού μπορεῖς νά τό δέρνεις ὅποτε θέλεις.

Ἡ ἀνικανότητά σου σέ βασάνιζε ὅλη σου τή ζωή. Διαπότιζε κάθε σκέψη σου. Ἐμπόδιζε τή δουλειά σου. Ἡ γυναίκα σου σέ ἄφησε γιατί δέν ἦσουν σέ θέση νά τῆς προσφέρεις ἀγάπη. Ὑποφέρεις ἀπό φοβίες, νευρώσεις, ταχυπαλμίες. Οἱ σκέψεις σου περιστρέφονται γύρω ἀπό τή σεξουαλικότητα. Κάποιος σοῦ μιλάει γιά τή σεξουαλική οἰκονομία μου, σοῦ λέει ὅτι σέ νιώθω καί μπορῶ νά σέ βοηθήσω. Θέλω νά σέ κάνω ἱκανό ν' ἀπελευθερώνεις τόν ἐρωτισμό σου τή νύχτα, ὥστε τήν ἡμέρα νά εἶσαι ἀπαλλαγμένος ἀπό σεξουαλικές σκέψεις καί ἱκανός νά κάνεις τή δουλειά σου. Θᾶθελα νά δῶ τή γυναίκα σου εὐτυχισμένη στήν ἀγκαλιά σου καί ὄχι δυστυχισμένη. Θᾶθελα νά δῶ τά παιδιά σου ροδοκόκκινα κι ὄχι ὠχρά, γεμάτα ἀγάπη κι ὄχι μίσος. Μά ἐσύ λές: «Τό Σέξ δέν εἶναι τό πᾶν. Ὑπάρχουν κι ἄλλα σπουδαῖα πράγματα στή ζωή». Νά ποιός εἶσαι, Ἀνθρωπάκο.

Ἡ συμβαίνει νά εἶσαι Μαρξιστής, «ἐπαγγελματίας ἐπαναστάτης», ἐπίδοξος Ἡγέτης τῶν προλεταρίων ὅλου τοῦ κόσμου, ὁ μελλοντικός πατέρας μιᾶς Σοβιετικῆς πατρίδας. Θέλεις ν' ἀπαλλάξεις τόν κόσμο ἀπ' τά δεινά. Οἱ ἐξαπατημένες μάζες σ' ἀποφεύγουν κι ἐσύ τρέχεις πίσω τους, φωνάζοντας: «Σταματήστε, σταματήστε προλετάριοι! Δέ βλέπετε πώς, εἶμαι ὁ ἀπελευθερωτής σας! Γιατί δέ μέ ἀναγνωρίζετε; Κάτω ὁ Καπιταλισμός!». Μιλᾶω στίς μάζες, Μικρέ Ἐπαναστάτη, καί τούς δείχνω τήν ἀθλιότητα τῆς ζωῆς τους. Μ' ἀκοῦν γεμάτοι ἐλπίδα κι ἐνθουσιασμό. Συνωστίζονται στίς ὀργανώσεις σου γιατί περιμένουν νά βροῦν ἐμένα ἐκεῖ. Ἄλλ' ἐσύ τί κάνεις; Λές: «Τό σέξ εἶναι μικρο—ἀστική ἐφεύρεση. Μόνο οἱ οἰκονομικοί συντελεστές ἔχουν σημασία». Καί διαβάξεις τό

βιβλίο του Βάν ντέ Βέλντε για τις τεχνικές του έρωτα.

“Όταν κάποτε ένας μεγάλος άνθρωπος ξεκίνησε να θεμελιώσει σε επιστημονική βάση την οικονομική σου απελευθέρωση, έσύ τόν άφησες να πεθάνει τής πείνας. Έξόντωσες την πρώτη επίθεση τής αλήθειας έναντιόν τής έκτροπής άπ’ τούς φυσικούς νόμους. “Όταν ή πρώτη του άπόπειρα πέτυχε, έσύ ανέλαβες την εφαρμογή της, σκοτώνοντάς την έτσι για δεύτερη φορά. Τήν πρώτη φορά εκείνος ό μεγάλος άνθρωπος διάλυσε την όργάνωσή σου. Τή δεύτερη, είχε πεθάνει στό μεταξύ καί δέ μπορούσε πιά να κάνει τίποτα έναντιόν σου. Δέν κατάλαβες ότι είχε ανακαλύψει, μέσα στη δουλειά σου, τή ζωντανή δύναμη πού δημιουργεί άξίες. Δέν κατάλαβες ότι μέ την κοινωνιολογία του ήθελε να προστατέψει τή κοινωνία σου έναντια στό κράτος σου. Δέν καταλαβαίνεις *άπολύτως τίποτα*.

‘Ακόμα κι οί «οικονομικοί σου συντελεστές» δέ σε βγάζουν πουθενά. “Ένας μεγάλος σοφός άντρας δούλεψε μέχρι την τελευταία του πνοή για να σου άποδείξει ότι πρέπει πρώτα να βελτιώσεις τις οικονομικές συνθήκες αν θέλεις να ετύχησεις στη ζωή σου· ό πολιτισμός δέ στυλώνεται επάνω σ’ ένα πεινασμένο λαό, αλλά άπαιτεί πρόοδο σ’ όλες τις συνθήκες ζωής· ότι πρέπει να λυτερώσεις τόν έαυτό σου καί την κοινωνία από κάθε μορφή τυραννίας. ‘Ο μεγάλος αυτός καί αληθινός άντρας έκανε μόνο ένα λάθος στην προσπάθειά του να σε διαφωτίσει: πίστεψε στην ίκανότητά σου για απελευθερωτή. Πίστεψε ότι θά μπορούσες να διασφαλίσεις την έλευθερία σου αν κάποτε την άποκτούσες. “Έκανε κι ένα ακόμα λάθος: πού άφησε έσένα, τόν προλετάριο, να γίνεις «δικτάτορας».

Ἄκου, ἀνθρωπάκο!

Καί σύ τί τόν ἔκανες, Ἄνθρωπάκο, τόν πλοῦτο τῶν γνώσεων καί ἰδεῶν πού ἄφησε ὁ μέγας ἐκείνος ἄνθρωπος; Ἄπ' ὅλ' αὐτά μόνο μιά λέξη ἤχουσε συνέχεια στ' αὐτιά σου: *δικτατορία!* Ἄπ' ὅλα ἐκεῖνα, πού δώρησε πλουσιοπάροχα ἕνα ὑπέροχο μυαλό καί μιά μεγάλη καρδιά, ἀπόμεινε μόνο μιά λέξη: *δικτατορία*. Ὅλα τ' ἄλλα τά πέταξες στή θάλασσα, ἐλευθερία, ἐλεημοσύνη κι ἀλήθεια, τή λύση τῶν προβλημάτων τῆς οἰκονομικῆς σκλαβιάς, τή μέθοδο τοῦ προγραμματισμοῦ· ὅλα, μὰ ὅλα, πετάχτηκαν στή θάλασσα. Σοῦ κόλλησε μόνο μιά λέξη πού διαλέχτηκε ἄστοχα, ἄν καί καλοπροαίρετα: *δικτατορία!*

Ἄπ' τή μικρή ἐκείνη ἀπροσεξία ἑνός μεγάλου ἀνθρώπου δημιούργησες ἕνα γιγαντιαῖο σύστημα ψεμάτων, διωγμῶν, φυλακῶν, βασανιστηρίων, δημίων, μυστικῆς ἀστυνομίας, κατασκοπίας καί καταγγελιῶν, στρατοκρατίας, Στραταρχῶν καί μεταλλίων, πετώντας ὅλα τ' ἄλλα στή θάλασσα. Ἀρχίζεις νά συνειδητοποιεῖς κάπως καλύτερα τί εἶσαι, Ἄνθρωπάκο; Ὁχι; Καλά θά ξαναπροσπαθήσω: Μπέρδεψες τίς «οἰκονομικές συνθήκες» εὐτυχίας σου στήν ἀγάπη καί στή ζωή, μέ τό «βιομηχανικό ἐξοπλισμό» τήν ἀπελευθέρωση τοῦ ἀνθρώπου, μέ τό «μεγαλεῖο τοῦ κράτους»· τή θέληση γιά θυσίες γιά ἕνα μεγάλο σκοπό μέ τήν ἠλίθια βοδινή «κομματική πειθαρχία»· τόν ξεσηκωμό ἑκατομμυρίων ἀνθρώπων, μέ τήν παρέλαση τῶν τάνκς· τή σεξουαλική ἀπελευθέρωση, μέ τό βιασμό κάθε γυναίκας πού ἔπεφτε στά χέρια σου, ὅταν μπῆκες στή Γερμανία· τήν ἐξολόθρευση τῆς φτώχειας, μέ τό ξερίζωμα τῶν φτωχῶν, τῶν ἀδυνάτων καί τῶν ἀβοηθήτων· τή φροντίδα γιά τό παιδί μέ τή «δημιουργία πατριωτῶν», τόν ἔλεγχο γεννήσεων, μέ μετάλλια «γιά μητέρες μέ δέκα παιδιά». Μήπως δέν

Βίλχελμ Ράιχ

ἔχεις κι ἐσύ ὑποφέρει ἀπ' τὴν ἰδέα σου αὐτή, τῆς
μητέρας μέ τὰ δέκα παιδιά;

- Στρατάρχης καί μετάλλια

Ἡ «πατρίδα τῆς ἐργατιᾶς» δέν εἶναι ἡ μόνη χώρα, πού ἡ ἄτυχη λεξούλα «δικτατορία» ἀντήχησε σ' αὐτιά σου. Ἄλλου τήν ἔντυσες μέ λαμπρές στρατιωτικές στολές κι ἀνέδειξες, μέσ' ἀπ' τό πλήθος, τό μικρό, ἀνίκανο, μυστικιστή καί σαδιστή μπογιατζή, πού ὁδήγησε ἐσένα μέν στό Τρίτο Ράιχ καί ἐξήντα ἑκατομμύρια ὁμοίους σου στόν τάφο. Κι ἐσύ συνεχίζεις νά βροντοφωνάζεις: Ζήτω, ζήτω, ζήτω.

Νά τί εἶσαι, Ἄνθρωπάκο. Κανένα ὅμως δέν τολμᾷ νά σοῦ τό πεῖ. Γιατί σέ φοβοῦνται καί σέ θέλουν μικρό, Ἄνθρωπάκο.

Καταβροχθίζεις τήν εὐτυχία σου. Ποτέ δέν ἀπόλαυσες τήν εὐτυχία μέ πλήρη ἐλευθερία. Γι' αὐτό καταβροχθίζεις λαίμαργα τήν εὐτυχία, χωρίς νά παίρνεις κανένα μέτρο νά τή διασφαλίσεις. Δέ σ' ἄφηναν νά μάθεις πῶς θά φροντίζεις τήν εὐτυχία σου, πῶς θά τήν προσέχεις ὅπως ὁ κηπουρός τά λουλούδια του καί ὁ γεωργός τή σοδειά του. Οἱ μεγάλοι ἐρευνητές, ποιητές καί σοφοί ἔφυγαν μακριά σου ἐπειδή ἤθελαν νά φροντίζουν τήν εὐτυχία τους. Κοντά σου, Ἄνθρωπάκο, εἶναι εὐκόλη ἡ καταβρόχθιση τῆς εὐτυχίας, μά δύσκολη ἡ προστασία της.

Μήπως δέν καταλαβαίνεις γιατί πράγμα μιλάω, Ἄνθρωπάκο; Θά σοῦ ἐξηγήσω: Ὁ ἐρευνητής δουλεύει σκληρά δέκα, εἴκοσι, τριάντα χρόνια, χωρίς διακοπή, πάνω στήν ἐπιστήμη του, στή συσκευή του, στή κοινωνική του ἰδέα. Ἡ καινοτομία εἶναι βαρὺ φορτίο καί αὐτός πρέπει νά τή φέρει ὀλομόναχος. Εἶναι ἀναγκασμένος νά ὑποφέρει τίς ἠλιθιότητες σου, τίς λαθεμένες ἰδέες σου, τά ταπεινά ἰδανικά σου, πρέπει νά τά καταλάβει καί νά τά ἀναλύσει καί τελικά νά τά ἀντικαταστήσει μέ τά εὐρήματά του. Στό ἔργο του αὐτό, δέν τόν βοηθᾷ, Ἄνθρωπάκο, δέν τόν βοηθᾷ

καθόλου. Τό αντίθετο μάλιστα. Δέν έρχεσαι νά πείς:
«Ή Ακου φίλε μου, βλέπω πόσο σκληρά δουλεύεις.
Καταλαβαίνω ότι δουλεύεις για τή μηχανή μου, για
τό παιδί μου, τή γυναίκα μου, τό φίλο μου, τό σπίτι

- Καταβροχθίζεις λαίμαργα τήν εδνυχία σου

"Ακου, άνθρωπάκο!

μου, τό χωράφι μου, δουλεύεις γιά νά καλύτερέψεις τά πράγματα. Πολύ καιρό τώρα ύποφέρω άπ' τό τάδε κι άπ' τό δείνα μά δέν μπορούσα νά κάνω τίποτα. Τώρα λοιπόν πώς μπορώ νά σε βοηθήσω γιά νά μέ βοηθήσεις;». "Οχι, 'Ανθρωπάκο, ποτέ δέν έρχεσαι σ' αυτόν πού σε βοηθάει γιά νά βοηθήσεις. Παίζεις χαρτιά, φωνάζεις ζήτω, ζήτω, ξελαρυγγιάζεις άπ' τίς φωνές στους άγώνες πυγμαχίας, δουλεύεις ήλίθια, σά σκλάβος, στό γραφείο, ή στό όρυχειο. Ποτέ όμως δέν έρχεσαι νά βοηθήσεις αυτόν πού σε βοηθάει. Καί ξέρεις γιατί; Γιατί, πρώτα-πρώτα, ό έρευνητής δέν έχει τίποτα νά προσφέρει έκτός άπό σκέψεις. Ούτε ψηλότερες άποδοχές, ούτε συμβόλαιο μέ τήν ένωση, ούτε δώρο Χριστουγέννων, ούτε εύκολο τρόπο ζωής. Τό μόνο πού έχει νά προσφέρει είναι σκοτούρες κι έσύ δέ θέλεις άλλες σκοτούρες, έχεις ήδη περισσότερες άπ' ότι χρειάζονται.

'Αλλά έστω κι άν έμενες μακριά του, χωρίς νά προσφέρεις ή νά δίνεις καμιά βοήθεια, ό έρευνητής δέ θά στεναχωριόταν γιά σένα. Στο κάτω-κάτω, δέν κοπιάζει, σκέπτεται κι άνακαλύπτει «γιά χάρη» σου. Τά κάνει αυτά, άπλά και μόνο, επειδή ή ίδια ή φύση του τόν ώθει. Τή φροντίδα σου και τή λύπησή σου τήν αφήνει στους ήγέτες των κομμάτων και στους παπάδες. Τό μόνο πού θάθελε είναι νά σε δει τελικά νά φροντίζεις μόνος σου τόν έαυτό σου.

Μά έσύ όμως δέν άρκεΐσαι στό νά μή βοηθās. Καταστρέφεις, περιφρονείς και φτύνεις. "Όταν τελικά ό έρευνητής, μετά άπό μακρόχρονη και σκληρή δουλειά, καταφέρει ν' άνακαλύψει γιά ποιό λόγο είσαι άνίκανος νά προσφέρεις στή σύζυγό σου τήν έρωτική εύτυχία, έρχεσαι και τόν άποκαλεις σεξομανή. Δέν έχεις τήν παραμικρή ιδέα πώς τό λές αυτό,

έπειδή πρέπει νά κρατήσεις καταπιεσμένο τό σεξομανή μέσα σου καί γι' αυτό είσαι άνίκανος ν' αγαπήσεις. "Η όταν ό έρευνητής ανακαλύψει γιά ποιο λόγο οί άνθρωποι πεθαίνουν *μαζικά* από καρκίνο, κι έσύ, 'Ανθρωπάκο, συμβαίνει νά είσαι Καθηγητής τής Παθολογίας του Καρκίνου, μέ σταθερό μισθό, έρχεσαι καί λές πώς ό έρευνητής είναι άγύρτης· ή πώς δέν ξέρει τίποτα γιά τά μικρόβια τής ατμόσφαιρας· ή πώς παίρνει ή ξοδεύει πολλά λεφτά γιά τήν έρευνά του· ή ρωτάς άν είναι Έβραϊός ή άλλοδαπός· ή επιμένεις πώς έχεις δικαίωμα νά τόν εξετάσεις γιά νά δεις άν έχει τά άπαραίτητα προσόντα γιά νά δουλέψει πάνω στο *δικό σου* πρόβλημα του καρκίνου, τό πρόβλημα πού δέν μπορείς νά λύσεις· ή προτιμάς νά δεις πολλούς, πάρα πολλούς άσθενείς νά πεθαίνουν από καρκίνο, παρά νά παραδεχτείς ότι *έκείνος* ανακάλυψε αυτό πού *έσύ* χρειάζεσαι τόσο πολύ γιά νά σώσεις τούς άσθενείς σου. Γιά σένα, ή επαγγελματική σου αξιοπρέπεια, ό λογαριασμός σου στην τράπεζα, οί συνδέσεις σου μέ τή βιομηχανία ραδίου, έχουν μεγαλύτερη σημασία άπ' τήν αλήθεια καί τή μάθηση. Γι' αυτό είσαι μικρός καί κακόμοιρος, 'Ανθρωπάκο.

Έπαναλαμβάνω: όχι μόνο δέ βοηθάς, αλλά καί έμποδίζεις μέ κακεντρέχεια, παρεμποδίζεις ό,τι δουλειά γίνεται γιά σένα ή πού θά έπρεπε νά κάνεις έσύ. Καταλαβαίνεις τώρα γιατί ή εϋτυχία σου είναι *άπιαστο* πουλί; Γιατί γιά νά κερδίσει κανείς τήν εϋτυχία, πρέπει νά εργαστεί γι' αυτήν. Μά έσύ τό μόνο πού θέλεις είναι νά καταβροχθίσεις τήν εϋτυχία. Νά γιατί είναι *άπιαστο* πουλί· δέ θέλει νά καταβροχθιστεί από σένα.

Μέ τήν πάροδο του χρόνου, ό έρευνητής καταφέρνει νά πείσει πολλούς ανθρώπους πώς ή εφεύρεσή

του είναι πρακτικά εφαρμόσιμη, πώς, παραδείγματος χάριν, κάνει δυνατή τή θεραπεία ὠρισμένων ἀσθενειῶν, ἢ ἀνυψώνει βάρη, ἢ ἀνατινάζει βράχους, ἢ διαπερνάει τήν ὕλη μέ ἀκτίνες κατά τέτοιο τρόπο πού τό ἐσωτερικό της νά γίνεται ὄρατό. Μέχρι νά τό διαβάσεις στήν ἐφημερίδα, δέν τό πιστεύεις, γιατί δέν ἔχεις ἐμπιστοσύνη στίς αἰσθήσεις σου. Ὅταν ὅμως ἡ ἀνακάλυψη δημοσιευτεῖ στήν ἐφημερίδα, τότε ἔρχεσαι, ὄχι περπατώντας ἀλλά τρέχοντας. Ἀποκαλεῖς τόν ἐρευνητή «μεγαλοφυῖα», τόν ἴδιο ἄντρα πού μέχρι χτές ὀνόμαζες ἀγύρτη, σεξομανή, τσαρλατάνο ἢ ἐπικίνδυνο ἄτομο πού ὑπονομεύει τά δημόσια ἤθη. Μήπως δέν ξέρεις τί εἶναι μεγαλοφυῖα, ὅπως δέν ἤξερες τί εἶναι «Ἐβραῖος», «ἀλήθεια», «εὐτυχία»; Θά σοῦ τό πῶ, Ἄνθρωπάκο, ὅπως σοῦ τό εἶπε κι ὁ Τζάκ Λόντον στό βιβλίο του MARTIN EDEN. Ξέρω πώς τό διάβασες χιλιάδες φορές μά δέν τό κατάλαβες: «Μεγαλοφυῖα» εἶναι τό σῆμα κατατεθέν πού κολλᾷς στά προϊόντα σου ὅταν τά ρίχνεις στήν ἀγορά. Ἄν ὁ ἐρευνητής (πού μέχρι χτές ἦταν «σεξομανής» ἢ «τρελός») βγεῖ τώρα μεγαλοφυῖα τότε θά τρέξεις πιό γρήγορα νά καταβροχθίσεις τήν εὐτυχία πού αὐτός ἔφερε στόν κόσμο. Γιατί τώρα ἔρχονται πάρα πολλά ἀνθρωπάκια καί φωνάζουν, μέ μιά φωνή, μαζί σου: «Μεγαλοφυῖα, μεγαλοφυῖα». Κι ὁ κόσμος ἔρχεται «ἀγγελιδόν» κι ἀρπάζει τά προϊόντα ἀπ' τό χέρι σου. Ἄν εἶσαι γιατρός ἔχεις τώρα πολύ περισσότερους ἀσθενεῖς· εἶσαι σέ θέση νά τοῦς βοηθήσεις καλύτερα ἀπό πρὶν καί νά βγάλεις περισσότερα λεφτά. «Μά καλά» λές, Ἄνθρωπάκο, «δέ βλέπω τίποτα κακό σ' αὐτό». Ὅχι βέβαια, δέν ὑπάρχει τίποτα κακό στό νά κερδίζεις χρήματα μέ τίμια καί καλή δουλειά. Ὅμως εἶναι κακό τό νά μή συνεισφέρεις τίποτα στήν ἀνακάλυψη, νά μήν τή φροντίζεις, παρά μόνο νά τήν ἐκμεταλλεύ-

εσαι. Κι' αυτό ακριβώς κάνεις. Δέν προσπαθείς νά βελτιώσεις τήν ἐφεύρεση. Τή χρησιμοποιοεῖς μηχανικά, ἀπρόσεκτα, λαίμαργα, ἠλίθια. Δέ βλέπεις τίς πιθανές ἐφαρμογές της ἢ τούς περιορισμούς της. Για τίς πιθανές ἐφαρμογές δέ διαθέτεις διορατικότητα, ὅσο γιά τούς περιορισμούς δέν εἶσαι σέ θέση νά τούς ξεχωρίσεις καί τούς παραβλέπεις. "Αν, σάν γιαιρός ἢ βακτηριολόγος, ξέρεις ὅτι ὁ τυφοειδής πυρετός καί ἡ χολέρα μεταδίδονται μέ βακτήρια, τότε ψάχνεις γιά μικροοργανισμούς καί στόν καρκίνο, ἐμπαίζοντας ἔτσι καί γελοιοποιώντας δεκαετίες ἐρευνῶν. Κ' ἴποτε ἕνας μέγάλος ἄνθρωπος ἀπέδειξε πῶς οἱ μηχανές ἀκολουθοῦν ὠρισμένους νόμους· ἀπό τότε κατασκευάζεις μηχανές πού σκοτώνουν καί θεωρεῖς τή ζωή μηχανή. Σ' αυτό εἶχες λάθος, πού κράτησε ὄχι τρεῖς δεκαετίες μά τρεῖς αἰῶνες· λαθεμένες ιδέες ρίζωσαν ἐπίμονα στό μυαλό ἑκατοντάδων χιλιάδων ἐργατῶν τῆς ἐπιστήμης· κι ἀκόμα ἡ ζωή καθαυτή ὑπέστη ἄμεσες καί φοβερές ζημιές· ἀπ' αυτό τό ψευδολόγημα — ἐξαιτίας τῆς ἀξιοπρέπειάς σου, τῆς καθηγητικῆς σου ιδιότηας, τῆς θρησκείας σου, τοῦ τραπέζικοῦ σου λογαριασμοῦ, τῆς ἀκεραιότηας τοῦ χαρακτήρα σου — δῶξες, συκοφάντησες, φυλάκισες καί μέ πολλούς τρόπους ἔβλαψες, ὅποιανδῆποτε, πού πραγματικά βρισκόταν στά ἴχνη τῆς λειτουργίας τῆς ζωῆς.

Εἶναι ἀλήθεια, θέλεις νά ἔχεις «μεγαλοφυεῖς» καί εἶσαι πρόθυμος νά τούς προσφέρεις σεβασμό. Μά θέλεις ἕναν «καλό» μεγαλοφυή, κάποιον εὐπρεπή, μετριοπαθή καί χωρίς σαχλαμάρες, μέ δύο λόγια ἔνα σοβαρό, μετρημένο καί συμμαζεμένο μεγαλοφυή καί ὄχι ἕναν ἀνάγωγο κι ἀτίθασο μεγαλοφυή πού γκρεμίζει τούς φραγμούς καί τούς περιορισμούς σου. Θέλεις ἕναν προσγειωμένο, μέ κομμένα τά φτερά καί

– Θέλεις ένα μεγαλοφυή μέ κομμένα τά φτερά καί καλοντυμένο, πού νά μπορείς, χωρίς νά ντρέπεσαι, νά τόν περιφέρεις στους δρόμους τῆς πόλης σου

καλοντυμένο μεγαλοφυή πού, χωρίς νά ντρέπεσαι, μπορείς νά περιφέρεις πανηγυρικά στους δρόμους τῆς πόλης σου.

Νά ποιός εἶσαι, Ἴ Ανθρωπάκο. Κάνεις μόνο γιά νά ἀνακατεύεις τό φαγητό καί γιά νά τό σερβίρεις μέ τήν κουτάλα, μά δέν μπορείς νά τό δημιουργήσεις. Νά γιατί εἶσαι αὐτός πού εἶσαι, ὄλη σου τῆ ζωὴ κλεισμένος σ' ἓνα βαρετό γραφεῖο, ἢ σκυμμένος στό τραπέζι σχεδίασης, ἢ περιορισμένος στό συζυγικό ζουρλομανδύα ἢ φυλακισμένος σέ μιὰ αἴθουσα νά μαθαίνει γράμματα στά παιδιά πού μισεῖς. Δέν πρόκειται νά ἀναπτυχθεῖς καί δέν ἔχεις καμιὰ δυνατότητα γιά καινούργιες σκέψεις, γιατί πάντα ἔπαιρνες, πάντα σέρβιρες μέ τήν κουτάλα τό φαγητό πού κάποιος ἄλλος σοῦ τό ἔφερνε ἔτοιμο μέσα σ' ἄσημένιο πιάτο.

Μήπως δέν καταλαβαίνεις γιατί τά πράγματα

είναι έτσι, γιατί δέν μποροῦν νά εἶναι ἀλλοιῶς; Θά σοῦ τό πῶ, Ἀνθρωπάκο, γιατί σέ γνώρισα ὅταν ἐρχόσουνα σέ μένα μέ τήν ἐσωτερική σου κενότητα, τήν ἀνικανότητά σου ἢ τή διανοητική σου διαταραχή. Ξέρεις μόνο νά σερβίρεις καί μόνο νά παίρνεις, δέν μπορεῖς νά δημιουργήσεις, δέν μπορεῖς νά προσφέρεις γιατί τό βασικό χαρακτηριστικό σου εἶναι νά μένεις ἀμέτοχος καί νά φθονεῖς· γιατί σέ πιάνει πανικός, ὅταν τό ἀρχέγονο συναίσθημα τῆς ΑΓΑΠΗΣ καί τῆς ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ ἀρχίζει ν' ἀναδύεται μέσα σου. Γι' αὐτό φοβᾶσαι νά προσφέρεις. Τό γεγονός ὅτι παίρνεις, βασικά, ἔχει μόνο μιά ἐξήγηση: αἰσθάνεσαι τήν ἀνάγκη νά παραφουσκώσεις τόν ἑαυτό σου μέ λεφτά, μέ φαγητό, μέ εὐτυχία, μέ γνώσεις, γιατί νιώθεις ἄδειος, πεινασμένος, δυστυχής, οὔτε κάτοχος τῆς γνώσης, οὔτε καί μέ τήν ἐπιθυμία νά ἀποκτήσεις γνώση. Γιὰ τόν ἴδιο λόγο ἀποφεύγεις τήν ἀλήθεια, Ἀνθρωπάκο: γιατί μπορεῖ νά ἀπελευθερώσει τό συναίσθημα τῆς ἀγάπης μέσα σου. Ἀναπόφευκτα θά σοῦ ἀπόδειχνε αὐτό πού ἀνεπαρκῶς προσπαθῶ νά ἀποδείξω ἐδῶ. Αὐτό δέν τό θέλεις, Ἀνθρωπάκο. Θέλεις μόνο νά εἶσαι καταναλωτής καί πατριώτης.

«Τ' ἀκούσατε αὐτό; Ἀπορρίπτει τόν πατριωτισμό, τό ὑπόβαθρο τοῦ κράτους καί τό στήριγμα τοῦ κυττάρου τοῦ κράτους, τῆς οἰκογένειας! Κάτι πρέπει νά κάνουμε γι' αὐτό!»

Ἔτσι κραυγάζεις, Ἀνθρωπάκο, ὅταν κάποιος σοῦ ὑπενθυμίζει τήν ψυχική σου δυσκοιλιότητα. Δέ θέλεις νά τ' ἀκούσεις, δέ θέλεις νά τό μάθεις, θέλεις νά φωνάζεις, ζήτω! Ἐντάξει, ἀλλά γιατί δέ μ' ἀφήνεις νά σοῦ πῶ ἤσυχα γιά ποῖό λόγο δέν πρόκειται νά εὐτυχήσεις; Διακρίνω τό φόβο στά μάτια σου· ἡ ἐρώτησή μου αὐτή σέ χτύπησε στήν

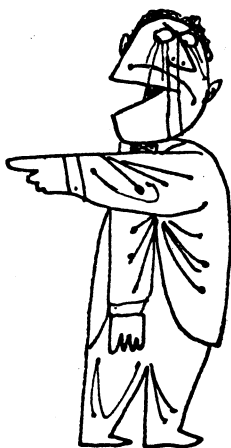
καρδιά. Ὑποστηρίζεις τὴν «ἀνεξιθρησκεία». Θέλεις νὰ εἶσαι λεύτερος νὰ λατρεύεις τὸ Θεό σου. Πάει καλά. Ὅμως θέλεις κάτι περισσότερο· θέλεις ἡ θρησκεία σου νὰ εἶναι ἡ μοναδική. Ἡ ἀνεξιθρησκεία ἐφαρμόζεται μόνο γιὰ τὴ δική σου θρησκεία κι ὄχι γιὰ τίς ἄλλες. Γίνεται θηρίο ὅταν κάποιος, ἀντὶ νὰ λατρεύει ἓνα προσωπικό θεό, λατρεύει τὴ φύση καὶ προσπαθεῖ νὰ τὴν καταλάβει. Θέλεις οἱ σύζυγοι νὰ κάνουν μὴνυση ὁ ἓνας στὸν ἄλλο, νὰ κατηγορεῖ ὁ ἓνας τὸν ἄλλο γὰ ἀνηθικότητα ἢ βαναυσότητα, ὅταν δέν μποροῦν πιά νὰ συμβιώσουν. Δέν ἀναγνωρίζεις τὸ διαζύγιο μὲ βάση τὴν ἀμοιβαία συμφωνία, μικρὲ ἀπόγονε τῶν μεγάλων ἐπαναστατῶν. Γιατί φοβᾶσαι τὸν ἴδιο σου τὸν ἐρωτισμό. Θέλεις τὴν ἀλήθεια σ' ἓνα καθρέφτη, ὅπου δέν μπορεῖς νὰ τὴν ἀγγίξεις. Ὁ σωβινισμός σου πηγάζει ἀπ' τὴ σωματική σου ἀκαμψία, τὴν ψυχική σου δυσκοιλιότητα, Ἄνθρωπάκο. Δέ στό λέω χλευαστικά, μὰ μόνο ἐπειδὴ εἶμαι φίλος σου, ἔστω κι ἂν ἐσύ σκοτώνεις τοὺς φίλους σου ὅταν σοῦ λένε τὴν ἀλήθεια. Ρίξε μιὰ ματιὰ στοὺς πατριῶτες· δέ βαδίζουν, παρελαύνουν. Δέ μισοῦν τὸν ἐχθρό. Ἀντίθετα, ἔχουν «κληρονομικούς ἐχθρούς» πού τοὺς ἀλλάζουν κάθε δέκα χρόνια περίπου, κάνοντάς τους κληρονομικούς φίλους καὶ ξανά πάλι κληρονομικούς ἐχθρούς. Δέν τραγουδοῦν τραγούδια· κραυγάζουν πολεμικά ἄσματα. Δέν ἀγκαλιάζουν τίς γυναῖκες τους· τίς «παίρνουν» καὶ «τό» κάνουν πολλές «φορές» τὴ νύχτα. Δέν ὑπάρχει τίποτα πού νὰ ἀντιτάξεις στὴν ἀλήθεια μου, Ἄνθρωπάκο. Τό μόνο πού μπορεῖς νὰ κάνεις εἶναι νὰ μέ σφάζεις, ὅπως ἔσφαξες τόσους ἄλλους πραγματικούς φίλους σου: Τόν Ἰησοῦ, τόν Ραθενῶ, τόν Κάρλ Λίμπκνεχτ, τόν Λίνκολν καὶ πολλοὺς ἄλλους. Στὴ Γερμανία τό ἔλεγε «κατάπνιξη στάσης». Στό τέλος ὅμως, αὐτό

- Γι' αυτό προσπαθείς ν' αρπάξεις εύτυχια «ως κλεπτης εν νυκτί»

ἐπνιξε ἐσένα, ἑκατομμύρια ὁμοίους σου. Ἐσύ ὅμως συνεχίζεις νά εἶσαι πατριώτης.

Ποθεῖς τήν ἀγάπη, ἀγαπᾷς τή δουλειά σου καί κερδίζεις τό ψωμί σου μ' αὐτή καί ἡ δουλειά σου στηρίζεται στή γνώση τή δική μου καί ἄλλων ἀνθρώπων. Ἡ ἀγάπη, ἡ δουλειά καί ἡ γνώση δέν ἔχουν πατρίδα, δέν ξέρουν τελωνειακούς σταθμούς καί δέ φορᾶνε στρατιωτικές στολές. Εἶναι διεθνεῖς κι ἀγκαλιάζουν ὅλη τήν ἀνθρωπότητα. Ἐσύ ὅμως θέλεις νά εἶσαι ἓνας μικρός πατριώτης, ἐπειδή φοβᾶσαι τή γνήσια ἀγάπη, φοβᾶσαι ν' ἀναλάβεις εὐθύνη γιά τή δουλειά σου, φοβᾶσαι τή γνώση. Γι' αὐτό τό λόγο, μπορείς μόνο νά ἐκμεταλλεύεσαι τήν ἀγάπη, τή δουλειά καί τή γνώση τῶν ἄλλων: δέ θά μπορέσεις ποτέ νά δημιουργήσεις κάτι ἴσως σου. Γι' αὐτό τό λόγο προσπαθείς ν' αρπάξεις εύτυχια «ὡς κλέπτης ἐν νυκτί». Γι' αὐτό τό λόγο γίνεσαι πράσιος ἀπό φθόνο, ὅταν βλέπεις εύτυχισμένους ἀνθρώπους.

- Ούρλιάζεις επειδή φοβάσαι

«Κλέφτης, σταματήστε τον! Είναι αλλοδαπός, μετανάστης. Ένῶ ἐγώ εἶμαι Γερμανός, Ἀμερικανός, Δανός, Νορβηγός!»

Κόφτο, Ἀνθρωπάκο. Εἶσαι καί θά εἶσαι αἰώνια ὁ μετανάστης. Τυχαῖα βρέθηκες σ' αὐτό τόν κόσμο καί σιωπηλά θά τόν ἀφήσεις. Κραυγάζεις ἐπειδή φοβάσαι θανάσιμα. Αἰσθάνεσαι τό σῶμα σου νά παγώνει καί φωνάζεις τήν ἀστυνομία σου. Ἀλλά οὔτε καί ἡ ἀστυνομία ἔχει καμιά ἐξουσία πάνω στήν ἀλήθεια. Κι ὁ ἀστυνομικός σου ἔρχεται σέ μένα γεμάτος ἀνησυχία γιά τή γυναῖκα του ἢ τό ἄρρωστο παιδί του. Ὅταν φορᾷ τή στολή του, κρύβει τόν ἄνθρωπο. Μά δέν μπορεῖ νά κρυφτεῖ ἀπό μένα. Τόν ἔχω δεῖ γυμνό κι αὐτόν.

«Ἐχει γραφτεῖ στήν ἀστυνομία; Εἶναι τά χαρτιά του ἐντάξει; Πλήρωσε τούς φόρους; Ἐρευνήστε τον. Ἀποτελεῖ κίνδυνο γιά τήν Πολιτεία καί τήν τιμή τοῦ κράτους».

- Νύχτες στο Βερολίνο

"Ακου, άνθρωπάκο!

Ναί, 'Ανθρωπάκο, πάντα γραφόμουνα στην αστυνομία, πάντα τά χαρτιά μου ήταν έντάξει, πάντα πλήρωνα τούς φόρους μου. Αυτό πού σέ στενοχωρεί δέν είναι τό κράτος, οὔτε ή τιμή τοῦ ἔθνους. Τρέμεις ἀπό φόβο μήπως ἀποκαλύψω δημόσια τόν ἑαυτό σου, ὅπως τόν ἔχω δεῖ στό ἰατρεῖο μου. Γι' αὐτό ψάχνεις νά βρεῖς τρόπο νά μέ καταδικάσεις γιά πολιτικό ἀδίκημα, ρίχνοντάς με στή φυλακή γιά πολλά χρόνια. Σέ ξέρω, 'Ανθρωπάκο. "Αν συμβαίνει νά εἶσαι βοηθός Εἰσαγγελέα δέν ενδιαφέρεσαι νά ἐφαρμόσεις τό νόμο καί νά προστατέψεις τόν πολίτη. Αυτό πού ζητᾶς εἶναι μιά «συνταρακτική» ὑπόθεση, πού θά σέ προωθήσει πιό γρήγορα στό πόστο τοῦ Εἰσαγγελέα. Αυτό θέλουν οἱ μικροί βοηθοί Εἰσαγγελέα. Τό ἴδιο ἔκαναν καί στόν Σωκράτη. "Ομως ποτέ δέ διδάσκεσαι ἀπ' τήν ἱστορία. Δολοφόνησες τόν Σωκράτη, κι ἐπειδή ἀκόμα δέν ἔχεις καταλάβει τί ἔκανες, συνεχίζεις νά παραμένεις στό βουρκο. Τόν κατηγορήσες ὅτι ὑπονόμευε τά χρηστά ἦθη σου. 'Ακόμη τά ὑπονομεύει, ἄθλιε 'Ανθρωπάκο! Δολοφόνησες τό σῶμα του μά δέν μπόρεσες νά δολοφονήσεις τό πνεῦμα του. Συνεχίζεις νά δολοφονεῖς στό ὄνομα τοῦ «νόμου καί τῆς τάξης». "Ομως σκοτώνεις ὑπουλα, δειλά. Δέν μπορούσες νά μέ κοιτάξεις καταπρόσωπο ὅταν μέ κατηγορήσες δημόσια γιά ἀνηθικότητα. Γιατί ξέρεις ποιός ἀπό μᾶς εἶναι ἀνήθικος, λάγνος καί ἀσελγής. Κάποιος εἶπε κάποτε ὅτι μεταξύ τῶν πολυάριθμων γνωστῶν του ὑπῆρχε μόνο ἓνας πού ποτέ δέν τόν ἄκουσε νά λέει βρώμικα ἀνεκδοτάκια. Εἰς ἑγὼ ἦμουν αὐτός, 'Ανθρωπάκο. 'Ακόμα κι ἂν εἶσαι εἰσαγγελέας, δικαστής, ἀρχηγός ἀστυνομίας, ξέρω τά μικρά βρώμικα ἀνεκδοτάκια σου καί ξέρω ἀπό ποῦ πηγάζουν. Γι' αὐτό ἠσύχασε. 'Εντάξει, μπορεῖ νά ἀποδείξεις ὅτι ὁ φόρος εἰσοδή-

ματός μου ήταν εκατό δολλάρια λιγότερο· ή ότι οδηγούσα σ' ένα δημόσιο δρόμο μέ μιά γυναίκα δίπλα μου· ή ότι μίλαγα μέ καλοσύνη μ' ένα παιδί στό δρόμο. Μόνο όμως στό στόμα σου κάθε μιά άπ' αυτές τίς φράσεις παίρνει τήν ξεχωριστή χροιά, τό γλοιώδες, διφορούμενο, κακό ήχο τής αίσχρησ πράξης. 'Επειδή δέν ξέρεις τίποτ' άλλο, νομίζεις ότι κι εγώ είμαι σάν κι έσένα. "Όχι, 'Ανθρωπάκο. Δέν είμαι σάν κι έσένα και ποτέ δέν ήμουν σάν κι έσένα σ' αυτά τά πράγματα. Δέν έχει σημασία άν τό πιστεύεις ή όχι. Είν' αλήθεια, κρατᾶς πιστόλι και κρατῶ γνώσεις. Οί ρόλοι είναι μοιρασμένοι.

Καταστρέφεις τήν ίδια σου τήν ύπαρξη, 'Ανθρωπάκο, μέ τόν ακόλουθο τρόπο:

Τό 1924 εισηγήθηκα μιά μελέτη πάνω στόν ανθρώπινο χαρακτήρα. "Ήσουν ένθουσιασμένος.

Τό 1928 ή δουλειά μας απέφερε τά πρώτα χειροπιαστά άποτελέσματα. Μέ άποκάλεσες «Πρωτοποριακό πνεύμα».

Τό 1933 έπρόκειτο νά εκδώσω τ' άποτελέσματα αυτά σέ βιβλίο, στόν εκδοτικό οίκο σου. 'Ο Χίτλερ μόλις είχε άνεβεϊ στήν έξουσία. Κατάλαβα ότι ό Χίτλερ άνέβηκε στήν έξουσία επειδή ό χαρακτήρας σου είναι άκαμπος και θωρακισμένος. 'Αρνήθηκες νά δημοσιεύσεις στόν εκδοτικό σου οίκο τό βιβλίο αυτό,* τό βιβλίο πού σου έδειχνε πῶς έσύ και κανείς άλλος δημιούργησες τόν Χίτλερ.

Παρ' όλ' αυτά τό βιβλίο εκδόθηκε κι έσύ συνέχισες νά είσαι ένθουσιασμένος. Πάσχισες όμως νά τό σκοτώσεις μέ τή σιωπή, γιατί ό «Πρόεδρος» σου είχε εκδηλωθει έναντίον του. Αυτός ό ίδιος είχε

* Σ.τ.'Ε.: 'Η ανάλυση του χαρακτήρα.

“Ακου, άνθρωπάκο!

συμβουλευσει τίς μητέρες νά καταπνίγουν τίς γενετήσιες διεγέρσεις τῶν νηπίων, ἐμποδίζοντάς τα νά ἀναπνέουν.

Δώδεκα χρόνια, λοιπόν, ἦσαν σιωπηλός γιά τό βιβλίο πού ξεσήκωσε τόν ἐνθουσιασμό σου. Τό 1946 ξαναεκδόθηκε. Τό ἐπευφήμησες σάν «κλασικό». Ἄκόμα εἶσαι ἐνθουσιασμένος μέ τό βιβλίο μου.

Εἴκοσι δύο ἀτέλειωτα, ἀγωνιώδη, δραματικά χρόνια πέρασαν ἀπό τότε πού ἄρχισα νά σέ διδάσκω ὅτι δέν ἔχει σημασία ἡ ἀτομική θεραπεία ἀλλά ἡ πρόληψη τῶν διανοητικῶν διαταραχῶν. Εἴκοσι δύο ἀτέλειωτα χρόνια σοῦ δίδαξα ὅτι οἱ ἄνθρωποι τρελαίνονται, ἢ παραμένουν σέ κατάσταση μελαγχολίας, γιὰτί τό σῶμα τους καί τό πνεῦμα τους ἔχουν γίνει ἄκαμπτα καί γιὰτί δέν μποροῦν οὔτε νά προσφέρουν, οὔτε νά ἀπολαύσουν τόν ἔρωτα. Κι αὐτό γιὰτί τό σῶμα τους, ἀντίθετα ἀπ’ τ’ ἄλλα ζῶα, δέν μπορεῖ νά συσταλεῖ καί νά διασταλεῖ κατά τήν ἐρωτική πράξη.

Εἴκοσι δύο χρόνια ἀπό τότε πού τό πρωτοεἶπα, λές στούς φίλους σου ὅτι δέν ἔχει σημασία ἡ ἀτομική θεραπεία ἀλλά ἡ πρόληψη τῶν διανοητικῶν διαταραχῶν. Κι ἐνεργεῖς ζανά ὅπως ἐνεργοῦσες χιλιάδες χρόνια: ἀναφέρεις τό μεγάλο σκοπό χωρίς νά λές πῶς μπορεῖ νά πραγματοποιηθεῖ. Δέν ἀναφέρεις πουθενά τήν ἐρωτική ζωή τῶν ἀνθρώπινων μαζῶν. Θέλεις νά προλάβεις τίς «ψυχικές διαταραχές». Αὐτό τό λές εἶναι ἀκίνδυνο καί ἀξιοπρεπές. Μά θέλεις νά τό κατορθώσεις χωρίς νά λύσεις τό πρόβλημα τῆς σεξουαλικῆς ἐξαθλίωσης πού ἐπικρατεῖ. Οὔτε κἂν τό ἀναφέρεις γιὰτί κάτι τέτοιο δέν ἐπιτρέπεται. Καί, σάν γιαιρός, παραμένεις στό βούρκο.

Τί θᾶλεγες γιά ἓνα τεχνίτη πού ἀποκαλύπτει τήν τεχνική τῆς πτήσης, ἀλλά δέ μαρτυρᾷ τά μυστικά τῆς

μηχανής και του έλικα; "Ετσι συμπεριφέρεσαι κι έσύ, τεχνίτη της ψυχοθεραπείας. Είσαι δειλός. Ξεδιαλέγεις τά κεράσια άπ' την πίττα μου μά άποφεύγεις τ' άγκάθια των τριανταφύλλων μου. Μήπως κι έσύ δέ διηγείσαι βρώμικα ανέκδοτα για μένα, «τόν προφήτη ενός καλύτερου όργασμού»; "Η μήπως όχι, μικρέ ψυχίατρε; Δέν άκουσες ποτέ τά πικρά παράπονα της νεαρής νύφης πού τό σώμα της κακοποιήθηκε άπ' τόν άνίκανο σύζυγό της; "Η την άγωνία των εφήβων πού πλαντάζουν από άνικανοποίητο έρωτικό πόθο; Τόσο πιό σημαντική είναι για σένα ή σιγουριά άπ' τόν άσθενή σου; Πόσο καιρό άκόμα θά τοποθετείς την άξιοπρέπειά σου πάνω άπ' τό ιατρικό σου καθήκον; Πόσο καιρό θά παραβλέπεις τό γεγονός ότι οι μέθοδοί σου κοστίζουν τή ζωή έκατομμυρίων ανθρώπων;

Τοποθετείς τή σιγουριά πάνω άπ' την αλήθεια.
"Όταν μάθεις για την όργόνη πού ανακάλυψα, δέν ρωτάς: «Τί μπορεί νά κάνει; Πώς θεραπεύει τόν άρρωστο;» "Όχι, τό μόνο πού ρωτάς είναι: «"Εχει άδεια για νά έξασκεί την ιατρική στην πολιτεία του Μέϊν;». 'Αγνοείς ότι οι άδειές σου δέν μπορούν νά μου κάνουν τίποτ' άλλο άπ' τό νά παρενοχλήσουν λίγο τή δουλειά μου· δέν μπορούν νά τή σταματήσουν. 'Αγνοείς πώς ή ανακάλυψή μου της συναισθηματικής άρρώστιας και οι έρευνές μου επάνω στη ζωική ένέργεια έχουν παγκόσμια φήμη· πώς κανείς δέν μπορεί νά μ' έξετάσει άν δέν ξέρει περισσότερο από μένα.

"Ας έρθουμε τώρα στην *άλόγιστη χρήση της έλευθερίας σου*. Κανένας δέ σε ρώτησε ποτέ, 'Ανθρωπάκο, γιατί είσαι άνίκανος νά άποκτήσεις μόνος την έλευθερία σου ή γιατί, όταν την άποκτούσες, την παράδινες άμέσως σε κάποιο καινούργιο άφέντη.

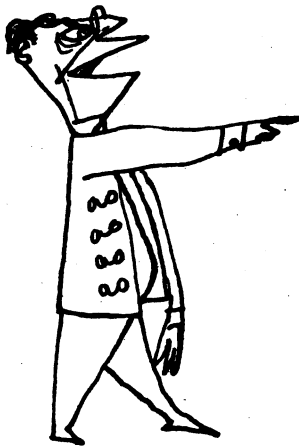
“Ακου, άνθρωπάκο!

«΄Ακούστε τον! Τολμᾶ νά ἀμφισβητήσει τό ἐπαναστατικό ξεσήκωμα τῶν προλεταρίων ὅλου τοῦ κόσμου, τολμᾶ νά ἀμφισβητήσει τή δημοκρατία. Κάτω ὁ ἐπαναστάτης! Κάτω ὁ ἀντιεπαναστάτης! Κάτω!».

Μὴν ἐξάπτεσαι, μικρέ Φύρερ τῶν δημοκρατῶν καί τῶν προλεταρίων ὅλου τοῦ κόσμου. Πιστεύω ὅτι ἡ *πραγματική* ἐλευθερία σου στό μέλλον ἐξαρτᾶται περισσότερο ἀπ’ τήν ἀπάντηση σ’ αὐτή τή *μοναδική* ἐρώτηση, παρά ἀπό δεκάδες χιλιάδες ἀποφάσεις τοῦ Συνεδρίου τοῦ Κόμματός σου.

«Κάτω! Κηλιδώνει τήν τιμή τοῦ ἔθνους καί τῆς ἐμπροσθοφυλακῆς τοῦ ἐπαναστατικοῦ προλεταριάτου! Κάτω! Στήστε τον στόν τοῖχο!»

Τά «Ζήτω» καί τά «Κάτω» δέν πρόκειται νά σέ φέρουν οὔτ’ ἓνα βῆμα πιο κοντά στό σκοπό σου, Ἀνθρωπάκο. Νομίζεις ὅτι ἡ ἐλευθερία σου διασφαλίζεται ὅταν «στήνεις ἀνθρώπους στόν τοῖχο». Ἐπιτέλους, «στήσε» τόν ἑαυτό σου μπροστά σ’ ἓνα καθρέφτη!

- Κάτω ὁ ἀντιεπαναστάτης!

«Κάτω, κάτω!».

Γιά σταμάτα ένα λεπτό, Ἀνθρωπάκο. Δέ θέλω νά σέ μειώσω, θέλω μόνο νά σοῦ δείξω γιατί μέχρι τώρα δέν κατάφερες ν' ἀποκτήσεις ἢ νά διατηρήσεις τήν ἐλευθερία. Δέ σ' ἐνδιαφέρουν καθόλου αὐτά;

«Κάτω, κάτω, κάτω!».

Ἐντάξει θά εἶμαι σύντομος: Θά σοῦ πῶ πῶς συμπεριφέρεται ὁ Ἀνθρωπάκος μέσα σου, ὅταν βρεθεῖ σ' ἐλεύθερο περιβάλλον. Ἄς ὑποθέσουμε πῶς εἶσαι σπουδαστής σ' ἓνα Ἴδρυμα Ἐρευνῶν γιά τή Σεξουαλική Ὑγεία τῶν Παιδιῶν καί τῶν Ἐφήβων. Εἶσαι ἐνθουσιασμένος γιά τή «λαμπρή ἰδέα» καί θέλεις νά πάρεις μέρος στή μάχη. Νά τί συνέβη στό ἴδρυμά μου:

Οἱ σπουδαστές μου κάθονταν στά μικροσκόπιά τους παρατηροῦντες τά γῆινα βιόντα. Ἐσύ καθόσουν στό συσσωρευτή ὀργόνης, γυμνός. Σέ φώναξα νά πάρεις μέρος στίς παρατηρήσεις. Καί τότε πήδηξες ἔξω ἀπ' τό συσσωρευτή ὀλόγυμνος, ἀνάμεσα στά κορίτσια καί τίς γυναῖκες, ἐπιδεικνύοντας τή γύμνια σου. Σ' ἐπέπληξα ἀμέσως, μά ἐσύ δέν ἔβλεπες τό λόγο γιατί νά τό κάνω. Ἐγώ, ἀπ' τή μεριά μου, δέν καταλάβαινα γιατί δέν μποροῦσες νά τό δεῖς. Ἀργότερα μετά ἀπό μεγάλη συζήτηση παραδέχτηκες πῶς αὐτή ἦταν ἡ ἰδέα πού εἶχες γιά ἐλευθερία, σ' ἓνα ἴδρυμα πού ὑποστηρίζει τή σεξουαλική ὑγεία. Γρήγορα ἀνακάλυψες πῶς ἔτρεφες βαθιά περιφρόνηση γιά τό ἴδρυμα καί τή βασική του ἰδέα καί γι' αὐτό συμπεριφέρθηκες ἄπρεπα.

Ἐνα ἀκόμα παράδειγμα γιά νά σοῦ δείξω πῶς διακυβεύεις τήν ἐλευθερία σου. Ἐσύ ξέρεις, ἐγώ ξέρω, ὅλοι ξέρουμε, ὅτι πάντα βρίσκεσαι σέ κατάσταση αἰώνιας σεξουαλικῆς πείνας· ὅτι κυττάζεις λιμασμένα κάθε ἄτομο τοῦ ἄλλου φύλου· ὅτι συζητᾷς

Ἄκου, ἀνθρωπάκο!

μέ τούς τίτλους σου γιά ἔρωτα, λέγοντας βρώμικα ἀνέκδοτα· ὅτι, μέ δύο λόγια, ἔχεις βρώμικη, αἰσχροὴ φαντασία. Μιά νύχτα σ' ἄκουσα ἐσένα καί τούς φίλους σου νά περπατᾶτε στό δρόμο, οὐρλιάζοντας μέ μία φωνή: «Θέλουμε γυναῖκες! Θέλουμε γυναῖκες!»

Ἄπό ἐνδιαφέρον γιά τό μέλλον σου, ἔχτισα ἰδρύματα ὅπου θά μάθαινες καλύτερα πῶς νά καταλαβαίνεις τήν κακομοιριά σου στή ζωὴ καί πῶς νά τήν ἀντιμετωπίσεις. «Ἄγεληδόν» ἦρθατε, κι ἐσύ καί οἱ φίλοι σου, στίς συγκεντρώσεις αὐτές. Γιατί, Ἄνθρωπάκο; Στήν ἀρχή φαντάστηκα ὅτι σ' ἔσπρωχνε τό εἰλικρινές, καυτό ἐνδιαφέρον νά βελτιώσεις τή ζωὴ σου. Ἄλλά μόνο πολύ ἀργότερα διέκρινα τό πραγματικό σου κίνητρο. Νόμισες πῶς θάβρισκες ἐδῶ ἓνα νέο εἶδος «οἴκου ἀνοχῆς», ὅπου θά μπορούσες νά βρεῖς γυναῖκα εὐκολώτερα καί μάλιστα τζάμπα. Μόλις συνειδητοποίησα κάτι τέτοιο, ἔκλεισα τά ἰδρύματα αὐτά πού φτιάχτηκαν νά εὐκολύνουν τή ζωὴ σου. Ὅχι γιατί μοῦ φάνηκε κακό νά βρεῖς γυναῖκα στή συγκέντρωση ἐνός τέτοιου ἰδρύματος, ἀλλά ἐπειδὴ ἦρθες μέ βρώμικες προθέσεις. Γι' αὐτό οἱ ὀργανώσεις αὐτές σταμάτησαν καί, γιά μιὰ ἀκόμη φορά, παρέμεινες στό βουρκο... Ἦθελες νά πεῖς τίποτα, μήπως;

«Τό προλεταριάτο καταστράφηκε ἀπ' τή μπουρζουαζία. Οἱ Ἡγέτες τοῦ προλεταριάτου θά βοηθήσουν. Μέ στιβαρὴ γροθιά, θά βάλουν τέρμα στήν ἀκαταστασία. Ξέχωρα ἀπ' αὐτό, τό σεξουαλικό πρόβλημα τοῦ προλεταριάτου θά λυθεῖ μόνο του».

Ξέρω τί ἐννοεῖς, Ἄνθρωπάκο. Αὐτό ἀκριβῶς ἔκαναν στήν πατρίδα τῶν προλεταρίων σου· ἄφησαν τό σεξουαλικό πρόβλημα νά λυθεῖ μόνο του. Τό ἀποτέλεσμα φάνηκε στό Βερολίνο, ὅταν οἱ στρα-

- Είσαι σάν βαρέλι, σκέπτεσαι σάν βαρέλι, διδάσκεις σάν βαρέλι και προσπαθείς να επιβάλλεις στον κόσμο τό βαρελοειδές σῶμα σου, τό ψέμα σου και τό βαθύ μίσος σου για τά παιδιά κάτω απ' τό ψεύτικο χαμόγελο

“Ακου, άνθρωπάκο!

τιῶτες τοῦ προλεταριάτου βίαζαν γυναῖκες ὄλη τή νύχτα. Γνωρίζεις τό γεγονός αὐτό. Οἱ πρωταθλητές σου τῆς «ἐπαναστατικῆς τιμῆς», «οἱ στρατιῶτες τῶν προλεταρίων ὄλου τῷ κόσμου», σέ στιγμάτισαν γιά τούς ἐπόμενους αἰῶνες. Μήπως λές ὅτι τέτοια πράγματα ἔγιναν «μόνο στόν πόλεμο»; Θά σοῦ διηγηθῶ μιὰ ἄλλη ἀληθινή ἱστορία.

Ἔνας ἐπίδοξος Ἡγέτης, γεμάτος ἐνθουσιασμό γιά τή δικτατορία τοῦ προλεταριάτου, ἐκφράστηκε ἐπίσης ἐγκωμισατικά γιά τήν σεξουαλική οἰκονομία. Ἦρθε καί μοῦ εἶπε «Εἶσαι θαυμάσιος. Ὁ Κάρλ Μάρξ ἔδειξε στούς ἀνθρώπους πῶς ν’ ἀπελευθερωθοῦν *οἰκονομικά*. Ἐσύ ἔδειξες στούς ἀνθρώπους πῶς ν’ ἀπελευθερωθοῦν *σεξουαλικά*· τούς εἶπες: «Βγῆτε ἔξω καί κάντε ἔρωτα ὅσο σᾶς κάνει κέφι». Στό μυαλό σου τά πάντα παίρνουν τή μορφή τῆς διαστροφῆς. Αὐτό πού ὀνομάζω ἐρωτικό ἀγκάλιασμα γίνεται, γιά σένα, πράξη βρώμικη.

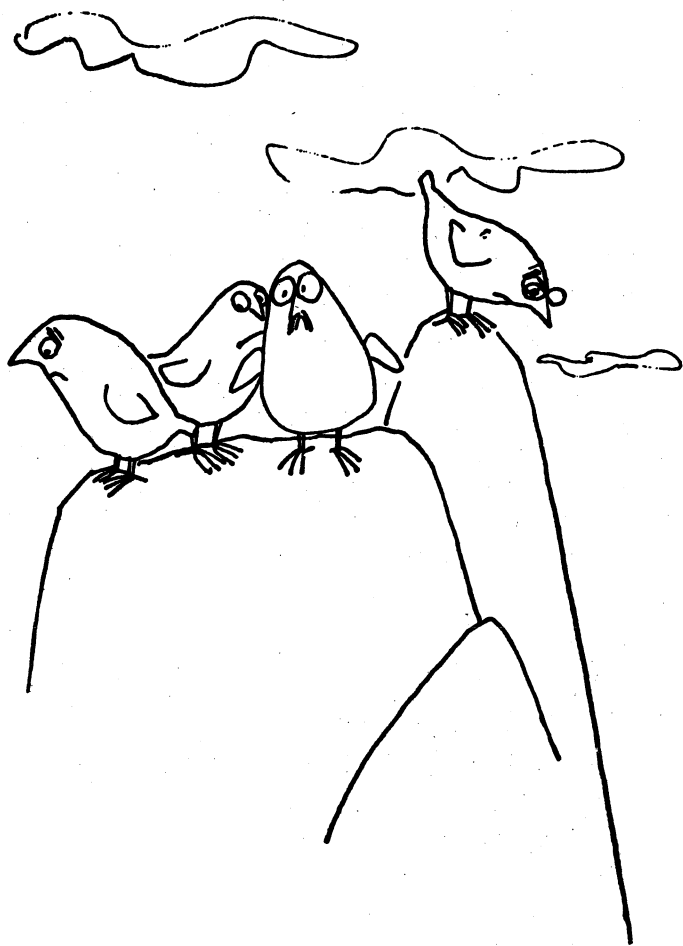
Δέν ἔχεις ἰδέα γιά τί πράγμα μιλάω, Ἀνθρωπάκο. Γι’ αὐτό ξανά καί ξανά βυθίζεσαι στό βούρκο.

Ἄν ἐσύ, Γυναικούλα, ἀπό ἀπλή σύμπτωση καί χωρίς εἰδικά προσόντα, ἔγινες δασκάλα, μόνο καί μόνο ἐπειδή δέν εἶχες δικά σου παιδιά, προξενεῖς ἀνείπωτη ζημιὰ. Ἡ δουλειά σου ἀπαιτεῖ νά συναναστρέφεσαι καί νά μορφώνεις τά παιδιά. Στήν ἐκπαίδευση, ἄν τήν παίρνεις σοβαρά, αὐτό σημαίνει ὅτι πρέπει νά χειρίζεσαι σωστά τή σεξουαλικότητα τῶν παιδιῶν. *Μά γιά νά χειριστεῖς σωστά τή σεξουαλικότητα τῶν παιδιῶν, πρέπει πρῶτα νά ἔχεις γνωρίσει ἢ ἴδια τί εἶναι ὁ ἔρωτας.* Ἐσύ ὅμως εἶσαι χοντρή, ἀδέξια καί ἀντιπαθητική. Τό γεγονός αὐτό καί μόνο εἶναι ἀρκετό νά σέ κάνει νά μισεῖς μέ βαθύ μίσος κάθε ὄμορφο, ζωηρό σῶμα. Αὐτό πού σέ κατηγορῶ δέν εἶναι ὅτι εἶσαι χοντρή κι ἀντιπαθητική· οὔτε γιά τό

ὅτι δέν ἔχεις ποτε δοκιμάσει τόν ἔρωτα (κανέννας ὑγιής ἄντρας δέ θά σοῦ τόν πρόσφερε)· οὔτε γιά τό ὅτι δέν καταλαβαίνεις τόν ἔρωτα τῶν παιδιῶν. Αὐτό πού σέ κατηγοροῦ εἶναι ὅτι κάνεις τήν ἀντιπαθητικότητα καί τήν ἀνικανότητά σου γιά ἔρωτα ἀρετή καί ὅτι, μέ τό βαθύ μίσος σου, στραγγαλίζεις τόν παιδικό ἔρωτα, ἄν συμβαίνει νά ἐργάζεσαι σέ «προοδευτικό σχολεῖο». Αὐτό εἶναι ἐγκλημα, ἄσχημη Γυναικούλα. Ἡ βλαβερότητα τῆς ὑπαρξῆς σου συνίσταται στό ὅτι ἀποξενώνεις τή στοργή τῶν ὑγιῶν παιδιῶν ἀπ' τοὺς ὑγιεῖς πατέρες τους· στό ὅτι θεωρεῖς τόν ὑγιή ἔρωτα τοῦ παιδιοῦ παθολογικό σύμπτωμα. Συνίσταται στό ὅτι εἶσαι σά βαρέλι, περπατᾶς σά βαρέλι, σκέπτεσαι σά βαρέλι, διδάσκεις σά βαρέλι· στό ὅτι δέν ἀποσύρεσαι ἤσυχα σέ μιά μικρή γωνιά τῆς ζωῆς, ἀλλά προσπαθεῖς νά ἐπιβάλλεις σ' αὐτή τή ζωή τό βαρελοειδές σῶμα σου, τό ψέμα σου καί τό βαθύ μίσος σου γιά τά παιδιά, πίσω ἀπ' τό ψεύτικο χαμόγελό σου.

Κι ἐσύ, Ἄνθρωπάκο, ἐπειδή ἐπιτρέπεις σέ τέτοιες γυναῖκες νά φροντίζουν τά ὑγιή παιδιά σου, ἐπειδή τίς ἀφήνεις νά στάζουν τό φαρμάκι καί τό μίσος μέσα στίς ὑγιεῖς ψυχές τους, εἶσαι αὐτός πού εἶσαι, ζεῖς ὅπως ζεῖς, σκέπτεσαι ὅπως σκέπτεσαι καί ὁ κόσμος εἶναι ὅπως εἶναι.

Καί πάλι, νά τί εἶσαι, Ἄνθρωπάκο. Ἦρθες σέ μένα νά μάθεις αὐτό πού μέ σκληρό ἀγῶνα εἶχα ἀνακαλύψει καί πού γι' αὐτό εἶχα πολεμήσει. Χωρίς ἐμένα θά γινόσουν ἕνας ἄγνωστος γιατρός σέ κάποια μικρή πόλη ἢ χωριό. Σ' ἔφτιαξα μεγάλο, δίνοντάς σου τίς γνώσεις μου καί τή θεραπευτική τεχνική μου. Σ' ἔμαθα νά διακρίνεις πῶς καταπιέζεται ἡ ἐλευθερία, κάθε στιγμή, κάθε λεπτό, καί πῶς καλλιεργεῖται ἡ ἔλλειψη ἐλευθερίας. Μετά ἀναλαμβάνεις μιά ὑπεύ-

- Τά κλωσσόπουλα τοῦ ἀετοῦ

θυνη θέση, σάν εκπρόσωπος τῆς δουλειᾶς μου σέ μιὰ ξένη χώρα. Εἶσαι ἐλεύθερος μέ τήν πλήρη ἔννοια τῆς λέξης. Ἐμπιστεύομαι τήν τιμιότητά σου. Ἐσύ ὅμως αἰσθάνεσαι ἐσωτερικά ἐξαρτημένος ἀπό μένα, γιατί εἶσαι ἀνίκανος νά ἐπινοήσεις κάτι μόνος σου. Μέ χρειάζεσαι γιά νά ρουφᾶς τίς γνώσεις μου, ν' ἀντλεῖς αὐτοπεποίθηση, ν' ἀποκτᾶς διορατικότητα γιά τό μέλλον καί, τό πιά σημαντικό, νά παίρνεις *ιδέες*. "Ὀλ' αὐτά στά δίνω, Ἀνθρωπάκο. Δέ ζητῶ καμιά ἀνταπόδοση. Ἐσύ ὅμως διακηρύσσεις ὅτι σέ «βίασα πνευματικά». Πιστεύοντας ὅτι εἶσαι ἐλεύθερος γίνεσαι ἀναϊδής. "Ὁμως ἡ συγχυση τῆς ἀναϊδειας μέ τήν ἐλευθερία ἦταν πάντα χαρακτηριστικό τῶν σκλάβων. Ἐπογραμμίζοντας τήν ἐλευθερία σου, ἀρνεῖσαι νά στείλεις ἐκθέσεις γιά τίς παρατηρήσεις σου. Αἰσθάνεσαι ἐλεύθερος — ἐλεύθερος ἀπό συνεργασία καί ὑπευθυνότητα. Γι' αὐτό, Ἀνθρωπάκο εἶσαι αὐτός πού εἶσαι καί γι' αὐτό ὁ κόσμος εἶναι αὐτός πού εἶναι.

Ξέρεις, Ἀνθρωπάκο, πῶς θά ἔνιωθε ἕνας ἀετός ἄν κλωσσοῦσε αὐγά κότας; Στήν ἀρχή ὁ ἀετός νομίζει ὅτι θά κλωσσήσει μικρά ἀετόπουλα πού θά τά ἀναθρέψει γιά νά γίνουν ἀετοί. Αὐτά ὅμως πού βγαίνουν ἀπ' τ' αὐγό εἶναι, φυσικά, μικρά κλωσσόπουλα. Ἀπελπισμένος ὁ ἀετός συνεχίζει νά πιστεύει ὅτι τά κλωσσόπουλα θά γίνουν κάποτε ἀετοί. "Ὁμως ὄχι, στό τέλος δέ γίνονται παρά κότες πού κακαρίζουν. "Ὅταν ὁ ἀετός τό καταλαβαίνει, παλεύει σκληρά γιά νά καταπνίξει τήν ἐπιθυμία του νά φάει ὅλα τά κοτόπουλα καί τίς φλύαρες κότες. Αὐτό πού τόν συγκρατεῖ εἶναι μιὰ μικρή ἐλπίδα. Ἡ ἐλπίδα πῶς, κάποια μέρα, μέσ' ἀπ' τό πλῆθος τῶν ἀνόητων κοτόπουλων θά ξεπεταχτεῖ ἕνα ἀετόπουλο, πού θά μεγαλώσει, σάν τόν ἴδιο, καί πού, πετώντας ψηλά, θ'

ἀντέξει πέρα μακριά, ψάχνοντας γιά καινούργιους κόσμους, καινούργιες σκέψεις, καινούργιους τρόπους ζωῆς. Μόνο αὐτή ἡ ἐλπίδα συγκρατεῖ τό θλιμμένο, μοναχικό ἀετό ἀπ' τό νά φάει ὄλα τά κοτόπουλα καί τίς κότες πού κακαρίζουν. Δέ βλέπουν, τά κοτόπουλα καί οἱ κότες, πώς ζοῦν σ' ἓνα ψηλό, ἀπόκρημνο βουνό, ψηλά πάνω ἀπ' τίς ὑγρές καί σκοτεινές κοιλάδες. Δέν κοιτάζουν πέρα μακριά, σάν τόν μοναχικό ἀετό. Τό μόνο πού κάνουν εἶναι νά καταπίνουν ἀδιάκοπα ὄτι τούς φέρνει ὁ ἀετός στή φωλιά. Μαζεύονται κάτω ἀπ' τίς δυνατές φτεροῦγες του, ὄταν ἔξω βρέχει καί χιονίζει, ἀφήνοντας τόν ἀετό νά ὑπομένει τή θύελλα χωρίς καμιά προστασία. Ἡ, ὄταν τά πράγματα γίνονται δυσκολότερα, τοῦ πετᾶνε κρυφά μικρές κοφτερές πέτρες γιά νά τόν χτυπήσουν καί νά τόν πληγώσουν. Ὅταν ὁ ἀετός καταλαβαίνει τήν κακοήθεια αὐτή, ἡ πρώτη του ἀντίδραση εἶναι νά τά κατασπαράξει. Ἀλλά τό σκέφτεται καλύτερα κι ἀρχίζει νά τά λυπᾶται. Κάποτε, λέει μ' ἐλπίδα, μέσα ἀπ' τό πλῆθος τῶν ἀνόητων, λαίμαργων καί μυωπικῶν κοτόπουλων θά ξεπεταχτεῖ, πρέπει νά ξεπεταχτεῖ, ἓνα ἀετόπουλο πού θά γίνει σάν κι αὐτόν τόν ἴδιο.

Ὁ μοναχικός ἀετός, μέχρι σήμερα, δέν ἔχει ἐγκαταλείψει τήν ἐλπίδα αὐτή. Κι ἔτσι συνεχίζει νά κλωσσάει κοτόπουλα.

Δέ θέλεις νά γίνεις ἀετός, Ἀνθρωπάκο καί γι' αὐτό κατασπαράξεις ἀπό τά ὄρνια. Φοβᾶσαι τούς ἀετούς, γι' αὐτό ζεῖς σέ κοπάδια καί κατακουράζεσαι κοπαδιαστά. Γιατί μερικές ἀπ' τίς κότες σου κλώσσησαν αὐγά ὀρνέων. Τά ὄρνια ἔγιναν οἱ Ἠγέτες σου ἐνάντια στούς ἀετούς, τούς ἀετούς πού ἤθελαν νά σέ ὀδηγήσουν σέ μακρινές, καλύτερες χῶρες. Τά ὄρνια σέ δίδαξαν νά τρῶς πτώματα καί

νάσαι ικανοποιημένος μέ λίγα σπειριά σιτάρι. Κι άκόμα, σέ διδάξαν νά βροντοφωνάζεις, «Ζήτω τό Μεγάλο ΉΟρνιο». Τώρα πεινάς και πεθαίνεις μαζικά, μ' άκόμη φοβάσαι τούς άετούς πού κλωσσάνε τά κοτόπουλά σου.

ΉΟλα τά πράγματα, ΉΑνθρωπάκο, τάχτισες στήν άμμο: τό σπίτι σου, τή ζωή σου, τήν τέχνη και τόν πολιτισμό σου, τήν έπιστήμη και τήν τεχνολογία σου, τήν άγάπη σου, τή μόρφωση τών παιδιών σου. Δέν τό ξέρεις, δέ θέλεις νά τό ξέρεις και δολοφονείς τό μεγάλο άνδρα πού σοϋ τό λέει. ΉΕρχεσαι, καταστεναχωρημένος, και ρωτάς ξανά και ξανά τίς ίδιες έρωτήσεις:

«Τό παιδί μου είναι πεισματάρικο, σπάζει και καταστρέφει τά πάντα, ουρλιάζει τή νύχτα άπ' τούς επιάλτες, δέν μπορεί νά συγκεντρωθεί στά μαθήματά του, υποφέρει άπό δυσκοιλιότητα, είναι άχρό, έχει άπάνθρωπα αισθήματα. Τί πρέπει νά κάνω; Βοήθησέ με!».

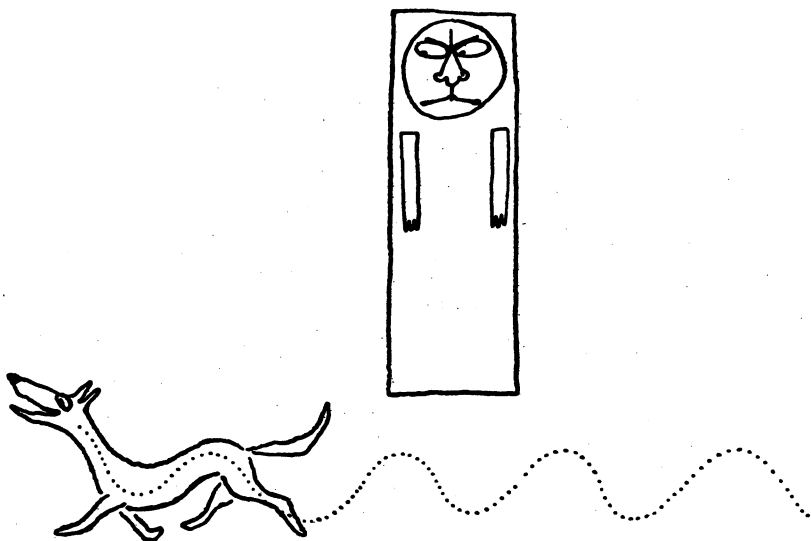
ΉΗ: «Ή γυναίκα μου είναι ψυχρή, δέ μοϋ προσφέρει έρωτα. Μέ βασανίζει, πέφτει σέ ύστερία, μέ άπατάει μέ μιá ντουζίνα άντρες. Τί πρέπει νά κάνω; Πές μου!».

ΉΗ: «Καινούργιος, πιό φριχτός πόλεμος ξέσπασε, άκριβώς μετά τόν πόλεμο πού θά έβαζε τέρμα σ' όλους τούς πολέμους. Τί πρέπει νά κάνουμε;»

ΉΗ: «Ή πολιτισμός, πού γι' αυτόν είμαι περήφανος, καταρρέει, σάν άποτέλεσμα του πληθωρισμού. ΉΕκατομμύρια άνθρωποι δέν έχουν τί νά φάνε, πεινούν, δολοφονούν, κλέβουν, άπελπίζονται, και γίνονται κακοί. Τί νά κάνουμε;»

«Τί νά κάνω;» «Τί νά κάνουμε;» Είναι οι άδιάκοπες έρωτήσεις σου μέσα στους αιώνες.

ΉΗ μοίρα κάθε μεγάλου επιτεύγματος, πού διαπλάθη-

- Δέν άνέχεσαι τή ζωντάνια, τίς ελεύθερες φυσικές κινήσεις
κε μέ βάση τήν αλήθεια και ὄχι τή σιγουριά, εἶναι: νά κα-
ταβροχθιστεῖ λαίμαργα ἀπό σένα, και νά ἀπορριφθεῖ πάλι
μέ τά κόπρανά σου.

Πολλοί, πάρα πολλοί, θαρραλέοι και μοναχικοί
άνθρωποι σοῦ ἔχουν πει, ἀπό πολύ καιρό, τί πρέπει
νά κάνεις. Ξανά και ξανά διαστρέβλωσες τίς διδα-
σκαλίες τους, τίς κομμάτιασες και τίς κατάστρεψες.
Ξανά και ξανά τίς πῆρες στραβά, κάνοντας κατευ-
θυντήρια γραμμή τῆς ζωῆς σου ἕνα ἀσήμαντο λάθος
τους και ὄχι τή μεγάλη αλήθεια τους, ὅπως συνέβη μέ
τό Χριστιανισμό, τή θεωρία τοῦ σοσιαλισμοῦ, τίς
διδαχές για κυριαρχία τοῦ λαοῦ κι ὅ,τιδήποτε ἄλλο
ἄγγιξες, Ἐνθρωπάκο. Ρωτᾶς γιατί τό κάνεις αὐτό. Δέ
νομίζω ὅτι ρωτᾶς μέ σοβαρό σκοπό. Γίνεσαι ἐξω
φρενῶν ὅταν ἀκοῦς τήν αλήθεια.

Ἐχτισες τό σπιτικό σου στήν ἄμμο, ἐπειδή δέν
μπορεῖς νά νιώσεις τή ζωή μέσα σου, ἐπειδή σκοτώ-
νεις τόν ἔρωτα στό παιδί σου, πρίν ἀκόμα γεννηθεῖ·
ἐπειδή δέν άνέχεσαι τή ζωντάνια, τίς ελεύθερες
φυσικές κινήσεις. Ἐπειδή λοιπόν δέν μπορεῖς νά τά

άνεχθεῖς, φοβᾶσαι καί ρωτᾶς: «Τί θά πεί γι' αὐτό ὁ κύριος Δεῖνα ἢ ὁ Δικαστής Τάδε;»

Οἱ σκέψεις σου εἶναι σκέψεις δειλοῦ, ἸΑνθρωπάκο, ἐπειδὴ οἱ ἀληθινές σκέψεις συνοδεύονται ἀπό σωματικά ἐρεθίσματα κι ἐσύ φοβᾶσαι τό σῶμα σου. Πολλοί μεγάλοι ἄνθρωποι σοῦ τό εἶπαν: «Τράβα πίσω στίς ρίζες σου, ἄκου τήν ἐσωτερική φωνή σου, ἀκολούθησε τά πραγματικά αἰσθήματά σου, καλλιέργησε τήν ἀγάπη». Μά ἐσύ ἦσουν κουφός στίς συμβουλές τους, γιατί ἔχασες τήν ἱκανότητα ν' ἀκοῦς αὐτές τίς λέξεις. Ἔτσι, χάθηκαν οἱ φωνές στήν ἀπέραντη ἐρημιά κι οἱ μοναχικοὶ ντελάληδες ἀφανίστηκαν στό βάραθρο τῆς ἐσωτερικῆς κενότητός σου, ἸΑνθρωπάκο.

Εἶχες νά διαλέξεις μεταξύ τῆς πνευματικῆς ἀνώψωσης στόν ἸΥπεράνθρωπο τοῦ Νίτσε καί τῆς ἐξευτελιστικῆς κατάπτωσης στόν ἸΥπάνθρωπο τοῦ Χίτλερ. Φώναξες «Χαῖλ» καί διάλεξες τόν ἸΥπάνθρωπο.

Εἶχες νά διαλέξεις μεταξύ τοῦ γνήσιου δημοκρατικοῦ πολιτεύματος τοῦ Λένιν καί τῆς δικτατορίας τοῦ Στάλιν. Προτίμησες τή δικτατορία τοῦ Στάλιν.

Εἶχες νά διαλέξεις μεταξύ τῆς διδασκαλίας τοῦ Φρόντ γιά τή σεξουαλική αἰτία τῆς συναισθηματικῆς σου ἀρρώστιας καί τῆς θεωρίας του γιά πολιτιστική προσαρμογή. Διάλεξες τήν πολιτιστική φιλοσοφία, πού δέ σοῦ πρόσφερε κανένα στήριγμα, καί ἔχασες τή θεωρία τοῦ σέξ.

Εἶχες νά διαλέξεις μεταξύ τῆς μαγευτικῆς ἀπλότητας τοῦ Χριστοῦ καί τῆς διδασκαλίας τοῦ Παύλου γιά ἀγαμία τοῦ κλήρου καί ὑποχρεωτικό, ἰσόβιο γάμο γιά σένα. Διάλεξες τήν ἀγαμία καί τόν ὑποχρεωτικό γάμο, ξεχνώντας τήν ἀπλή μητέρα τοῦ Ἰησοῦ πού γέννησε τό γιό της μόνο ἀπό ἀγάπη.

Είχες νά διαλέξεις μεταξύ τῆς θεωρίας τοῦ Μάρξ γιά ἀξιοποίηση τῆς παραγωγικότητας τῶν ζωτικῶν ἐργατικῶν σου δυνάμεων, πού μόνες τους παράγουν τήν ἀξία τῶν ἀγαθῶν, καί τῆς ιδέας τοῦ Κράτους. Ξέχασες τή ζωτική σημασία τῆς δουλειᾶς σου καί προτίμησες τήν ιδέα τοῦ κράτους.

Στή Γαλλική ἐπανάσταση εἶχες νά διαλέξεις μεταξύ τοῦ θηριώδη Ροβεσπιέρου καί τοῦ μεγάλου Δαντόν. Προτίμησες τή θηριωδία κι ἔστειλες τήν ἀρετή καί τήν εὐγένεια στή γκιλλοτίνα.

Στή Γερμανία εἶχες νά διαλέξεις μεταξύ τοῦ Γκαϊριγκ καί τοῦ Χίμμερ, ἀπ' τή μιά μεριά, καί τοῦ Λίμπκνεχτ, Λαντάου καί Μούσαμ, ἀπό τήν ἄλλη. Ἔκανες τόν Χίμμερ ἀρχηγό τῆς ἀστυνομίας σου καί δολοφόνησες τούς πραγματικούς σου φίλους. Εἶχες νά διαλέξεις μεταξύ τοῦ Ἰουλίου Στράϊχερ καί τοῦ Βάλτερ Ραθενώ. Δολοφόνησες τόν Ραθενάου.

Εἶχες νά διαλέξεις μεταξύ τοῦ Λόντζ καί τοῦ Οὐίλσον. Δολοφόνησες τόν Οὐίλσον.

Εἶχες νά διαλέξεις μεταξύ τῆς ἀπάνθρωπης Ἱερᾶς Ἐξέτασης καί τῆς ἀλήθειας τοῦ Γαλιλαίου. Βασάνισες τόν μεγάλο Γαλιλαῖο, πού ἀπ' τίς ἀποκαλύψεις του κερδίζεις ἀκόμα λεφτά, ὑποβάλλοντάς τον στίς ἔσχατες ταπεινώσεις. Στόν εἰκοστό αἰῶνα ξανάφερες πάλι σέ ἰσχὺ τίς μεθόδους τῆς Ἱερῆς Ἐξέτασης.

Εἶχες νά διαλέξεις μεταξύ τῆς πλήρους κατανόησης τῶν διανοητικῶν διαταραχῶν καί τῆς θεραπείας τους μέ ἤλεκτροσόκ. Διάλεξες τό ἤλεκτροσόκ, γιά νά μὴν ἔρθεις ἀντιμέτωπος μέ τίς γιγαντιαῖες διαστάσεις τῆς ἀθλιότητάς σου, γιά νά συνεχίσεις νά μένεις τυφλός ἐκεῖ ὅπου ἀπαιτεῖται καθαρή, διαπεραστική ὄραση.

Τελευταῖα εἶχες νά διαλέξεις μεταξύ τῆς δολοφο-νικῆς ἀτομικῆς ἐνέργειας καί τῆς ἐνεργητικῆς ὁρμο-

νικῆς ἐνέργειας. Μὲ τὴ συνηθισμένη στραβοκεφαλιά σου διάλεξες τὴν ἀτομικὴ ἐνέργεια. Ἔχεις τώρα νὰ διαλέξεις μεταξύ τῆς ἄγνοιας γιὰ τὸν καρκίνο καὶ τῆς δικῆς μου ἀνακάλυψης τῶν μυστικῶν του, πού θά μπορούσε νὰ βοηθήσει καὶ νὰ σώσει ἑκατομμύρια ἀνθρώπινες ζωές. Συνεχίζεις νὰ δημοσιεύεις τίς ἴδιες ἠλιθιότητες γιὰ τὸν καρκίνο, σέ περιοδικά κι ἐφημερίδες, ἀποσιωπώντας τὴ γνώση πού μπορεῖ νὰ σώσει τό παιδί σου, τὴ σύζυγό σου, τὴ μητέρα σου.

Πεινᾶς καὶ πεθαίνεις κατὰ ἑκατομμύρια, ἀλλὰ πολεμᾶς τοὺς Μωαμεθανούς γιὰ τὴν ἱερότητα τῶν ἀγγελᾶδων, Ἰνδὲ Ἀνθρωπάκο. Εἶστε ντυμένοι μέ κουρέλια Ἰταλὲ Ἀνθρωπάκο κι ἐσύ μικρὲ Σλάβε τῆς Τεργέστης, ἀλλὰ δὲ σᾶς νοιάζει τίποτ' ἄλλο παρά τό ἂν ἡ Τεργέστη εἶναι «Ἰταλική» ἢ «Σλαβική». Νόμιζα ὅτι ἡ Τεργέστη ἦταν λιμάνι γιὰ πλοῖα ἀπ' ὄλο τὸν κόσμο.

Κρέμασες τοὺς Χιτλερικούς, ἀφοῦ εἶχαν δολοφονήσει ἑκατομμύρια ἀνθρώπους. Τί σκεφτόσουνα πρὶν δολοφονήσουν αὐτοὺς τοὺς ἀνθρώπους; Δέν ἀρκοῦν δηλαδή δεκάδες πτώματα γιὰ νὰ σέ κάνουν νὰ πάρεις ἀπόφαση; Χρειάζονται ἑκατομμύρια πτώματα γιὰ νὰ συγκινηθεῖ ὁ ἀνθρωπισμός σου;

Κάθε μιά ἀπ' αὐτές τίς μικρότητες, τονίζει τὴν τεράστια ἀθλιότητα τοῦ ζώου ἄνθρωπος. Ρωτᾶς: «Μά γιατί λοιπόν τό παίρνεις τόσο πολὺ σοβαρά; Νιώθεις ὑπεύθυνος γιὰ ὄλο τό κακό;» Λέγοντας αὐτό καταδικάζεις τὸν ἑαυτό σου. Ἄν ἐσύ, Ἀνθρωπάκο, ὁ ἕνας μὲς στό ἑκατομμύριο, ἀνελάμβανες ἔστω καὶ μιά σταγόνα ἀπ' τὴν εὐθύνη πού σοῦ ἀνήκει, ὁ κόσμος θά ἦταν διαφορετικὸς καὶ οἱ μεγάλοι φίλοι σου δὲ θά πέθαιναν ἐξαιτίας τῆς μικρότητάς σου.

Ἐπειδὴ δέν ἀναλαμβάνεις καμιά εὐθύνη, τό σπίτι σου στέκεται στήν ἄμμο. Τό ταβάνι καταρρέει πάνω

- Ξεφορτώσου τούς πολιτικούς και τούς διπλωμάτες

σου, εσύ όμως είς' έντάξει, γιατί έχεις «έθνική» ή «προλεταριακή» τιμή. Τό πάτωμα γκρεμίζεται από κάτω σου, μά, πέφτοντας, ακόμα φωνάζεις, «Ζήτω ό μεγάλος 'Ηγέτης, ζήτω ή Γερμανική, Ρώσικη, 'Εβραϊκή τιμή». 'Ο σωλήνας του νερού σπάζει, τό παιδί σου πνίγεται· συνεχίζεις όμως νά είσαι όπαδός της «πειθαρχίας και της τάξης» πού διδάσκεις στό παιδί σου μέ ξυλιές. 'Η γυναίκα σου κοιτάται στό κρεβάτι μέ πνευμονία, αλλά εσύ, 'Ανθρωπάκο, θεωρείς τά γερά θεμέλια προϊόν της «'Εβραϊκής φαντασίας».

Έρχεσαι τρέχοντας σέ μένα και μέ ρωτάς: «Καλέ μου, αγαπητέ μου, μεγάλε μου Γιατρέ! Τί νά κάνω; Τό σπίτι μου πέφτει, ό άέρας μπαίνει από παντού, τό παιδί μου και ή γυναίκα μου είναι άρρωστοι, τό ίδιο και γώ τί νά κάνω;» 'Η άπάντηση είναι: Χτίσε τό σπίτι σου στην πέτρα. Πέτρα είναι ή ίδια σου ή φύση πού σκοτώνεις μέσα σου, ό σωματικός έρωτας του παιδιού σου, τό όνειρο της αγάπης πού έχει ή γυναίκα σου, τά όνειρά σου για τή ζωή, όταν ήσουν έφηβος. Άλλαξε τίς ψευδαισθήσεις σου μέ λίγη αλή-

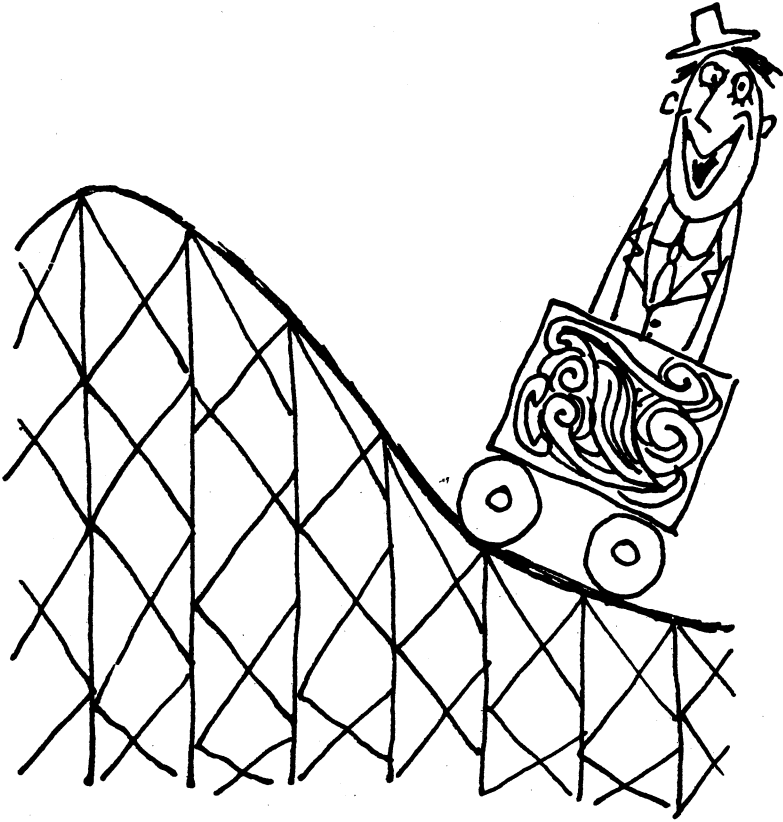
θεια. Ξεφορτώσου τούς πολιτικούς και τούς διπλωμάτες σου. Ξέχνα τό γείτονά σου και άκουσε τή φωνή μέσα σου· ό γείτονάς σου, έπίσης, θά σου είναι ευγνώμων. Πές στους συναδέλφους σου στή δουλειά, σ' όλο τόν κόσμο, πώς θέλεις μόνο νά δουλεύεις για τή ζωή κι όχι πιά για τό θάνατο. ' Αντί νά τρέχεις στίς εκτελέσεις, και στίς διαδηλώσεις φτιάξε ένα νόμο για τήν προστασία τής ανθρώπινης ζωής και τών αγαθών.

"Ενας τέτοιος νόμος θά είναι κομμάτι τής πέτρας κάτω άπ' τό σπίτι σου. Προστάτεψε τήν άγάπη τών μικρών παιδιών σου άπ' τίς ανήθικες επιθέσεις τών λάγνων και άσελγών άντρών και γυναικών. Δίωξε δικαστικά τήν κουτσομπόλα γεροντοκόρη· ξεσκέπασέ τη δημόσια και στείλ' τη στό άναμορφωτήριο στή θέση τών εφήβων πού διψούν για έρωτα. Μήν πασχίζεις νά ξεπεράσεις τόν εκμεταλλευτή σου σ' εκμετάλλευση όταν αναλαμβάνεις διοικητική εργασία. Πέταξε μακριά τά ριγέ κοστούμια και τό ψηλό καπέλλο σου και μή ζητάς άδεια ν' άγκαλιάσεις τή γυναίκα σου. "Ελα σ' επαφή μ' άνθρώπους σ' άλλες χώρες, γιατί κι αυτό είναι σάν κι έσένα και στά καλά και στ' άσχημα χαρακτηριστικά τους. "Ασε τό παιδί σου νά μεγαλώσει όπως τό προνόησε ή φύση (ή ό «θεός»). Μήν προσπαθείς νά βελτιώσεις τή φύση. ' Αντίθετα, προσπάθησε νά τήν καταλάβεις και νά τήν προστατέψεις. Πήγαινε στή βιβλιοθήκη άντί νά πās στόν πυγμαχικό άγώνα, ταξίδεψε σέ ξένες χώρες άντί νά ταξιδέψεις στό Μαϊάμι. Και, τό πιο σημαντικό, ΣΚΕΨΟΥ ΣΩΣΤΑ, άκου τήν έσωτερική σου φωνή πού σε ώθει νά κάνεις τό σωστό. Κρατάς τή ζωή σου στά χέρια σου. Μήν τήν εμπιστεύεσαι σέ κανέναν άλλο και, λιγότερο άπ' όλους, στους 'Ηγέτες πού εξέλεξες. ΓΙ-

“Ακου, άνθρωπάκο!

ΝΕ Ο ΕΑΥΤΟΣ ΣΟΥ. Πολλοί μεγάλοι άντρες σου τό
είπαν αυτό.

«“Ακου αυτόν τόν αντίδραστικό, άτομιστή μι-

- Στο Μαιάμι

κροαστό. Ἰδέα δέν ἔχει γιά τήν ἀμείλικτη πορεία τῆς ἱστορίας. «Γνῶθι σαυτόν» λέει. Ἡλιθιότητες τῆς μπουρζουαζίας. Οἱ ἐπαναστάτες προλετάριοι ὄλου τοῦ κόσμου, μέ ἀρχηγό τόν πολυαγαπημένο τους Ἡγέτη, πατέρα ὄλων τῶν λαῶν, ὄλων τῶν Ρώσων, ὄλων τῶν Σλάβων, θά ἐλευθερώσουν τόν κόσμο. Κάτω οἱ ἀτομιστές καί οἱ ἀναρχικοί».

Ζήτω οἱ Πατέρες ὄλων τῶν λαῶν καί ὄλων τῶν Σλάβων, Ἀνθρωπάκο. Ἄκου, Ἀνθρωπάκο, θά κάνω μερικές σοβαρές προβλέψεις:

Παίρνεις τήν ἡγεσία τῆς γῆς στά χέρια σου καί τρέμεις ἀπό φόβο. Στούς αἰῶνες πού θάρθουν, θά δολοφονεῖς τούς φίλους σου καί θά ζητωκραυγάζεις σάν ἀφέντες σου τούς Ἡγέτες ὄλων τῶν λαῶν, ὄλων τῶν προλετάρων καί ὄλων τῶν Ρώσων. Μέρα μέ τή μέρα, βδομάδα μέ τή βδομάδα, δεκαετία μέ τή δεκαετία, θά ἐπευφημεῖς τόν ἕνα ἀφέντη μετά τόν ἄλλο· ταυτόχρονα δέ θ' ἀκοῦς τό κλάμα τῶν νηπίων σου, τήν ἀθλιότητα τῶν ἐφήβων σου, τούς πόθους τῶν ἀντρῶν καί τῶν γυναικῶν σου, ἤ ἄν τ' ἀκοῦς, θά τά ὀνομάζεις ἀστικά ἀτομικιστικά φαινόμενα. Στούς αἰῶνες πού θάρθουν, θά χύνεις αἷμα ἐκεῖ ὅπου ἡ ζωὴ πρέπει νά προστατεύεται καί θά πιστεύεις ὅτι ἡ ἐλευθερία κερδίζεται μέ τό δῆμιο· ἔτσι θά βρίσκεσαι ξανά καί ξανά στόν ἴδιο βουρκο. Στούς αἰῶνες πού θάρθουν, θ' ἀκολουθεῖς τούς φανφαρόνους καί θά εἶσαι τυφλός καί κουφός στά καλέσματα τῆς ΖΩΗΣ, ΤΗΣ ΔΙΚΗΣ ΣΟΥ ΖΩΗΣ. Γιατί τή φοβᾶσαι τή ζωὴ, Ἀνθρωπάκο, τή φοβᾶσαι θανάσιμα. Θά τή δολοφονεῖς πιστεύοντας πώς τό κάνεις γιά χάρη τοῦ «σοσιαλισμοῦ», τοῦ «κράτους», τῆς «τιμῆς τοῦ ἔθνους», τῆς «δόξης τοῦ Θεοῦ». Ὑπάρχει ὅμως κάτι, πού οὔτε τό ξέρεις, οὔτε θέλεις νά τό μάθεις: Ὅτι ἐσύ ὁ ἴδιος δημιουργεῖς τήν ἀθλιότητά σου, ὦρα μέ τήν ὦρα, μέρα μέ

- Φοβάσαι τή ζωή

τή μέρα· ότι δέν καταλαβαίνεις τά παιδιά σου, ότι τσακίζεις τίς ραχοκοκκαλιές τους πρίν άκόμα άναπτυχθοϋν· ότι κλέβεις τόν έρωτα· ότι είσαι φιλάργυρος και διψās για έξουσία· ότι έχεις σκυλί για νά είσαι και σύ «άφέντης». Μέσα στοϋς αιώνες θά χάσεις τό δρόμο

σου, μέχρι πού έσύ καί οί όμοιοί σου νά βρεΐτε τό μαζικό θάνατο τής καθολικής κοινωνικής άθλιότητας· μέχρι πού ή άθλιότητα τής ύπαρξής σου νά ανάψει μέσα σου τήν πρώτη, θαμπή φλόγα τής αυτογνωσίας. Τότε, άργά καί ψαχουλευτα, θά μάθεις νά ψάχνεις για τό φίλο σου, τόν άνθρωπο τής αγάπης, τής έργασίας καί τής γνώσης, θά μάθεις νά τόν καταλαβαίνεις καί νά τόν εκτιμάς. Τότε θά αρχίσεις νά καταλαβαίνεις πώς ή βιβλιοθήκη είναι πιο σημαντική για τή ζωή σου άπ' τόν πυγμαχικό άγώνα· πώς ένας περίπατος στοχασμού στό δάσος είναι καλύτερος άπό μία παρέλαση· ή θεραπεία καλύτερη άπ' τή δολοφονία· ή ύγιής αυτοπεποίθηση καλύτερη άπ' τήν έθνική συνειδηση, ή κοσμιότητα καλύτερη άπ' τά πατριωτικά, καί άλλου είδους ξεφωνητά.

Νομίζεις ότι ό σκοπός αγιάζει τά μέσα, άκόμα καί τά πρόστυχα μέσα. "Έχεις λάθος: *Ό σκοπός βρίσκειται στό μονοπάτι πού πάνω του φθάνεις σ' αυτόν. Κάθε σημερινό βήμα είναι ή αύριανή ζωή σου.* Κανένας μεγάλος σκοπός δέν μπορεί νά επιτευχθεί μέ πρόστυχα μέσα. Αυτό τό απέδειξες σέ κάθε κοινωνική επανάσταση. *Η προστυχιά καί ή άπανθρωπιά του μονοπατιού προς τό σκοπό, κάνει καί σένα πρόστυχο καί άπάνθρωπο καί τό σκοπό άπρόσιτο.*

«Πώς όμως τότε θά φτάσω στό σκοπό τής Χριστιανικής αγάπης, του σοσιαλισμού, του 'Αμερικάνικου συντάγματος;» *Η Χριστιανική αγάπη σου, ό σοσιαλισμός σου, τό 'Αμερικάνικο σύνταγμα σου βρίσκονται σ' ό,τι κάνεις καθημερινά, σ' ό,τι σκέπτεσαι καθημερινά, στό πώς άγκαλιάζεις τό σύντροφο τής ζωής σου, στό πώς φέρεσαι στό παιδί σου, στό πώς βλέπεις τή δουλειά σου, πού είναι ή ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΟΥ ΕΥΘΥΝΗ, στό πώς άποφεύγεις νά μοιάσεις μέ τόν καταπιεστή σου.*

"Ακου, άνθρωπάκο!

Ἐσύ ὅμως ἄνθρωπάκο, κάνεις κακή χρήση τῶν ἐλευθεριῶν πού σοῦ δίνονται στό σύνταγμα, ὥστε νά τό καταργήσεις, ἀντί νά τό κάνεις καθημερινό σου βίωμα.

Σέ εἶδα, σά Γερμανό πρόσφυγα, νά κάνεις κατάχρηση τῆς Σουηδικῆς φιλοξενίας. Τότε εἶσουνά μελλοντικός ἡγέτης ὄλων τῶν ἀθλίων τῆς Γῆς. Ουμᾶσαι τό Σουηδικό θεσμό τοῦ «smörgasbord»; Βέβαια, τό θυμᾶσαι. Ξέρεις τί λέω. Δέν μπορείς νά ἔχεις τόσο λίγη μνήμη! Ἄς τό ξαναθυμίσω: Οἱ Σουηδοί ἔχουν τή γενναιοδωρή συνήθεια νά βάζουν ἄφθονα φαγητά καί γλυκά στά τραπέζια κι ἄφηναν τόν καθένα νά διαλέξει τί καί πόσο ἤθελε. Γιά σένα ὁ θεσμός αὐτός ἦταν καινούργιος κι ἄγνωστος· δέν μπορούσες νά καταλάβεις πῶς μπορούσε κάποιος νά ἐμπιστευθεῖ τήν ἀνθρώπινη τιμιότητα. Μοῦ ἐξομολογήθηκες μέ χαιρεκακία πῶς δέν ἔτρωγες ὅλη μέρα γιά νά «τήν κάνεις ταράτσα» τό βράδυ μέ τζάμπα φαγητό.

«Πεινοῦσα ὅταν ἤμουν παιδί», μοῦ λές. Τό ξέρω, ἄνθρωπάκο, γιατί σέ εἶδα νά πεινάς καί ξέρω τί θά πεῖ πείνα. Δέν ξέρεις ὅμως ὅτι διαιωνίζεις τήν πείνα τῶν παιδιῶν σου «ἐπ' ἄπειρον», κλέβοντας smörgasbord, ἐπίδοξε Σωτῆρα ὄλων τῶν πεινασμένων. Ὑπάρχουν ὀρισμένα πράγματα πού κανεῖς δέν πρέπει νά τά κάνει, ὅπως νά κλέψει τ' ἀσημένια κουτάλια, ἢ τίς γυναῖκες, ἢ τό smörgasbord σ' ἓνα φιλόξενο σπίτι.

Μετά τή Γερμανική καταστροφή σέ βρῆκα μισοπεθαμένο ἀπ' τήν πείνα σ' ἓνα πάρκο. Μοῦ εἶπες ὅτι ἢ «Ἐρυθρά Βοήθεια» τοῦ κόμματός σου ἀρνήθηκε νά σέ βοηθήσει γιατί, ἔχοντας χάσει τό βιβλιάριό σου, δέν μπορούσες ν' ἀποδείξεις ὅτι ἦσουν μέλος τοῦ κόμματος. Οἱ Ἠγέτες σου ὄλων τῶν πεινασμέ-

νων ξεχωρίζουν κόκκινους, άσπρους και μαύρους πεινασμένους. Έμεις όμως ξέρουμε μόνο έναν πεινασμένο οργανισμό. Έτσι είσαι στά μικρά ζητήματα.

Και νά πώς είσαι στά μεγάλα ζητήματα:

Ξεκινάς νά καταργήσεις τήν εκμετάλλευση εκ μέρους του καπιταλισμού, τήν περιφρόνηση για τήν ανθρώπινη ζωή και νά κερδίσεις αναγνώριση των δικαιωμάτων σου. Γιατί υπήρχε, εκατό χρόνια πριν, εκμετάλλευση και περιφρόνηση για τήν ανθρώπινη ζωή και άχαριστία. Υπήρχε όμως εκτίμηση για τά μεγάλα έπιτεύγματα και εύγνωμοσύνη για τους δωρητές σπουδαιών πραγμάτων και αναγνώριση των δωρεών. Και σύ τί κατάφερες, Άνθρωπάκο;

Όπουδήποτε ένθρονισες τους μικρούς Έγέτες σου, ή εκμετάλλευση τής εργατικής δύναμης έγινε πιο έντονη, άπ' ότι ήταν εκατό χρόνια πριν, ή περιφρόνηση για τή ζωή σου έγινε πιο άπάνθρωπη και ή αναγνώριση των δικαιωμάτων σου, πού άλλοτε υπήρχε έχει τώρα τελείως χαθεί. Και όπου και τώρα άκόμη ένθρονίζεις τους Έγέτες σου, κάθε εκτίμηση για τά έπιτεύγματα έξαφανίζεται και τήν αντικαθιστά ή κλοπή των καρπών τής σκληρής δουλειάς των μεγάλων φίλων σου. Δέν ξέρεις τί πάει νά πει αναγνώριση μιās ευεργεσίας, γιατί νομίζεις ότι θά έπαυες νά είσαι έλεύθερος Άμερικανός, Ρώσος, ή Κινέζος άν εκτιμούσες κι αναγνώριζες όρισμένα πράγματα. Αυτό πού ξεκίνησες νά καταστρέψεις μεγάλωσε και ρίζωσε περισσότερο άπό κάθε άλλη φορά. Και κατάστρεψες αυτό πού θάπρεπε νά τό προστατεύεις και νά τό προσέχεις σαν τά μάτιά σου. Θεωρείς τήν εύγνωμοσύνη «συναίσθηματισμό» και «μικροαστική συνήθεια», τήν εκτίμηση για τά έπιτεύγματα δουλικό «γλείψιμο». Δέ βλέπεις ότι έσύ «γλείφεις» εκεί πού θάπρεπε νάσαι αυθάδης

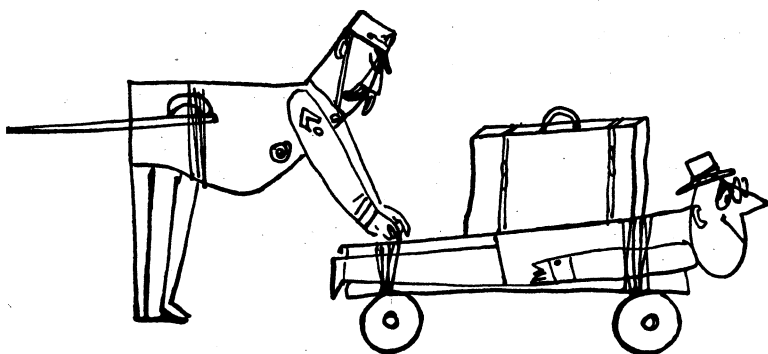
“Ακου, άνθρωπάκο!

καί ὅτι εἶσαι ἀγνώμονας ἐκεῖ πού θάπρεπε νά εἶσαι εὐγνώμονας.

Ἄεροβατεῖς πιστεύοντας ὅτι χορεύεις στό βασιλειο τῆς ἐλευθερίας. Θά ξυπνήσεις ἀπ’ τόν ἐφιάλτη σου, Ἄνθρωπάκο, βρίσκοντας τόν ἑαυτό σου ξαπλωμένο ἀβοήθητα στό ἔδαφος. *Γιατί κλέβεις ἀπό τόν εὐεργέτη καί δίνεις στό ληστή.* Συγχέεις τό δικαίωμα τῆς «ἐλευθερίας τοῦ λόγου» μέ τήν ἀνεύθυνη κριτική καί λασπολογία. Θέλεις νά κριτικάρεις μά δέ θέλεις νά κριτικάρῃσαι καί γι’ αὐτό τό λόγο καταστρέφῃσαι. Θέλεις νά ἐπιτίθῃσαι χωρίς νά ἐκθέτεις τόν ἑαυτό σου σέ κίνδυνο. Γι’ αὐτό πάντα πυροβολεῖς ὕπουλα, ἀπό ἐνέδρα.

«Ἄστυνομία! Ἄστυνομία! Εἶναι τό διαβατήριό του ἐντάξει; Εἶναι πράγματι Διδάκτωρ τῆς Ἰατρικῆς; Τ’ ὄνομά του δέν ὑπάρχει στό WHO IS WHO καί ἡ Ἰατρική Ἐνωση τόν ἔχει στό μαῦρο κατάλογο».

Ἡ Ἄστυνομία δέν πρόκειται νά σέ βοηθήσει ἐδῶ Ἄνθρωπάκο. Πιάνει μέν τούς κλέφτες καί ρυθμίζει τήν κυκλοφορία, μά δέν μπορεῖ νά σοῦ

- Διαβατήριο

προσφέρει έλευθερία. Μόνος σου τήν κατάστρεψες τήν έλευθερία σου και συνεχίζεις νά τήν καταστρέφεις μέ άμείλικτη άκρίβεια. Πρίν τόν πρώτο «Παγκόσμιο Πόλεμο» δέ χρειάζονταν διαβατήρια γιά τά διεθνή ταξίδια. Πήγαινες όπου ήθελες. 'Ο πόλεμος γιά «έλευθερία και ειρήνη» έφερε τά διαβατήρια κι αυτά κόλλησαν πάνω σου σάν τίς ψείρες. "Αν ήθελες νά ταξιδέψεις τριακόσια περίπου χιλιόμετρα στην Εύρώπη, έπρεπε πρώτα νά ζητήσεις άδεια στά προξε-νεΐα δέκα διαφορετικών κρατών. Κι έτσι γίνεται άκόμα, τόσα χρόνια μετά τόν τερματισμό του δεύτερου πολέμου πού, δήθεν, θά έβαζε τέρμα σ' όλους τούς πολέμους. Κι έτσι θά γίνεται μετά τόν τρίτο και τό νυοστό πόλεμο πού θά βάλει τέρμα σ' όλους τούς πολέμους.

«Τόν άκούτε; Κηλιδώνει τόν πατριωτισμό μου, προσβάλλει τήν τιμή και τή δόξα του έθνους».

Πάψε επιτέλους, 'Ανθρωπάκο. 'Υπάρχουν δυό λογιων ήχοι: τό ούρλιασμα της καταγίδας στίς κορυφές των βουνων και... ή πορδή σου. Βρωμας σάν τήν πορδή μά πιστεύεις ότι ευωδιάζεις σάν τή βιολέτα. Θεραπέυω τήν άθλια νεύρωσή σου κι έσύ ρωτάς αν μέ γράφει τό WHO IS WHO. Κατανοώ τόν καρκίνο σου και ό 'Επίτροπός σου 'Υγιεινής άπαγορεύει τόν πειραματισμό μου μέ ποντίκια. Δίδαξα στους γιατρούς σου πώς νά σέ καταλαβαίνουν, από ιατρική άποψη, και ή 'Ιατρική Ένωση μέ καταγγέλει στην άστυνομία. Είσαι διανοητικά άρρωστος κι εφαρμόζουν πάνω σου ήλεκτρικά σόκ, όπως στό Μεσαίωνα χρησιμοποιούσαν τά φίδια τήν άλυσίδα ή τό μαστίγιο.

Πάψε, 'Ανθρωπάκο. 'Η ζωή σου είναι πανάθλια. Δέ θέλω να σέ σώσω, αλλά θά τελειώσω όπωσδήποτε τήν κουβέντα μου μαζί σου, άκόμη κι αν έρχόσουν

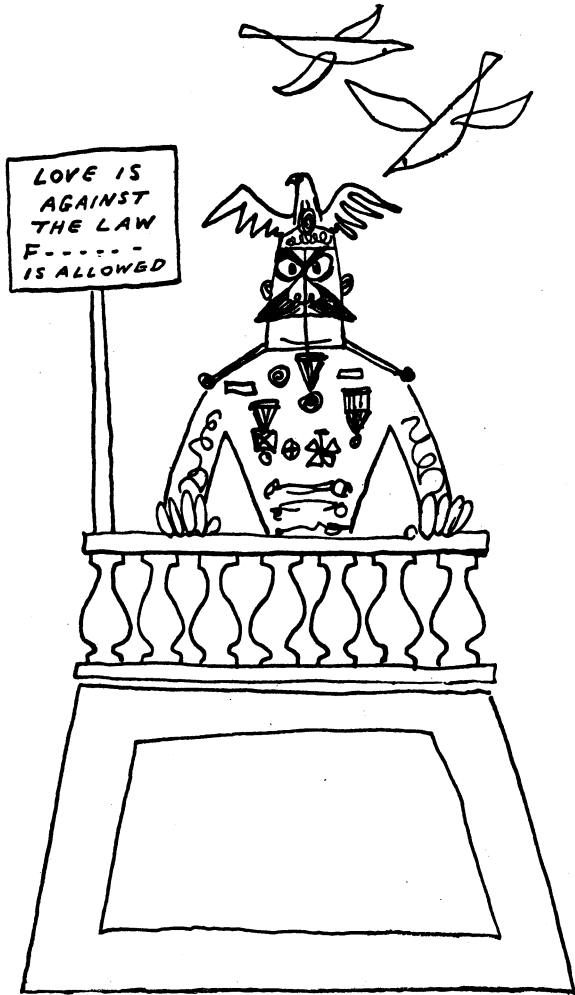
Ἄκου, ἀνθρωπάκο!

τώρα ἐδῶ, μέ ἄσπρο νυχτικό καί μάσκα στό πρόσωπο, κρατώντας στό ἀδίστακτο καί αίματοβαμμένο χέρι σου σχοινί νά μέ κρεμάσεις. Δέν μπορείς νά μέ κρεμάσεις, Ἄνθρωπάκο, χωρίς πρῶτα νά περάσεις τή θηλειά γύρω ἀπ' τό λαιμό σου. Γιατί ἀντιπροσωπεύω τή ζωή σου, τήν αἴσθηση τοῦ κόσμου, τόν ἀνθρωπισμό σου, τήν ἀγάπη σου καί τή χαρά τῆς δημιουργίας. Ὅχι, δέν μπορείς νά μέ δολοφονήσεις Ἄνθρωπάκο. Κάποτε σέ φοβόμουν ὅπως καί πρὶν ἀπ' αὐτό, πίστευα ὑπερβολικά σέ σένα. Μά σ' ἔχω ξεπεράσει καί τώρα σέ βλέπω ἀπό ἀπόσταση χιλιάδων χρόνων καί ἀπ' τό μέλλον καί ἀπ' τό παρελθόν. Θέλω νά διώξεις τό φόβο τοῦ ἑαυτοῦ σου. Θέλω νά ζεῖς πιά εὐτυχημένα καί πιά κόσμια. Θέλω νά ἔχεις σῶμα ζωντανό, κι ὄχι ἄκαμπτο, θέλω ν' ἀγαπᾶς τά παιδιά σου καί ὄχι νά τά μισεῖς, θέλω νά κάνεις τή γυναίκα σου εὐτυχισμένη κι ὄχι νά τή βασανίζεις «μέ τό πρόσχημα τοῦ γάμου». Εἶμαι ὁ γιατρός σου, κι ἐπειδή κατοικεῖς σ' αὐτό τόν πλανήτη εἶμαι ὁ γιατρός ὅλου τοῦ πλανήτη. Δέν εἶμαι οὔτε Γερμανός, οὔτε Ἑβραῖος, οὔτε Χριστιανός οὔτε Ἰταλός, εἶμαι πολίτης τῆς γῆς. Γιά σένα, ἀπ' τό ἄλλο μέρος, ὑπάρχουν μόνο Ἀμερικανοί ἄγγελιοι καί Γιαπωνέζοι σατανάδες.

«Πιάστε τον! Ἐξετάστε τον! Ἔχει ἄδεια νά ἀσκεῖ τήν ἱατρική; Ἐκδῶστε ἓνα βασιλικό διάταγμα νά τοῦ ἀπαγορευετέ νά ἐξασκεῖ τό ἐπάγγελμα χωρίς τή σύμφωνη γνώμη τοῦ Βασιλιᾶ τῆς ἐλεύθερης χώρας μας. Κάνει πειράματα γιά τό πῶς λειτουργεῖ ὁ μηχανισμός τῆς ἡδονῆς μου! Φυλακίστε τον! Διῶχτε τον ἀπ' τή χώρα!»

Τήν ἄδεια ν' ἀσχολοῦμαι μέ τίς δουλειές μου την πῆρα μόνος μου. Κανένας ἄλλος δέν μπορεῖ νά μοῦ

δώσει τέτοια άδεια. Θεμέλιωσα μιá έπιστήμη πού, έπιτέλους, κατανοεί έσένα και τή ζωή σου. Θα έπω-
φεληθείς άπ' αυτήν σέ δέκα, έκατό, χίλια χρόνια ό-
πως στό παρελθόν καταβρόχθισες κι άλλες διδασκα-
λίες όταν στριμώχτηκες. 'Ο 'Υπουργός σου 'Υγει-

Ἄκου, ἀνθρωπάκο!

νῆς δέν ἔχει καμιά ἰσχὺ πάνω μου, Ἄνθρωπάκο. Θά εἶχε κάποια ἐπιρροή μόνον ἂν διέθετε τό θάρρος νά γνωρίσει τήν ἀλήθεια μου. Μ' αὐτός δέ διαθέτει τέτοιο θάρρος. Γι' αὐτό, ἐπιστρέφοντας στή χώρα του λέει στόν κόσμο ὅτι εἶμαι κλεισμένος σ' ἓνα Ἀμερικανικό ψυχιατρεῖο καί διορίζει Γενικό Ἐπιθεωρητὴ Νοσοκομείων μιά μετριότητα πού, σέ μιά ἀπόπειρα νά ἀρνηθεῖ τήν ὕπαρξη τοῦ κέντρου ἡδονῆς, παραποίησε ἀποτελέσματα πειραμάτων. Ἐγώ, ἀπό τήν ἄλλη μεριά, γράφω τοῦτα τά λόγια σέ σένα, Ἄνθρωπάκο. Θέλεις κι ἄλλες ἀποδείξεις γιά τήν ἀνικανότητα τῶν ἀρχῶν σου; Οἱ ἀρχές σου, οἱ Ἐπίτροπο τῆς Ὑγιεινῆς καί οἱ Καθηγητές Πανεπιστημίου δέν μπόρεσαν νά ἐφαρμόσουν τίς ἀπαγορεύσεις τους ἐναντία στήν κατανόηση τοῦ καρκίνου. Παρά τίς ρητές ἀπαγορεύσεις ἐγώ ἐκτέλεσα τίς ἀνατομικές ἐργασίες καί τίς μικροσκοπικές παρατηρήσεις. Τά ταξίδια τους στήν Ἀγγλία καί στή Γαλλία, γιά νά ὑποσκάψουν τήν ἐργασία μου, δέν εἶχαν κανένα ἀποτέλεσμα. Κόλλησαν στήν *παθολογία*, ὅπως πάντα. Ἐγώ, ἀπ' τήν ἄλλη μεριά, ἔσωσα τή ζωή σου, κι ὄχι μόνο μιά φορά, Ἄνθρωπάκο.

«Ὅταν θ' ἀνεβάσω τούς Ἡγέτες μου ὄλων τῶν προλεταρίων στήν ἐξουσία τῆς Γερμανίας, θά τόν στήσουμε στόν τοῖχο. Διαφθείρει τή νεολαία τοῦ προλεταριάτου! Ὑποστηρίζει ὅτι τό προλεταριάτο πάσχει ἀπό ἀνικανότητα γιά ἔρωτα ὅπως ἡ μπουρζουαζία! Μετατρέπει ὀργανώσεις νεολαίας σέ πορνεῖα. Ἰσχυρίζεται ὅτι εἶμαι ζῶο! Καταστρέφει τήν ταξική μου συνείδηση!».

Ναί, καταστρέφω τά ἰδανικά σου, πού φθείρουν τή λογική σου καί σοῦ στοιχίζουν τή ζωή. Θέλεις νά

- "Ερευνες για τόν καρκίνο

βλέπεις τή μεγάλη κι αιώνια έλπίδα σου στόν καθρέφτη όπου δέν μπορείς νά τήν άγγίξεις. "Όμως μόνο ή άλήθεια πού βρίσκεται στή γροθιά σου θά sé κάνει άφέντη τής γής.

«Διώχτε τον άπ' τή χώρα. 'Υπονομεύει τήν ήσυχία και τήν τάξη. Είναι κατάσκοπος τών αιώνιων έχθρών μου. 'Αγόρασε σπίτι μέ χρήματα τής Μόσχας (ή του Βερολίνου;)!».

Δέν καταλαβαίνεις, 'Ανθρωπάκο! Μιά γριούλα φοβόταν τά ποντίκια. 'Ηταν γειτόνισσά μου κι ήξερε ότι στό ισόγειο έτρεφα ποντίκια για πειράματα. Φοβόταν μήπως τά ποντίκια χωθούν κάτω άπ' τή φούστα της και τρυπώσουν ανάμεσα στά πόδια της. Δέν θάχε αυτή τή φοβία άν είχε ποτέ της δοκιμάσει τόν έρωτα. Μ' αυτά τά ποντίκια έμαθα νά καταλαβαίνω τήν καρκινική σήψη σου, 'Ανθρωπάκο. "Έτυχε νά είσαι ό ιδιοκτήτης του σπιτιού κι ή φουκαριάρα ή γριούλα σου ζήτησε νά μου κάνεις έξωση. Κι έσύ, μ' όλο σου τό θάρρος, μ' όλο τόν ιδεαλισμό και τήν ήθική σου, μου έκανες έξωση. 'Αναγκάστηκα ν'

"Ακου, άνθρωπάκο!

ἀγοράσω σπίτι γιά νά συνεχίσω τήν ἐξέταση τῶν ποντικιῶν γιά χάρη σου, ἀνενόχλητος ἀπό σένα καί τή δειλία σου. Καί μετά ἀπ' αὐτό τί νομίζεις ὅτι ἔκανες, Ἀνθρωπάκο; Ἦσουν ἕνας φιλόδοξος, μικρός Εἰσαγγελέας καί ἤθελες νά χρησιμοποιοῦσε τὸ διάσημο ἐπικίνδυνο ἄντρα γιά νά προωθήσει τήν καριέρα σου. Εἶπες ὅτι ἤμουν Γερμανός ἢ, ξανά, Ρῶσος κατάσκοπος. Μ' ἔρριξες στή φυλακή. Ἀλλά ἄξιζε τόν κόπο πού σέ εἶδα νά κάθεσαι στήν διάρκεια τῆς ἀκροαματικῆς διαδικασίας κοκκινίζοντας ὀλόκληρος. Σέ λυπήθηκα, ὑπαλληλάκο τοῦ κράτους, τόσο ἄθλιος ἦσουν. Κι οἱ μυστικοί πράκτορές σου εἶπαν γιά σένα ὀρισμένα πράγματα ὄχι καί τόσο ὠραῖα, ὅταν ἐρευνοῦσαν τὸ σπίτι μου γιά «ὕλικό κατασκοπείας».

Ἀργότερα σέ ξανασυνάντησα, αὐτὴ τὴ φορά στό πρόσωπο ἑνός μικροῦ Δικαστῆ ἀπ' τὸ Μπρόνξ, μέ τὴν ἀνεκπλήρωτη ἐπιθυμία γιά μιὰ ἔδρα σ' ὑψηλότερη θέση. Μέ κατηγορήσες ὅτι εἶχα βιβλία τοῦ Λένιν καί τοῦ Τρότσκι στή βιβλιοθήκη μου. Δέν ἤξερες, Ἀνθρωπάκο τί σημαίνει βιβλιοθήκη. Σοῦ εἶπα ὅτι εἶχα βιβλία καί τοῦ Χίτλερ καί τοῦ Βούδδα καί τοῦ Χριστοῦ καί τοῦ Γκαῖτε καί τοῦ Καζανόβα στή βιβλιοθήκη μου. Γιά νά μπορεῖς, σοῦ εἶπα, νά καταλάβεις τὴ συγκινησιακὴ πανούκλα πρέπει νά τὴν κατέχεις πολὺ, ἀπ' ὅλες τίς πλευρές. Αὐτὸ ἦταν καινούργιο γιά σένα, Δικαστάκο.

«Φυλακίστε τον! Εἶναι φασίστας! Περιφρονεῖ τὸ λαό!».

Δέν εἶσαι ἐσύ «ὁ λαός», Δικαστάκο. Ἐσύ περιφρονεῖς τὸ λαό, γιὰτί δέν τοῦ ἀναγνωρίζεις τὰ δικαιώματά του, ἀλλὰ ἀντίθετα, προσπαθεῖς νά βελτιώσεις τὴν ἐπαγγελματικὴ σου θέση. Κι αὐτὸ ἐπίσης σοῦ τὸ εἶπαν πολλοὶ μεγάλοι ἄντρες μὰ, φυσικά, ποτέ

δέ διάβασες τὰ βιβλία τους. Σημαίνει ὅτι τρέφω ἐκτίμηση γιά τόν κόσμο ὅταν ἐκθέτω τόν ἑαυτό μου στόν κίνδυνο γιά νά τούς πῶ τήν ἀλήθεια. Πιθανόν νά παίξω μπρίτζ καί ν' ἀστειευτῶ μαζί σου. Ἄλλά ποτέ δέ θά καθήσω στό ἴδιο τραπέζι μαζί σου, γιατί εἶσαι ἀνίκανος ὑπερασπιστής τοῦ χάρτη τῶν Δικαιωμάτων.

«Εἶναι Τροτσκιστής! Φυλακίστε τον! Ξεσηκῶνει τό λαό, τό Κόκκινο Σκυλί!».

Δέν ξεσηκῶνω τό λαό, Ἄνθρωπάκο, παρά μόνο τήν αὐτοπεποίθησή σου, τόν ἀνθρωπισμό σου, κι αὐτό δέν τό ἀνέχεσαι. Γιατί αὐτό πού θέλεις εἶναι νά μαζεύεις ψήφους καί νά προάγεις ἐπαγγελματικά, θέλεις νά γίνεις Δικαστής τοῦ Ἄνωτάτου Δικαστηρίου ἢ Ἑγέτης ὄλων τῶν προλετάρων. Ἡ δικαιοσύνη σου καί ἡ ἡγεσία σου εἶναι θηλειά στό λαιμό τοῦ λαοῦ. Τί τόν ἔκανες τόν Οὐίλσον, τό μεγάλο ἄντρα μέ τή ζεστή προσωπικότητα; Γιά σένα, τό Δικαστή ἀπό τό Μπρόνξ ἦταν ἕνας «ὄνειροπόλος»· γιά σένα τόν ἐπίδοξο Ἑγέτη ὄλων τῶν προλετάρων, ἦταν ἕνας «ἐκμεταλλευτής τοῦ λαοῦ». Τόν δολοφόνησες, Ἄνθρωπάκο, μέ τήν ἀναίδειά σου, μέ τή φλυαρία σου, μέ τό φόβο τῆς ἐλπίδας σου.

Κόντεψες νά μέ δολοφονήσεις καί μένα Ἄνθρωπάκο.

Θυμᾶσαι τό ἐργαστήριό μου, δέκα χρόνια πρίν; Ἦσουν τεχνικός βοηθός. Δέν εἶχες δουλειά καί σέ συνέστησαν σέ μένα σάν διακεκριμένο Σοσιαλιστή, μέλος ἑνός κυβερνητικοῦ κόμματος. Ἐπαιρνες καλό μισθό κι ἦσουν ἐλεύθερος μέ ὅλη τή σημασία τῆς λέξης. Σ' ἔπαιρνα σ' ὅλες τίς συσκέψεις γιατί πίστευα σέ σένα καί στήν «ἀποστολή» σου. Θυμᾶσαι τί ἔγινε; Ἡ πολλή ἐλευθερία σέ χτύπησε στό κεφάλι.

Γιά μέρες σ’ ἔβλεπα νά περιτρυγυρνᾶς, μέ τήν πίπα στό στόμα, μήν κάνοντας τίποτα. Δέν καταλάβαινα γιατί δέ δούλευες. “Όταν τό πρωί ἔμπαινα στό ἔργαστήριο περίμενες προκλητικά νά σέ χαιρετίσω πρῶτος. Μ’ ἀρέσει νά χαιρετάω πρῶτος τούς ἄλλους, Ἰνθρωπάκο. Μά ἄν κάποιος *περιμένει* νά τόν χαιρετήσω πρῶτος, θυμώνω, γιατί εἶμαι, σύμφωνα μέ *τή δική σου* λογική, «Ἰνώτερός» σου καί «Ἰφεντικό» σου. Σέ ἄφησα νά κάνεις κατάχρηση τῆς ἐλευθερίας σου μερικές μέρες καί μετά μίλησα μαζί σου. Μέ δάκρυα στά μάτια παραδέχτηκες ὅτι δέν ἤξερες πῶς νά φερθεῖς σ’ αὐτό τό νέο περιβάλλον. Δέν εἶχες συνηθίσει τήν ἐλευθερία. Στήν προηγούμενη δουλειά σου, δέν ἐπιτρεπόταν νά καπνίζεις μπροστά στό ἄφεντικό σου, μίλαγες μόνο ὅταν σοῦ μιλοῦσαν, ἐπίδοξε Ἰγέτη ὄλων τῶν προλετάρων. Τώρα ὅμως, πού εἶχες *πραγματική* ἐλευθερία φέρθηκες μέ ἀναίδεια καί προκλητικότητα. Σέ συγχώρησα καί δέ σ’ ἀπόλυσα. Μετά ἔφυγες καί μίλησες γιά τά πειράματά μου σέ κάποιο σεξουαλικά πεινασμένο δικαστικό ψυχίατρο. Ἰσύ ἦσουν ὁ μυστικός πληροφοριοδότης, ἕνας ἄπ’ τούς ὑποκριτές καί τούς ρουφιάνους πού ὑποκίνησαν τίς ἐφημερίδες ἐναντίον μου. Αὐτός εἶσαι, Ἰνθρωπάκο, ὅταν σοῦ δίνουν ἐλευθερία. Ἰντίθετα ὅμως μέ τίς προθέσεις σου, αὐτή σου ἡ ἐνέργεια προώθησε τή δουλειά μου κατά δέκα χρόνια.

Γι’ αὐτό λοιπόν παίρνω ἄδεια καί φεύγω μακριά σου, Ἰνθρωπάκο. Δέν πρόκειται πιά νά σέ ὑπηρετῶ, δέ θέλω ν’ ἀργοπεθαίνω ἄπ’ τά βασανιστήρια πού προξενεῖ τό ἐνδιαφέρον μου γιά σένα. Δέν μπορεῖς νά μέ ἀκολουθήσεις ἐκεῖ μακριά πού πηγαίνω. Θά πέθαινες ἀπό τό φόβο σου ἄν εἶχες ἔστω καί τήν παραμικρή ἰδέα τοῦ τί σέ περιμένει στό μέλλον. Γιατί πρόκειται νά πάρεις στά χέρια σου τή διακυβέρνηση

τοῦ κόσμου. Τά μοναχικά ταξίδια μου στό μέλλον ἀποτελοῦν μέρος καί τοῦ δικοῦ σου μέλλοντος. Μά δέ σέ θέλω ἀκόμα γιά συνταξιδιώτη μου. Σάν συνταξιδιώτης εἶσαι ἀκίνδυνος στή μπυραρία, ἀλλά ὄχι ἐκεῖ πού πηγαίνω.

«Σκοτῶστε τον! Χλευάζει τόν πολιτισμό πού ἐγώ, ὁ Κοινός Ἀνθρωπος, ἔχω οἰκοδομήσει. Εἶμαι ἐλεύθερος πολίτης καί ἔχουμε Ἐλεύθερη Δημοκρατία! Ζήτω!».

Εἶσαι ἓνα τίποτα, Ἀνθρωπάκο, ἓνα μεγάλο τίποτα. Δέν τόν ἔχεις οἰκοδομήσει ἐσύ αὐτόν τόν πολιτισμό, μά οἱ ἐλάχιστοι μεγάλοι ἀφέντες σου. Χτίζοντας δέν ἔχεις ἰδέα τί χτίζεις. Κι ὅταν κάποιος σοῦ λέει ν' ἀναλάβεις εὐθύνη γιά τό χτίσιμο, τόν ἀποκαλεῖς «προδότη τοῦ προλεταριάτου» καί συσπειρώνεσαι κοντά στόν Πατέρα ὄλων τῶν προλετάρων πού δέ σοῦ λέει τέτοια πράγματα.

Οὔτε ἐλεύθερος εἶσαι Ἀνθρωπάκο. Δέν ἔχεις ἰδέα τί σημαίνει ἐλευθερία. Δέν ξέρεις πῶς νά ζεῖς ἐλεύθερος. Ποιός ἐπέβαλε τή συγκινησιακή πανούκλα στήν Εὐρώπη; Ἐσύ, Ἀνθρωπάκο. Στήν Ἀμερική; Σκέψου τόν Οὔϊλσον.

«Ἄκου, κατηγορεῖς ἐμένα, τόν Ἀνθρωπάκο! Ποιός εἶμ' ἐγώ καί τί δύναμη ἔχω, ὥστε νά ἐπηρεάσω τόν Πρόεδρο τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν; Κάνω τό καθήκον μου, κάνω ὅ,τι μοῦ λέει τ' ἀφεντικό μου καί δέν ἀνακατεύομαι στήν ὑψηλή πολιτική».

Κι ὅταν σέρνεις χιλιάδες ἄντρες γυναῖκες καί παιδιά στούς θαλάμους ἀερίων καί τότε κάνεις ὅ,τι σοῦ λένε, ἔτσι δέν εἶναι Ἀνθρωπάκο; Εἶσαι τόσο ἀκίνδυνος πού οὔτε κόν παίρνεις εἶδηση τί συμβαίνει. Εἶσαι ἓνας φουκαράς πού δέν ἔχει τίποτα νά πεῖ, πού δέν ἔχει γνώμη. Στό κάτω-κάτω, ποιός εἶσαι σύ πού θά ἀναμιχθεῖς στήν πολιτική; Ξέρω, τ' ἄκουσα

- Τοποθετείς τό Στρατηγό σου σ' ένα βάθρο γιά νά μπορείς νά τόν τιμάς

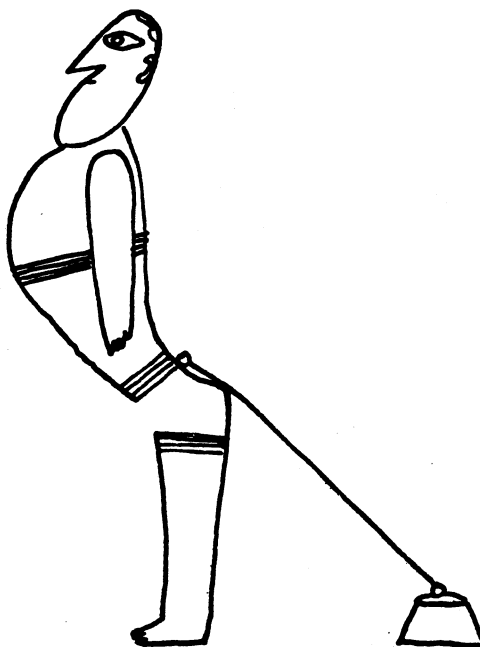
πολλές φορές. 'Αλλά σέ ρωτώ: Γιατί δέν κάνεις τό καθήκον σου όταν κάποιος σου λέει ότι είσαι υπεύθυνος γιά τή δουλειά σου, όταν σου λέει νά μή δέρνεις τά παιδιά σου, νά μήν ακολουθείς τούς δικτάτορες; Ποῦ πήγε λοιπόν τό καθήκον σου, ἡ ἀκίνδυνη ὑπακοή σου; "Όχι, 'Ανθρωπάκο, δέν ἀκοῦς όταν μιλά ἡ ἀλήθεια, ἀκοῦς μόνο όταν γίνεται φασαρία. Καί τότε φωνάζεις, Ζήτω! Εἶσαι δειλός κι ἀπάνθρωπος, χωρίς καμιά αἴσθηση τοῦ πραγματικοῦ σου καθήκοντος πού εἶναι νά γίνεις *ἄνθρωπος* καί νά προστατεύεις τόν *ἀνθρωπισμό*. Μιμεῖσαι πολύ ἄσχημα τόν ἐπιστήμονα καί πολύ καλά τό ληστή. Οἱ ταινίες σου τά προγράμματα τοῦ ραδιοφώνου σου καί τά «χιουμοριστικά βιβλία» σου εἶναι γεμάτα φόνους.

Θά εἶσαι ἀναγκασμένος νά σέρνεις τόν ἑαυτό σου καί τή μικρότητά σου, γιά πολλούς αἰῶνες πρὶν γίνεις ἀφέντης τοῦ ἑαυτοῦ σου. Χωρίζω τό δρόμο μου ἀπ' τό δικό σου γιά νά ὑπηρετήσω καλύτερα τό μέλλον σου. Γιατί ἀπό μακριά δέν μπορείς νά μέ σκοτώσεις, γιατί τρέφεις μεγαλύτερη ἐκτίμηση γιά τό ἔργο μου όταν μεσολαβεῖ κάποια ἀπόσταση. Περιφρονεῖς ὅ,τιδήποτε εἶναι κοντά σου. Τοποθετεῖς τόν προλετάριον Στρατηγό σου ἢ τόν

Στρατάρχη σου σ' ένα βάθρο για να είσαι σε θέση, να τούς τιμάς, έστω κι αν είναι αξιοκαταφρόνητοι. Γι' αυτό οι μεγάλοι άντρες σε κρατούσαν σε απόσταση από τότε που άρχισε να γράφεται ή ιστορία.

«Είναι μεγαλομανής. Έχει ολότελα τρελαθει».

Ξέρω, 'Ανθρωπάκο, γρήγορα κολλάς την ταμπέλα της τρέλας σε μιά αλήθεια που δέ σ' αρέσει. Κι έσύ αισθάνεσαι "homo normalis". Κλειδαμπαρώνεις τούς τρελούς κι έτσι οι «νορμάλ» άνθρωποι διοικούν αυτόν τον κόσμο. Ποιόν, λοιπόν, να επικρίνουμε για την άθλιότητα που υπάρχει; Όχι έσένα φυσικά, έσύ μόνο τό καθήκον σου κάνεις και στό κάτω-κάτω ποιός είσαι που θά έχεις δική σου γνώμη; Μήν τό

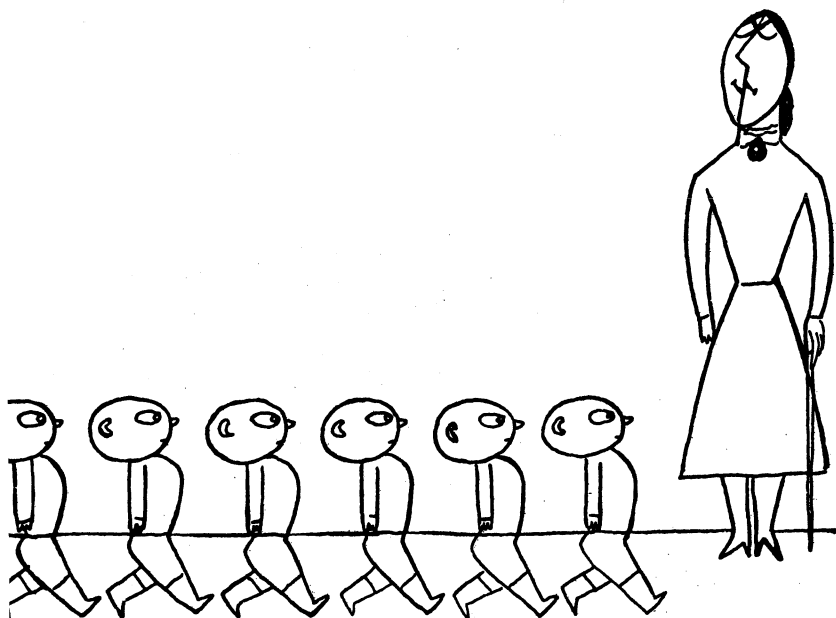

- "Homo normalis"

“Ακου, άνθρωπάκο!

ξαναλές, τό ξέρω. Δέ μέ νοιάζει γιά σένα, ’Ανθρωπάκο. ’Αλλά όταν σκέπτομαι τά νεογέννητα παιδιά σου, πώς τά βασανίζεις γιά νά τά φτιάξεις «κανονικούς» ανθρώπους σάν κι έσένα, τότε μπαίνω στόν πειρασμό νά ξανακατέβω κοντά σου γιά νά έμποδίσω τό έγκλημά σου. Ξέρω όμως ότι φρόντισες νά προστατευτείς καλά μέ τό θεσμό του ’Υπουργείου Παιδείας.

Θέλω νά σέ πάρω γιά ένα περίπατο στόν κόσμο ’Ανθρωπάκο και νά σου δείξω τί είσαι και τί ήσουν, στό παρόν και στό παρελθόν, στή Βιέννη στό Λονδίνο, στό Βερολίνο, σάν «φορέας τής λαϊκής θέλησης» και σάν μέλος κάποιας θρησκευτικής οργάνωσης. Παντού βρίσκεις τόν έαυτό σου, και

- “Όταν σκέπτομαι τά νεογέννητα παιδιά σου και πώς τά βασανίζεις γιά νά τά κάνεις «νορμάλ» ανθρώπους σάν κι έσένα...

μπορείς νά τόν αναγνωρίσεις ἂν ἔχεις τό κουράγιο νά τόν κυττάξεις, ἀνεξάρτητα ἀπό τοῦ ἂν εἶσαι Γερμανός, Γάλλος ἢ Ὀττεντότος.

« Ἄκουστε τον! Κηλιδώνει τήν τιμή μου. Προσβάλλει τήν ἀποστολή μου».

Δέν κάνω τέτοιο πράγμα, Ἀνθρωπάκο. Θά ἤμουν εὐχαριστημένος ἂν μ' ἔβαζες στή θέση μου, ἂν ἀπόδειχνες ὅτι εἶσαι ἱκανός νά κυττάξεις τόν ἑαυτό σου καί νά τόν αναγνωρίσεις. Πρέπει νά δώσεις τίς ἴδιες ἀποδείξεις πού δίνει καί ὁ ἐργολάβος οἰκοδομῶν: Τό σπίτι πρέπει νά ὑπάρχει καί νά εἶναι κατοικήσιμο. Ὁ ἐργολάβος δέν ἔχει δικαίωμα νά ξεφωνήσει: «Αὐτός προσβάλλει τήν τιμή μου» ὅταν τοῦ ἀποδείξω ὅτι μιᾶ γιά τήν «πράξη τῆς ἀνοικοδόμησης τοῦ σπιτιοῦ» ἀντί στήν πραγματικότητα ν' ἀνοικοδομεῖ σπίτια. Μέ τόν ἴδιο τρόπο πρέπει κι ἐσύ ν' ἀποδείξεις ὅτι εἶσαι ὁ φορέας τοῦ μέλλοντος τῆς ἀνθρωπότητας. Δέν μπορείς πιά νά κρυφτεῖς σάν δειλός πίσω ἀπ' τή «τιμή τοῦ ἔθνους» ἢ τοῦ «προλεταριάτου». Γιατί ἔχεις ἀποκαλύψει πολλά πράγματα γιά τόν ἑαυτό σου, Ἀνθρωπάκο.

Ὅπως σοῦ εἶπα πῆρα ἄδεια καί φεύγω μακριά σου. Μοῦ πῆρε πολλά χρόνια καί μοῦ στοίχισε ἀναρίθμητες νύχτες ὀδύνης κι ἀγρύπνιας γιά νά τ' ἀποφασίσω. Οἱ ἐπίδοξοι Ἡγέτες σου ὅλων τῶν προλεταρίων δέν εἶναι τόσο πολύπλοκοι κι ἐπίμονοι. Σήμερα εἶναι οἱ Ἡγέτες σου καί αὔριο πᾶνε καί γράφουν «ἐπί πληρωμῇ» σέ μικρές ἐφημερίδες. Ἀλλάζουν πεποιθήσεις ὅπως ἄλλοι ἀλλάζουν πουκάμισα. Ἐγώ ὅμως ὄχι. Συνεχίζω νά ἐνδιαφέρομαι γιά σένα καί τή μοῖρα σου. Μά ἐπειδή ἐσύ δέν εἶσαι σέ θέση νά ἐκτιμᾷς κάποιον πού εἶναι κοντά σου, εἶμαι ἀναγκασμένος νά κρατήσω κάποια ἀπόσταση μεταξύ μας. Τά δισέγγονά σου θά κληρονομήσουν τούς καρπούς τῶν κόπων μου. Τά περιμένω νά τούς

Ἄκου, ἀνθρωπάκο!

ἀπολαύσουν ὅπως σέ περίμενα καί σένα τριάντα χρόνια νά κάνεις τό ἴδιο. Μά ἐσύ φώναζες συνέχεια: «Κάτω ὁ Καπιταλισμός» ἢ «Κάτω τό Ἄμερικάνικο Σύνταγμα».

Ἄκολούθησέ με, Ἄνθρωπάκο, θέλω νά μοῦ δείξεις μερικές φωτογραφίες τοῦ ἑαυτοῦ σου. Μή φεύγεις. Εἶναι ἄσχημες μά εὐεργετικές καί ὄχι τόσο ἐπικίνδυνες.

Περίπου ἑκατό χρόνια πρὶν, ἔμαθες νά παπαγαλίζεις τούς φυσικούς πού ἔφτιαχναν μηχανές κι ἔλεγαν ὅτι δέν ὑπάρχει ψυχή. Μετά ἐμφανίστηκε ἕνας μέγας ἄνθρωπος καί σοῦ ἔδειξε τήν ψυχή σου μόνο πού δέν ἤξερε τό σύνδεσμο μεταξύ τῆς ψυχῆς καί τοῦ σώματός σου. Ἔλεγε τότε: «Εἶναι γελοῖο. Ἄκου ψυχανάλυση! Σκέτος τσαρλατανισμός! Ἄναλύεις τά οὐρα μά δέν μπορεῖς νά ἀναλύσεις τήν ψυχή». Τᾶλεγε αὐτά γιατί ἡ ἰατρική δέν ἤξερε τίποτ' ἄλλο ἐκτός ἀπ' τήν ἀνάλυση οὐρων. Ἡ μάχη γιά τήν πνευματική σου ὑπόσταση κράτησε σαράντα σκληρά χρόνια. Θυμᾶμαι τή σκληρή ἐκείνη πάλη γιατί κι ἐγώ πάλεψα γιά σένα. Κάποια μέρα ἀνακάλυψες ὅτι μπορεῖς νά κερδίσεις ἕνα σωρό λεφτά μέ τό ἄρρωστο ἀνθρώπινο πνεῦμα. Τό μόνο πού εἶχες νά κάνεις ἦταν νά δέχεσαι τόν ἄρρωστο μιά ὥρα τήν ἡμέρα γιά κάμποσα χρόνια καί νά παίρνεις ἕνα ὀρισμένο ποσό γιά κάθε ὥρα.

Τότε, καί ὄχι προηγούμενα, ἄρχισες νά πιστεύεις στήν ὑπαρξη τοῦ πνεύματος. Στό μεταξύ ἡ γνώση γύρω ἀπ' τό σῶμα σου εἶχε ἀναπτυχθεῖ. Ἄνακάλυψα ὅτι τό πνεῦμα σου εἶναι συνάρτηση τῆς μυϊκῆς σου ἐνέργειας καί ὅτι μ' ἄλλα λόγια ὑπάρχει μιά ἐνότητα πνεύματος καί σώματος. Ἄκολούθησα αὐτό τό μονοπάτι κι ἀνακάλυψα ὅτι διαχέεις πρὸς τά ἔξω τή ζωϊκή σου ἐνέργεια, ὅταν αἰσθάνεσαι ὑγιῆς καί στοργικός

καί ὅτι τήν περιορίζεις στό κέντρο τοῦ σώματός σου ὅταν φοβᾶσαι. Γιά δεκαπέντε χρόνια μέ περιφρόνησες ἢ ἔκανες πολιτικό κουβεντολόι. Συνέχισα ὅμως πάνω στά ἴδια βήματα καί βρήκα ὅτι αὐτή ἡ ζωϊκή ἐνέργεια, πού τήν ὀνόμασα «ὀργόνη», ὑπάρχει καί στόν ἀέρα, ἔξω ἀπ' τό σῶμα σου. Κατόρθωσα νά τή δῶ καί στό σκοτάδι καί νά φτιάξω μιὰ συσκευή πού νά τή μεγενθύνει καί νά τήν κάνει ν' ἀκτινοβολεῖ. Ἐνῶ ἐσύ ἔπαιζες χαρτιά, βασάνιζες τή γυναίκα σου καί κατάστρεφες τό παιδί σου, ἐγώ καθόμουνα στό σκοτεινό θάλαμο πολλές ὥρες τήν ἡμέρα πάνω ἀπό δυό ἀτέλειωτα χρόνια, γιά νά βεβαιωθῶ ὅτι εἶχα ἀνακαλύψει τή ζωϊκή σου ἐνέργεια. Σταδιακά, ἔμαθα νά τή δείχνω καί σ' ἄλλους ἀνθρώπους καί βρήκα ὅτι κι ἐκεῖνοι ἔβλεπαν τό ἴδιο πράγμα μέ μένα.

Ἄν εἶσαι γιατρός πού πιστεύει ὅτι τό πνεῦμα εἶναι ἔκκριση τῶν ἐνδοκρινῶν ἀδένων, τότε λές στούς θεραπευμένους ἀσθενεῖς μου ὅτι οἱ ἐπιτυχία μου ἦταν ἀποτέλεσμα «ὑποβολῆς». Ἄν ὑποφέρεις ἀπό ἔμμονες σκέψεις καί φοβία τοῦ σκοταδιοῦ, λές ὅτι τά φαινόμενα πού μόλις παρατήρησες ὀφείλονται σέ «ὑποβολή» καί ὅτι αισθανόσουνα σάν νά εἶσουνα σέ μέντιουμ. Νά τί εἶσαι Ἄνθρωπάκο. Τό 1945 ἀερολογεῖς γιά τήν «ψυχή» τόσο ἀπελπιστικά ὅσο τό 1920 ἀρνιόσουν τήν ὑπαρξή της. Παρέμεινες ὁ ἴδιος Ἄνθρωπάκος. Τό 1984 θά κερδίζεις, μέ τήν ἴδια ἀδιαφορία, ἕνα σωρό χρήματα μέ τήν ὀργόνη καί, μέ τήν ἴδια ἀδιαφορία, θά ἀτιμάζεις, ἀμφιβάλλεις, δυσφημίζεις, ἐξολοθρεύεις μέ τή σιωπή καί θά καταστρέφεις κάποια ἄλλη ἀλήθεια, ὅπως ἔκανες μέ τήν ἀνακάλυψη τοῦ πνεύματος καί τῆς κοσμικῆς ἐνέργειας. Καί θά παραμένεις ὁ ἴδιος Ἄνθρωπάκος πού θά «ἐξασκεῖ κριτική» καί πού θά οὐρλιάζει, Ζήτω ὁ τάδε

Ἄκου, ἀνθρωπάκο!

καί Ζήτω ὁ δεῖνα. Θυμᾶσαι τί εἶπες γιά τήν ἀνακάλυψη ὅτι ἡ γῆ δέ στέκεται ἀκίνητη, ἀλλά περιστρέφεται γύρω ἀπ' τόν ἑαυτό της καί κινεῖται στό διάστημα; Ἡ ἀπάντησή σου ἦταν τό βλακῶδες ἀνέκδοτο ὅτι, τώρα τά ποτήρια θά πέφτουν ἀπ' τό δίσκο τοῦ σερβιτόρου. Αὐτό συνέβη μερικούς αἰῶνες πρὶν καί, φυσικά, τό ξέχασες. Τό μόνο πού ξέρεις γιά τόν Νεύτωνα εἶναι ὅτι «εἶδε τό μήλο νά πέφτει ἀπ' τή μηλιά» καί τό μόνο πού ξέρεις γιά τόν Ρουσσώ εἶναι ὅτι «ἤθελε νά ἐπιστρέψει στή φύση». Αὐτό πού ἔμαθες ἀπ' τόν Ντάρβιν εἶναι ἡ ἐπικράτηση τοῦ ἰσχυρότερου καί ὄχι ἡ καταγωγή σου ἀπ' τόν πίθηκο. Τόν Φάουστ τοῦ Γκαίτε, πού τόσο συχνά σ' ἀρέσει ν' ἀναφέρεις, τόν ἔχεις καταλάβει τόσο καλά ὅσο μιά γάτα τά μαθηματικά. Εἶσαι ἠλίθιος, εἶσαι ματαιόδοξος, εἶσαι ἄδειος καί πιθηκίζεις, Ἄνθρωπάκο. Ξέρεις νά πετᾷς τά οὐσιώδη καί νά κρατᾷς τά λαθεμένα. Ὁ Ναπολέων σου, τό ἀνθρωπάκι αὐτό μέ τά χρυσά παράσημα, πού τίποτα δέν ἄφησε πίσω του ἐκτός ἀπ' τήν ὑποχρεωτική στράτευση, διαφημίζεται στά βιβλιοπωλεῖα μέ μεγάλα χρυσά γράμματα, ἐνῶ ὁ Κέπλερ μου, πού πρόβλεψε τήν κοσμική σου προέλευση, δέ βρίσκεται σέ κανένα βιβλιοπωλεῖο. Γι' αὐτό δέ βγαίνεις ἀπ' τό βοῦρκο, Ἄνθρωπάκο. Γι' αὐτό εἶμαι ἀναγκασμένος νά σ' ἐπιπλήξω ὅταν πιστεύεις ὅτι δούλεψα καί κουράστηκα εἴκοσι χρόνια, ξοδεύοντας μιά περιουσία, μόνο καί μόνο γιά νά σοῦ «ὑποβάλλω» τήν ὑπαρξη τῆς κοσμικῆς ὀργονικῆς ἐνέργειας. Ὅχι, Ἄνθρωπάκο, κάνοντας ὅλες αὐτές τίς θυσίες, ἔμαθα πραγματικά νά θεραπεύω τήν ἀρρώστια τοῦ σώματός σου. Δέν τό πιστεύεις. Γιατί σέ ἄκουσα νά λές στή Νορβηγία ὅτι «ἄν κάποιος ξοδεύει τόσα λεφτά γιά τά πειράματά του, πρέπει νά εἶναι κυριολεκτικά τρελός». Τό καταλαβαίνω: μέ κρίνεις μέ βάση τόν ἑαυτό σου. *Ἐσύ μόνο παίρνεις,*

ποτέ δέ δίνεις. Γι' αυτό σου είναι άδιανόητο ότι μπορεί κάποιος να βρίσκει εύτυχία στη ζωή δίνοντας, όπως σου είναι άδιανόητο ότι μπορεί κάποιος να βρεθεί μ' ένα άτομο του άλλου φύλλου χωρίς να θελήσει να «κάνει έρωτα» άμέσως.

Θά σ' εκτιμούσα αν, τουλάχιστον, εκλεβες έξυπνα την εύτυχία σου. Έσύ όμως είσαι ένας άσήμαντος, δειλός κλεφτάκος. Είσαι έξυπνος μά, όντας ψυχικά δυσκοίλιος, είσαι άνίκανος να δημιουργήσεις. Γι' αυτό κλέβεις τό κόκκαλο και σέρνεσαι σέ μία τρύπα να τό μασουλίσεις, όπως σου είπε ό Φρόντ κάποτε. Μαζεύεσαι γύρω άπ' αυτόν πού προσφέρει έθελοντικά, τό χαρούμενο δωρητή, και του τά παίρνεις όλα. Έσύ είσαι ή «φαγάνα» και, διεστραμμένα, όνομάζεις εκείνον «φαγάνα». *Παραφουσκώνεις τόν έαυτό σου μέ τή γνώση του, τήν εύτυχία του, τή σπουδαιότητά του, μά δέν μπορείς να χωνέψεις αυτά πού κατάπιες. Τά άποβάλλεις άμέσως μέ τά περιττώματά σου πού βρωμάνε τρομακτικά.* "Η, για να διατηρήσεις τήν άξιοπρέπειά σου μετά τή διάπραξη τής κλοπής, άτιμάζεις τόν ευεργέτη σου, όνομάζοντάς τον τσαρλατάνο ή άποπλανητή άνηλίκων.

"Α, ναί, έδω είμαστε. «'Αποπλανητής άνηλίκων». Θυμάσαι, 'Ανθρωπάκο (ήσουν τότε πρόεδρος κάποιας 'Επιστημονικής Ένωσης), πού διέδωσες τή φήμη ότι, τάχα, αφήνω τά παιδιά μου να παρακολουθούν τήν έρωτική μου πράξη; Αυτό έγινε άφού είχα δημοσιεύσει τό πρώτο μου άρθρο για τά γενετήσια δικαιώματα των νηπίων. Και τήν άλλη φορά (συνέβαινε τότε να είσαι προσωρινός Πρόεδρος κάποιου «πολιτιστικού συλλόγου» στό Βερολίνο) πού διέδωσες τή φήμη ότι έπαιρνα κοπέλες έφηβικής ηλικίας, για βόλτα μέ τό αυτοκίνητο στό δάσος και τίς άποπλανούσα; Ποτέ δέν άποπλάνησα έφηβη, 'Αν-

θρωπάκο. Ἐποτελεῖ δική σου βρώμικη φαντασίωση, ὄχι δική μου, ἐγὼ ἀγαπῶ τό κορίτσι μου καί τή γυναίκα μου. Δέν εἶμαι σάν κι ἐσένα, πού, ὄντας ἀνίκανος ν' ἀγαπήσεις τή γυναίκα σου, θά ἤθελες νά ἀποπλανήσεις ἔφηβες στό δάσος.

Κι ἐσύ, νεαρό κορίτσι, δέν ὄνειρεύεσαι τόν ἀγαπημένο σου ἥθοποιό; Δέν τόν πλησιάζεις καί δέν τόν δελεάζεις, προσποιούμενη πὼς εἶσαι μεγαλύτερη ἀπό δεκαοχτώ χρονῶν; Καί μετά; Μετά δέν τόν πᾶς στό δικαστήριο, κατηγορώντας τον γιά βιασμό; Ἐθωώνεται, ἢ καταδικάζεται, καί οἱ γαργιάδες σου φιλοῦν τά χέρια τοῦ μεγάλου ἥθοποιοῦ.

Ἦθελες νά κοιμηθεῖς μέ τόν ἥθοποιό, μά δέν εἶχες τό θάρρος ν' ἀναλάβεις τήν εὐθύνη. Γι' αὐτό κατηγορεῖς ἐκεῖνον, φουκαριάρικο κακοποιημένο κορίτσι. Ἦ ἐσύ, φτωχή, διακορευμένη γυναίκα πού ἔνωσες μεγαλύτερη σεξουαλική ἱκανοποίηση μέ τό σωφέρ σου, παρά μέ τό σύζυγό σου. Δέν ἀποπλανήσες τόν ἐγχρωμο σωφέρ σου, πού κρατοῦσε τή σεξουαλικότητά του σέ ὑγιέστερη κατάσταση, λευκή γυναικούλα; Καί δέν τόν κατηγορήσες γιά βιασμό, φουκαριάρικο, ἀβοήθητο πλάσμα, θύμα μιᾶς «πρωτόγονης θηριωδίας»; Ὁχι, φυσικά, ἐσύ εἶσαι ἀγνή καί λευκή, οἱ πρόγονοί σου ἤρθαν ἐδῶ μέ τό "Mayflower", εἶσαι ἢ «Κόρη τοῦ Τάδε ἢ τῆς Δεῖνα Ἐπανάστασης», μιά Βόρεια ἢ μιά Νότια πού ὁ παπούς σου πλούτισε, σέρνοντας ἄλυσσοδεμένους Νέγρους ἀπ' τήν Ἀφρική στήν Ἀμερική. Πόσο ἀκίνδυνη, πόσο ἀγνή, πόσο λευκή εἶσαι, πόσο λίγο ποθεῖς τό Νέγρο, φουκαριάρα γυναικούλα. Ἐλεεινή φοβιτσιάρα, ἀπόγονη μιᾶς ἀρρωστημένης φυλῆς δουλεμπόρων, ἐνός αἰμοβόρου Κορτέζ πού παρέσυρε χιλιάδες Ἀζτέκους, πού τοῦ ἔδωσαν τήν ἐμπιστοσύ-

νη τους, σέ μιά παγίδα γιά νά τούς έξοντώσει μέ ασφάλεια.

Φτωχές κόρες τῆς τάδε ἢ τῆς δεινά ἐπανάστασης. Τί καταλάβατε γιά τήν ἀπελευθέρωση; Τί γιά τούς ἀγῶνες τῶν Ἀμερικανῶν ἐπαναστατῶν, τί γιά τόν Λίνκολν πού λευτέρωσε τούς σκλάβους γιά χάρη σας καί πού, μετά, τόν παραδώσατε στήν ἀνταγωνιστική «ἐλεύθερη ἀγορά»; Κοιταχτεῖτε στόν καθρέφτη, κόρες τῆς Ἀμερικανικῆς Ἐπανάστασης, θ' ἀναγνωρίσετε ἐκεῖ τίς «κόρες τῆς Ρώσικης Ἐπανάστασης», ἄκακα, ἀγνά κορίτσια.

Ἄν μπορούσατε νά προσφέρετε ἔρωτα σ' ἕναν ἄντρα, ἔστω καί μιά φορά, ἡ ζωή πολλῶν Νέγρων, Ἑβραίων ἢ ἐργατῶν θά εἶχε σωθεῖ. Ὅπως ἀκριβῶς σκοτώνετε τή ζωή στά παιδιά σας, ἔτσι σκοτώνετε, στό πρόσωπο τῶν Νέγρων, τή μικρή σπίθα τῆς ἀγάπης πού ἔχετε, τίς κούφιερες, ἀσελεγεῖς φαντασιώσεις σας. Σᾶς ξέρω ἐσᾶς, κορίτσια καί γυναῖκες τῶν πλουσίων. Τί ἀπύθμενη ἀχρειότητα τρέφετε στά ψυχρά γεννητικά σας ὄργανα! Ὅχι, κόρη τῆς τάδε ἢ τῆς δεινά ἐπανάστασης, δέν ἔχω καμιά πρόθεση νά γίνω Διδάκτωρ τῆς Νομικῆς ἢ Κομμισάριος. Αὐτά τ'

- Κόρη τῆς Τάδε ἢ τῆς Δεινά Ἐπανάστασης

Ἄκου, ἀνθρωπάκο!

ἀφήνω γιά τ' ἄκαμπτα πλάσματά σου πού φορᾶνε τηβέννους καί στολές. Ἐγώ ἀγαπῶ τά πουλιά καί τά ἐλάφια καί τά σκιουράκια πού ζοῦν κοντά στούς Νέγρους. Ἐννοῶ τούς Νέγρους τῆς Ζούγκλας καί ὄχι αὐτούς τοῦ Χάρλεμ μέ τά σκληρά κολλάρα καί τά φανταχτερά κοστούμια. Δέν ἐννοῶ τίς χοντρές Νέγρες μέ τά σκουλαρίκια, πού ἡ ἀπαγορευμένη ἱκανοποίησή τους, μετατράπηκε σέ λίπος στούς γοφούς τους. Ἐννοῶ τά εὐκίνητα, ἀπαλά σώματα τῶν κοριτσιῶν τῆς Νότιας θάλασσας πού ἐσύ, τό σεξουαλικό κτῆνος τοῦ τάδε ἢ τοῦ δεῖνα Στρατοῦ, «παίρνεις» κορίτσια πού δέν ξέρουν ὅτι γεύεσαι τόν ἀγνό ἔρωτά τους, ὅπως θᾶκανες καί σ' ἓνα πορνεῖο τοῦ Ντένβερ.

Ἄχι, κόρη, διψᾷς γιά ἓνα ζωντανό πλάσμα πού δέν ἔχει ἀκόμη καταλάβει πῶς εἶναι ἀντικείμενο ἐκμετάλλευσης καί περιφρόνησης. Μά ἦρθε ἡ ὥρα σου. Ἐπαυες νά ὑπάρχεις σάν ρατσίστρια Γερμανίδα παρθένα. Συνεχίζεις νά ζεῖς σάν ταξική Ρωσίδα κόρη τῆς ἐργατιᾶς ἢ σάν κόρη τῆς Ἀμερικανικῆς Ἐπανάστασης. Σέ 500 ἢ 1000 χρόνια, ὅταν ὑγιέστατα ἀγόρια καί κορίτσια θ' ἀπολαμβάνουν καί θά προστατεύουν τόν ἔρωτα, τίποτα δέ θᾶχει ἀπομείνει ἀπό σένα, ἐκτός ἀπό μιά γελοία ἀνάμνηση.

Δέν ἀρνήθηκες τίς αἰθουσες συναυλιῶν σου στή Μάριαν Ἄντερσον, τή φωνή τῆς ζωῆς, Καρκινική Γυναικούλα; Τ' ὄνομά της θά τραγουδᾷ στούς αἰῶνες, ὅταν ἴχνος ἀπό σένα δέ θᾶχει μείνει. Ἀναρωτιέμαι ἄν ἡ Μάριαν Ἄντερσον σκέπτεται μακριά στό μέλλον ἢ ἄν κι αὐτή καταπιέζει τόν ἔρωτα τοῦ παιδιοῦ της. Δέν ξέρω· ἡ ζωή προχωρεῖ καί μέ μεγάλα καί μέ μικρά βήματα. Εἶναι ἱκανοποιημένη ἀπ' τόν ἑαυτό της. Δέ βρίσκεται ὅμως μέσα σου, Καρκινική Γυναικούλα.

Διέδωσες τό παραμύθι, κι ό 'Ανθρωπάκος ό άντρας σου τόχαψε σά χάνος, ότι έσύ είσαι «Η ΚΟΙΝΩΝΙΑ», Γυναικούλα. Μά δέν είσαι. Είναι αλήθεια, άνακοινώνεις καθημερινά, στίς 'Εβραϊκές ή στίς Χριστιανικές έφημερίδες πώς, και πότε, ή κόρη σου θ' άγκαλιάσει έναν άντρα. Αυτό όμως δέν ενδιαφέρει κανένα σοβαρό άτομο. «Κοινωνία» είμαι έγώ και ό ξυλουργός και ό κηπουρός και ό δάσκαλος και ό γιατρός και ό έργάτης. Αυτοί είναι ή κοινωνία και όχι έσύ, μικρή, καρκινική, άκαμπτη, ύποκριτρια γυναικούλα. Δέν είσαι ή ζωή, είσαι ή διαστρέβλωσή της. 'Εγώ όμως καταλαβαίνω γιατί όχυρώθηκες στό κάστρο του πλούτου. 'Ηταν τό μόνο πράγμα πού μπορούσες νά κάνεις βλέποντας όλη τή μικρότητα των ξυλουργών, των κηπουρών, των γιατρών, των δασκάλων και των εργατών. Μέσα στό πλαίσιο τής άρρώστιας αútης, ήταν ή πιό συνετή σου κίνηση. "Όμως ή μικρότητα και ή μικροπρέπεια σου έχει ποτίσει τά κόκκαλα μέ τή μορφή τής δυσκοιλιότητάς σου, των ρευματισμών σου, τής ύποκρισίας σου, τής άρνησης τής ζωής σου. Είσαι δυστυχημένη φουκαριάρα γυναικούλα, γιατί τά παιδιά σου ξεστρατίζουν, οί κόρες σου γίνονται πόρνες, ό άντρας σου μαραίνεται και ή ζωή σου σαπίζει και μαζί της οί ίστοί σου. Δέν μπορείς νά μου πουλήσεις παραμύθια, Μικρή Κόρη τής 'Επανάστασης. Σέ έχω δεί ξεγυμνωμένη.

Είσαι, και πάντα ήσουνα, δειλή. Κρατούσες τήν εϋτυχία τής άνθρωπάτητας στά χέρια σου και τήν έχασες. Γέννησες Προέδρους και τούς προίκισες μέ μικροπρέπεια. Φωτογραφίζονται καρφισώνοντας μετάλλια σ' άνθρώπους, χαμογελοϋν αιώνια και δέν έχουν τό θάρρος νά πούν τά σύκα-σύκα και τή σκάφη-σκάφη, μικρή κόρη τής 'Επανάστασης. Είχες τόν κόσμο στά χέρια σου και, τελικά, έρριξες τίς

“Ακου, άνθρωπάκο!

άτομικές βόμβες στη Χιροσίμα και τό Ναγκασάκι. “Η μάλλον, ό γυιός σου τίς έρριξε, σάν δείγμα μόνο του τί μέλλεται. Ήταν ή ταφόπλακά σου Καρκινική Γυναικούλα. Μέ τίς βόμβες αυτές, έρριξες όλη τήν τάξη σου, όλη τή ράτσα σου σ’ ένα σιωπηλό τάφο. Γιατί δέν είχες τόν άνθρωπισμό νά προειδοποιήσεις τούς άντρες, τίς γυναίκες και τά παιδιά στη Χιροσίμα και στό Ναγκασάκι. Δέν κατάφερες νά φανεϊς άνθρωπος. Γι’ αυτό θά εξαφανιστεϊς σιωπηλά, σάν πέτρα στη θάλασσα. Δέν έχει σημασία τί νομίζεις ή τί λές τώρα, Γυναικούλα πού γέννησες ήλίθιους στρατηγούς. Σέ πεντακόσια χρόνια θά γελοϋν και θ’ άποροϋν μαζί σου. Το γεγονός ότι αυτό δέ γίνεται από τώρα, είναι αναπόσπαστο μέρος τής άθλιότητας του κόσμου.

Ξέρω τί πρόκειται νά πεις, Γυναικούλα. “Όλα τά φαινομενικά γεγονότα είναι μέ τό μέρος σου· «ή άμυνα τής χώρας» κ.τ.λ. Τ’ άκουσα άρκετά χρόνια πριν στην Παλιά Αυστρία. “Έχεις ποτέ άκούσει Βιεννέζο άμαξά νά φωνάζει, “Hurrah mein Kaiser”; “Όχι; Σ’ αυτή τήν περίπτωση τό μόνο πού έχεις νά κάνεις είναι ν’ άφουγκραστεϊς τόν εαυτό σου· είναι ή ίδια μουσική. “Όχι, Γυναικούλα, δέ σε φοβάμαι· δέ μπορείς νά μου κάνεις τίποτα. Εϊν’ άλήθεια, ό γαμπρός σου είναι Εϊσαγγελέας ή ό άνεπιός σου είναι Ήφοριακός. Τόν καλείς για δείπνο και του πετās μερικές κουβέντες για μένα. Αύτός, πού θέλει πολύ να προβιβασμό, ψάχνει για κάποιο θύμα του «νόμου και τής τάξης». Ξέρω πώς γίνονται αυτά τά πράγματα. Αυτό δέν πρόκειται νά σώσει τή ζωή σου, Γυναικούλα. Ή άλήθεια μου είναι δυνατότερη από σένα.

«Εϊσαι ένας μονόπλευρος φανατικός! Δέν έξυπη-

ρετώ λοιπόν κανένα σκοπό στην κοινωνία»;

Σας έδειξα μόνο πού είστε *μικροί* και *πρόστυχοι*, 'Ανθρωπάκο και Γυναικούλα. Δέν ανάφερα άκόμα τή χρησιμότητά και τή σημασία πού έχετε. Νομίζετε πώς θά σας έλεγα τίς κουβέντες αυτές πού έγκυμονούν κίνδυνο γιά τή ζωή μου, άν δέν ήσαστε σημαντικοί; 'Η μικρότητα και ή κακοήθειά σας φαίνονται πιά τρομαχτικές μπροστά στή σημασία και τήν τεράστια ευθύνη πού έχετε. Λένε ότι είστε βλάκες. 'Εγώ λέω πώς είστε έξυπνοι, αλλά *δειλοί*. Λένε πώς είστε σκουπίδια τής κοινωνίας. 'Εγώ λέω πώς είστε ό σπόρος της. Λένε ότι ό πολιτισμός χρειάζεται σκλάβους. 'Εγώ λέω ότι κανένας πολιτισμός δέ γίνεται μέ σκλάβους. 'Ο φοβερός αυτός είκοστός αιώνας γελοιοποίησε κάθε πολιτική θεωρία πού εμφανίστηκε άπ' τόν καιρό του Πλάτωνα.

'Ανθρώπινος πολιτισμός ούτε καν ύφίσταται, 'Ανθρωπάκο. 'Αρχίζουμε μόλις νά καταλαβαίνουμε τή φοβερή παρέκκλιση και τόν παθολογικό έκφυλισμό του ζώου άνθρωπος. Τούτη δώ ή «κουβέντα μέ τόν 'Ανθρωπάκο» ή όποιοδήποτε άλλο σοβαρό έργο του σήμερα, είναι γιά τόν πολιτισμό του 3.000 ή του 7.000, ό,τι ήταν ό πρώτος τροχός, χιλιάδες χρόνια πριν, γιά τή σημερινή πετρελαιοκινούμενη άμαξοστοιχία.

Σκέπτεσαι πάντα πολύ βραχυπρόθεσμα, 'Ανθρωπάκο, από τό πρόγευμα μόλις μέχρι τό γεύμα. Πρέπει νά μάθεις νά σκέπτεσαι αιώνες πρós τά πίσω και χιλιετηρίδες πρós τά μπροστά. Πρέπει πάντα νά παίρνεις ύπ' όψη σου τή ζωή, τήν εξέλιξή σου από τήν πρώτη πρωτοπλασματική μορφή μέχρι τό ζώο άνθρωπος πού περπατάει όρθιο, μά πού δέν μπορεί άκόμα νά σκεφτεί όρθιά. Δέ θυμάσαι ούτε καν τά γεγονότα πού συνέβησαν μόνο δέκα ή είκοσι χρόνια πριν και γι'

- Κάθε τόσο βγάζεις τό κεφάλι σου έξω άπ' τό βουρκο γιά νά ούρλιάξεις, Ζήτω!

αυτό τό λόγο συνεχίζεις νά λές τίς ίδιες βλακειές πού έλεγεσ 2.000 χρόνια πριν. Καί τό χειρότερο, κολλάς στίς ίδιες βλακειές όπως μιά ψείρα κολλάει στή γούνα, βλακειές όπως ή «φυλή», ή «τάξη», ή «πατρίδα», ό θρησκευτικός καταναγκασμός, ή καταπίεση του έρωτα. Δέν τολμάς νά δεις πόσο βαθειά έχεις βυθιστεί στό βουρκο τής άθλιότητας. Κάθε λίγο καί λιγάκι βγάζεις τό κεφάλι σου έξω άπ' τό βουρκο γιά νά ούρλιάξεις Ζήτω! Τό κρώξιμο ένός βατράχου στό βάλτο έχει περισσότερη ζωή μέσα του.

«Γιατί δέ μέ βγάζεις άπ' τό βουρκο; Γιατί δέ συμμετέχεις στά συνέδρια του κόμματός μου, στή βουλή μου, στίς διπλωματικές συσκέψεις μου; Είσαι προδότης. Πολέμησες, υπέφερες καί θυσιάστηκες γιά μένα. Τώρα μέ προσβάλλεις!»

Δέν μπορώ έγώ νά σέ βγάλω άπ' τό βουρκο. Ό μόνος πού μπορεί είσαι σύ. Ποτέ δέν πήρα μέρος στα συμβούλια καί στίς συσκέψεις σου, γιατί ή γενική

τάση τους είναι: «Στήν πάντα, τά ούσιώδη. "Ας μιλήσουμε για τά μή ούσιώδη». Εϊν' ἀλήθεια, είκοσιπέντε χρόνια πολεμοῦσα για σένα, θυσιάζοντας τήν επαγγελματική σιγουριά μου καί τή ζεστασιά τῆς οικογένειάς μου για χάρη σου. "Εδωσα ἀρκετά λεφτά στίς ὀργανώσεις σου, πῆρα μέρος σέ διαδηλώσεις καί σέ πορείες πείνας. Εϊν' ἀλήθεια, σοῦ ἀφιέρωσα χιλιάδες ὥρες σά γιατρός, χωρίς καμιά πληρωμή. Πήγαινα ἀπό χώρα σέ χώρα για σένα, καί συχνά ἀντί για σένα, ὅταν ἐσύ βράχνιαζες ἀπ' τίς ζητωκραυγές. Κυριολεκτικά ἤμουν πρόθυμος νά πεθάνω για σένα ὅταν, στή μάχη ἐναντίον τῆς πολιτικῆς ἀρρώστιας, σέ πῆρα στό αὐτοκίνητό μου, μέ τήν ποινή τοῦ θανάτου νά κρέμεται πάνω ἀπ' τό κεφάλι μου· ὅταν προσπαθοῦσα νά προστατέψω ἀπ' τίς ἀστυνομικές ἐφόδους τά παιδιά σου πού ἔπαιρναν μέρος σέ διαδηλώσεις· ὅταν ξόδεψα ὅλα τά λεφτά μου νά φτιάξω κλινικές πνευματικῆς ὑγείας ὅπου μποροῦσες νά πάρεις συμβουλές καί βοήθεια. "Εσύ ὅμως, μόνο ἔπαιρνες, ποτέ δέν ἔδινες. "Ἡθελες νά σωθεῖς, μά στήν πάροδο 30 χρόνων συγκινησιακῆς πανούκλας δέν ἔκανες οὔτε μιά καρποφόρα σκέψη. Κι ὅταν ὁ δεύτερος μέγας πόλεμος τέλειωσε, βρέθηκες στό ἴδιο σημεῖο πού ἦσαν ὅταν ἄρχισε. "Ἴσως λίγο πió «ἀριστερά», μά οὔτε ἓνα χιλιοστό ΜΠΡΟΣΤΑ! Διακύβευσες τή Γαλλική ἀπελευθέρωση καί τήν ἀκόμα μεγαλύτερη Ρωσική ἀπελευθέρωση τή μετέτρεψες σέ φρίκη ὅλης τῆς οἰκουμένης. Τή φοβερή αὐτή ἀποτυχία σου, πού μόνο μεγάλες καί μοναχικές καρδιές μποροῦν νά νιώσουν χωρίς νά ἐξαγριωθοῦν μαζί σου, χωρίς νά σέ περιφρονήσουν, τήν ἀκολούθησε ἡ ἀπόγνωση ἑνός ὀλόκληρου κόσμου, ἐκείνου τοῦ μέρους τοῦ κόσμου πού ἦταν ἔτοιμο νά θυσιάσει τά πάντα για σένα. Σ' ὅλα αὐτά τά φοβερά χρόνια, σ'

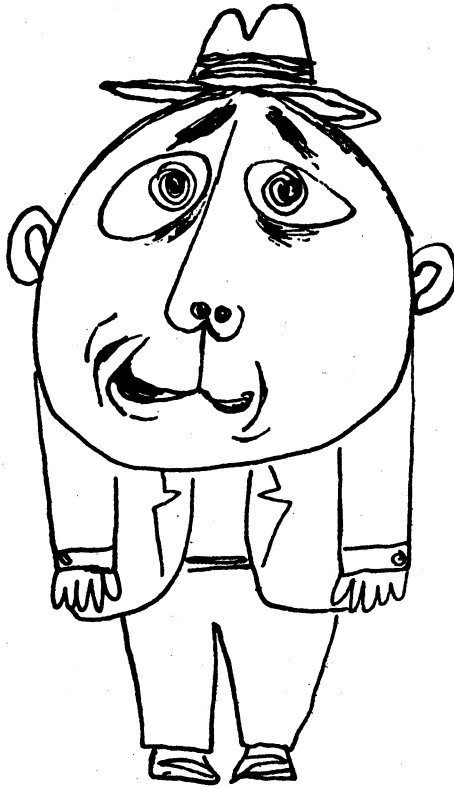
Ἄκου, ἀνθρωπάκο!

αὐτό τό θανατερό μισό τοῦ αἰῶνα, ἐσύ ξεστόμιζες μόνο φλυαρίες κι οὔτε μιά λογική, σωστή κουβέντα.

Δέ λιποψύχησα, γιατί στό μεταξύ ἔμαθα νά καταλαβαίνω τήν ἀρρώστια σου πιά καλά καί πιά ἀποτελεσματικά. Κατάλαβα λοιπόν ὅτι κατά κάποιο τρόπο δέν μπορούσες νά σκεφτεῖς ἢ νά πράξεις διαφορετικά. Ξεχώρισα μέσα σου τό θανάσιμο φόβο τῆς ζωῆς, ἕνα φόβο πού πάντα σέ κάνει νά ξεκινᾷς σωστά καί νά τελειώνεις λαθεμένα. Δέν καταλαβαίνεις πῶς ἡ γνώση ὁδηγεῖ στήν ἐλπίδα. Στοιβάξεις τήν ἐλπίδα μέσα σου, ποτέ δέ δίνεις σ' ἄλλους. Γι' αὐτό κι ἐσύ, μπροστά στήν ὀλοκληρωτική καταστροφή τοῦ κόσμου σου, μέ ὀνομάζεις «ὀπτιμιστή», Ἄνθρωπάκο. Ναι, εἶμαι ὀπτιμιστής καί γεμάτος αἰσιοδοξία γιά τό μέλλον. Ρωτᾷς γιατί. Θά σοῦ ἐξηγήσω:

Ὅσο καιρό ἤμουν κοντά σου, στήν κατάσταση πού βρισκόσουν καί βρίσκεσαι, ξανά καί ξανά χτυπήθηκα καταπρόσωπα ἀπ' τή στενοκεφαλιά σου. Χιλιάδες φορές ξέχασα μέ ποιό τρόπο ἀνταποδίδεις τή βοήθειά μου, χιλιάδες φορές μοῦ ξαναθύμησες τήν ἀρρώστια σου. Μέχρι πού ἄνοιξα τά μάτια μου καί σέ κοίταξα καταπρόσωπα. Στήν ἀρχή ἔνιωσα μίσος καί περιφρόνηση. Ἄλλά, σταδιακά, ἔμαθα ν' ἀφήνω τή γνώση μου γιά τήν ἀρρώστια σου νά καταπραῦνει τό μίσος καί τήν περιφρόνησή μου. Δέν ἤμουν πιά θυμωμένος μέ τή θλιβερή ἀποτυχία τῆς πρώτης προσπάθειάς σου γιά διακυβέρνηση τοῦ κόσμου. Ἄρχισα νά νιώθω ὅτι ἔτσι ἔπρεπε ἀναπόφευκτά νά γίνει, γιατί γιά χιλιάδες χρόνια σ' ἐμπόδιζαν νά ζήσεις τή ζωή ὅπως πραγματικά εἶναι.

Ἀνακάλυψα τό λειτουργικό νόμο τῆς ζωῆς, Ἄνθρωπάκο, ὅταν ἐσύ γυρνοῦσες ἀπό δῶ κι ἀπό κεί οὐρλιάζοντας, «Εἶναι τρελός». Τήν ἐποχή ἐκείνη συνέβαινε νά εἶσαι ἕνας μικρός ψυχίατρος, μ' ἕνα

- Μέχρι πού άνοιξα τὰ μάτια μου καί σέ κύτταξα καταπρόσωπο

“Ακου, άνθρωπάκο!

παρελθόν στό κίνημα τῆς νεολαίας καί μ’ ἓνα καρδιακό νόσημα στό μέλλον ἐπειδή ἦσουν ἀνίκανος. Ἄργότερα πέθανες ἀπ’ τή σπασμένη καρδιά σου, γιατί κανείς δέν κλέβει χωρίς νά τιμωρηθεῖ καί κανείς δέ δυσφημίζει χωρίς νά βάλει τή ζωή του σέ κίνδυνο, ἂν διαθέτει ἔστω καί μιά σταγόνα τιμιότητας πάνω του. Κι ἐσύ διέθετες λίγη σέ κάποια γωνιά τῆς ψυχῆς σου, Ἄνθρωπάκο. “Οταν νόμισες πώς ξόφλησα, ἔγινες ἀπό φίλος ἐχθρός μου, καί πάσχισες νά μοῦ καταφέρεις τό τελειωτικό χτύπημα, ἐπειδή ἤξερες ὅτι εἶχα δίκιο κι ἐπειδή δέν μποροῦσες νά μ’ ἀκολουθήσεις. “Οταν, χρόνια ἀργότερα, ξαναπαρουσιάστηκα μπροστά σου, σάν τό φάντη μπαστούνι, αὐτή τή φορά πιά δυνατός, πιά ξεκάθαρος καί πιά ἀποφασιστικός ἀπό ποτέ, φοβήθηκες μέχρι θανάτου. Καί πρὶν πεθάνεις, συνειδητοποίησες ὅτι εἶχα περάσει πάνω ἀπό βαθεῖα καί πλατειά χάσματα, καθώς κι ἀπό τά χαντάκια πού ἔσκαψες γιά νά μέ καταστρέψεις. Δέν παρουσίασες τίς δικές μου διδασκαλίες γιά δικές σου, στήν προσεκτική ὀργάνωσή σου; Σοῦ λέω ὁμως πώς οἱ τίμοι ἄνθρωποι τῆς ὀργάνωσής σου τό κατάλαβαν. Τό ξέρω γιατί μοῦ τό εἶπαν. Ἡ πονηριά, Ἄνθρωπάκο, ὀδηγεῖ σέ πρόωρο τάφο.

Ἐπειδή ἡ συντροφιά σου εἶναι ἐπικίνδυνη, ἐπειδή στό περιβάλλον σου κανένας δέν μπορεῖ νά παραμείνει πιστός στήν ἀλήθεια χωρίς νά τόν μαχαιρώσουν πίσωπλατα καί χωρίς νά τοῦ πετάξουν λάσπη στό πρόσωπο, ἐγώ διαχώρισα τή θέση μου. Ἐπαναλαμβάνω: ὄχι ἀπ’ τό μέλλον σου μά ἀπ’ τό παρόν σου. “Ὅχι ἀπ’ τόν ἀνθρωπισμό σου, μά ἀπ’ τήν ἀπανθρωπιά καί τή μικροπρέπειά σου.

Μόνο γιά τή ζωή εἶμαι ἀκόμη πρόθυμος νά κάνω θυσίες καί ὄχι πιά γιά σένα, Ἄνθρωπάκο. Μόλις πρὶν λίγο καιρό ἔνιωσα τό τρομερό λάθος πού

καλλιεργούσα για είκοσι πέντε χρόνια. 'Αφιέρωσα τόν έαυτό μου σέ σένα και στή ζωή σου, επειδή πίστεψα ότι έσύ είσαι ή ζωή, ή αλήθεια, τό μέλλον και ή έλπίδα. "Όπως και γώ, πολλοί άλλοι είλικρινείς κι αληθινοί άνθρωποι έλπιζαν ν' ανακαλύψουν τή ζωή μέσα σου. "Όλοι τους άφανίστηκαν. Μόλις κατάλαβα κάτι τέτοιο, πήρα τήν άπόφαση νά μήν άφήσω τόν έαυτό μου ν' άφανιστεί κάτω άπ' τή στενοκεφαλιά και τή μικροπρέπειά σου. Γιατί έχω σπουδαία πράγματα νά κάνω. 'Ανακάλυψα τήν ένέργεια πού είναι ή ζωή, 'Ανθρωπάκο. Δέ σέ συγχέω πιά μέ τή ζωή πού ένιωθα μέσα μου και πού έψαχνα ν' ανακαλύψω σέ σένα.

Μόνο άν, έντονα και ξεκάθαρα, διαχωρίσω άπό σένα τή ζωή, τίς λειτουργίες της και τά χαρακτηριστικά της, θά είμαι σέ θέση νά συνεισφέρω πραγματικά στή διερεύνησή της και στό μέλλον σου. Ξέρω, χρειάζεται θάρρος εκ μέρους μου για νά σέ άποκηρύξω. "Έτσι όμως θά μπορώ νά συνεχίσω τήν εργασία για τό μέλλον, επειδή δέ σέ λυπάμαι κι επειδή δέ νιώθω τήν έπιθυμία νά γίνω ένα μεγάλο άνθρωπάκι όπως οί άξιοθήρητοι 'Ηγέτες σου.

'Εδώ και λίγο καιρό ή ζωή άρχισε νά έπαναστατεί εκεί όπου δέ γινόταν καλή χρήση της. Αυτό σημαδεύει τήν άρχή του λαμπρού μέλλοντός σου και τό φοβερό τέλος τής μικρότητας όλων των μικρών ανθρώπων. Γιατί, στό μεταξύ, καταλάβαμε πώς λειτουργεί ή συγκινησιακή πανούκλα: Κατηγορεί τήν Πολωνία ότι έχει πρόθεση νά τής έπιτεθει στρατιωτικά, όταν αυτή ή ίδια έχει άποφασίσει νά έπιτεθει στην Πολωνία. Κατηγορεί τόν αντίπαλο για πρόθεση δολοφονίας, ένώ έχει μόλις πάρει τήν άπόφαση νά τόν δολοφονήσει. Κατηγορεί τήν ύγιή ζωή για σεξουαλική ρυπαρότητα, όταν αυτή ή ίδια υποθάλπει κάποια βρωμερή πράξη.

- Είσαι κτηνώδης κάτω απ' τή μάσκα τής κοινωνικότητας και τής εγγένειας

Σέ μάθαμε τί αξίζεις, 'Ανθρωπάκο: ξέρουμε τί υπάρχει κάτω απ' τή μάσκα τής δυστυχίας και τής αθλιότητας πού φοράς. Θέλουμε νά χτίσεις τό μέλλον μέ τήν *έργασία* και τά *επιτεύγματά* σου. Δέ θέλουμε ν' αντικαθιστᾶς ἕνα τύραννο μέ κάποιον ἄλλο χειρότερο. 'Αρχίζουμε νά απαιτοῦμε ἀπό σένα, ὄλο και πίο ἐπίμονα, νά ὑπακούσεις στους νόμους τής ζωῆς, ὅπως ἀκριβῶς τό απαιτεῖς κι ἐσύ απ' τούς ἄλλους· νά βελτιωθεῖς στά σημεῖα πού ἐπικρίνεις τούς ἄλλους. Καταλαβαίνουμε ὄλο και πίο καλύτερα τήν προδιάθεσή σου γιά κουτσομπολιό, τή λαιμαργία σου, τήν τάση σου νά ἐλευθερώνεσαι απ' τήν εὐθύνη, μέ λίγα λόγια τήν ἀρρώστια σου πού βρωμίζει τόν ὄμορφο τοῦτο κόσμο. Ξέρω ὅτι δέ σ' ἀρέσει νά τά ἀκοῦς αὐτά, ὅτι προτιμᾶς νά φωνάζεις, *Ζήτω!*, φορέα ἐσὺ τοῦ μέλλοντος τοῦ προλεταριάτου ἢ τοῦ τετάρτου Ράιχ. Πιστεύω ὅμως ὅτι αὐτή τή φορά δέ θᾶχεις τήν ἐπιτυχία πού εἶχες στό παρελθόν νά λερώνεις τόν κόσμο. Βρήκαμε τό κλειδί στό μυστικό, πού κρατοῦσες γιά χιλιάδες χρόνια. Εἴσαι κτηνώδης κάτω απ' τή μάσκα τής κοινωνικότητας και τής φιλίας, 'Ανθρωπάκο. Οὔτε μισή μέρα δέν μπορεῖς νά περάσεις μαζί μου χωρίς νά

προδοθείς. Δέ μέ πιστεύεις; Ἐπίτρεπέ μου νά σοῦ φρεσκάρω τή μνήμη:

Θυμᾶσαι τό ἠλιόλουστο ἀπόγευμα πού, αὐτή τή φορά σά δασοφύλακας, ἦρθες στό σπίτι μου, γυρεύοντας δουλειά; Εἶδες τό σκυλάκι μου νά σέ μυρίζεται μέ ἀγάπη καί νά πηδάει πάνω σου χαρούμενα. Τό εἶδες ὅτι εἶναι ἀπό καλή κυνηγετική ράτσα καί εἶπες: «Γιατί δέν τό δένεις μέ μιά ἀλυσίδα ὥστε νά γίνει ἐπιθετικό. Τοῦτο δῶ τό σκυλάκι γίνεται φίλος μ' ὄλους». Ἄπάντησα: «Δέ θέλω νά γίνει ἐπιθετικό. Δέ μ' ἀρέσουν τά ἐπιθετικά σκυλιά». Ἀγαπητέ μου μικρέ ξυλοκόπε, ἔχω πολύ περισσότερους ἐχθρούς ἀπό σένα στόν κόσμο, ἀλλά, παρ' ὄλ' αὐτά, προτιμῶ νά ἔχω ἓνα ἄκακο σκυλάκι πού γίνεται φίλος μ' ὄλους.

Θυμᾶσαι τή βροχερή Κυριακή πού ἡ ἀνησυχία μου γιά τή βιολογική σου ἀκαμψία μέ ὀδήγησε ἀπ' τή μελέτη σ' ἓνα μπάρ; Κάθησα σ' ἓνα τραπέζι καί παράγγειλα ἓνα οὐίσκυ (ὄχι, Ἀνθρωπάκο δέν εἶμαι πότης, ἄν καί μ' ἀρέσει ἓνα ποτηράκι κάπου-κάπου). Λοιπόν, ἔπινα ἓνα οὐίσκυ μέ πάγο. Ἐσύ μόλις εἶχες ἐπιστρέψει ἀπ' τόν πόλεμο, ἦσουν ἐλαφρά μεθυσμένος καί σ' ἄκουσα νά περιγράφεις τούς Γιαπωνέζους σάν «ἄσχημους πιθήκους». Καί μετά εἶπες μέ κείνη τή χαρακτηριστική ἔκφραση, πού τόσο καλά γνωρίζω ἀπ' τή θεραπευτική μου ἐμπειρία: «Ξέρετε τί πρέπει νά γίνει μ' αὐτούς τούς Γιαπωνέζους στήν Καλιφόρνια; Ὅλοι τους πρέπει νά κρεμαστοῦν, ὄχι γρήγορα, μά ἀργά, πολύ ἀργά, ἓνα τράβηγμα στό σκοινί κάθε πέντε λεπτά, βασανιστικά ἀργά, νά ἔτσι...» κι ἔκανες τήν ἀντίστοιχη χειρονομία, Ἀνθρωπάκο. Τό γκαρσόνι κούνησε τό κεφάλι του ἐπιδοκιμαστικά καί θαύμασε τόν ἥρωικό ἀντρισμό σου. Ἐχεις ποτέ κρα-

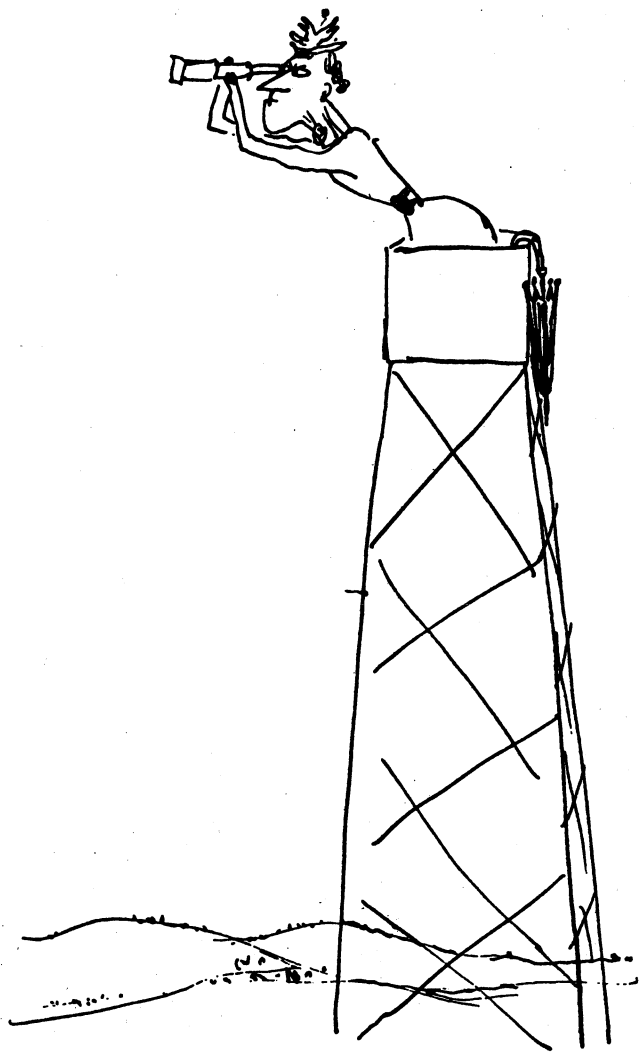
"Ακου, άνθρωπάκο!

τησει στά χέρια σου ένα νεογέννητο Γιαπωνεζάκι, Μικρέ Πατριώτη; "Όχι; Στούς αιώνες πού θάρθουν θά κρεμάς Γιαπωνέζους κατασκόπους, 'Αμερικανούς αεροπόρους, Ρωσίδες χωρικές, Γερμανούς αξιωματικούς, "Αγγλους άναρχικούς καί "Ελληνες Κομμουνιστές· θά τούς τουφεκίζεις, θά τούς δένεις στην ήλεκτρική καρέκλα ή θά τούς πετᾶς στό θάλαμο αερίων· τίποτα ὅμως άπ' ὄλα αὐτά δέν πρόκειται νά βελτιώσει τή σωματική ή τήν πνευματική δυσκοιλιότητά σου, τήν άνικανότητά σου γιά ἔρωτα, τούς ρευματισμούς σου ή τίς διανοητικές διαταραχές σου. Οί τουφεκισμοί καί οί άπαγχονισμοί δέν πρόκειται νά σε άνασύρουν άπ' τό βουρκο. Ρίξε μιά ματιά στόν ἑαυτό σου, 'Ανθρωπάκο. Είμαι ή μόνη σου ἔλπίδα.

Θυμᾶσαι τή μέρα, Γυναικούλα, πού καθόσουν στό γραφεῖο μου, ξεχειλίζοντας άπό μίσος γιά τόν άντρα σου πού σε εἶχε παρατήσει; Γιά πολλά χρόνια τόν ἔκανες ὅ,τι ἤθελες, μαζί μέ τή μητέρα σου καί τίς θεῖες σου καί τά μικρανήψια σου καί τά ξαδέλφια σου, μέχρι πού εἶχε άρχίσει νά μαραζώνει, γιατί ἦταν άναγκασμένος νά φροντίζει ἐσένα καί ὄλους τούς συγγενεῖς σου. Τελικά, ἔσπασε τά δεσμά του, σε μιά τελευταία προσπάθεια νά διατηρήσει τήν αἴσθηση τῆς ζωῆς· κι ἐπειδή δέν ἦταν άρκετά δυνατός ὥστε νά κερδίσει τήν ἐσωτερική ἔλευθερία άπό τά δεσμά σου, ἦρθε σε μένα. Μέ προθυμία πλήρωσε τή διατροφή του, ὅπως ὄριζε ὁ άπαίσιος νόμος, τρία τέταρτα τοῦ εἰσοδήματος του, σάν τό κόστος τῆς ἔλευθερίας άπό τή σκλαβιά. Πλήρωνε χωρίς παράπονο, γιατί ἦταν μεγάλος καλλιτέχνης καί ή τέχνη, ὅπως καί ή πραγματική ἐπιστήμη, δέν άνέχεται δεσμά. Μά ἐσύ τό μόνο πού ἤθελες ἦταν κάποιος νά σε φροντίζει, νά σε φροντίζει ὁ άντρας πού μισοῦσες βαθειά, παρά τό

γεγονός ότι είχες δικό σου ἐπάγγελμα. Ἦξερες ότι θά τόν βοηθοῦσα νά ἀπαλλαχτεῖ ἀπ' τῆς ἀδικεῖς ὑποχρεώσεις του. Ὁ θυμός σέ τύφλωσε. Μέ ἀπειλήσες μέ τήν ἀστυνομία γιατί, εἶπες, ἐγώ ἤθελα νά τοῦ πάρω ὅλα τά λεφτά του, ἐκμεταλλεῦόμενος τή μεγάλη ἀνάγκη του γιά βοήθεια. Μέ ἄλλα λόγια, ἔρριξες τῆς κακές προθέσεις σου στή δική μου πόρτα, φουκαριάρα Γυναικούλα. Ποτέ ὅμως δέ σκέφτηκες νά βελτιωθεῖς ἐπαγγελματικά, πράγμα πού σήμαινε πώς θά γινόσουν ἀνεξάρτητη, ἀνεξάρτητη ἀπ' τόν ἄντρα πού τόσα χρόνια μισοῦσες. Νομίζεις ότι ἔτσι θά χτιστεῖ ὁ καινούργιος κόσμος; Ἦκουσα πώς εἶχες γνωριμίες μέ Σοσιαλιστές, πού «ἤξεραν γιά μένα». Δέ βλέπεις ότι εἶσαι ἕνα εἶδος ἀνθρώπου —κι ότι ὑπάρχουν ἑκατομμύρια ἄλλοι σάν καί σένα— πού ὀδηγεῖ τόν κόσμο στήν καταστροφή; Ξέρω, εἶσαι «ἀδύναμη» καί «μόνη» κι «ἀβοήθητη», «δεμένη στήν ποδιά τῆς μητέρας σου», μισεῖς καί σύ ἡ ἴδια τό μίσος σου, δέν μπορεῖς νά ὑποφέρεις τόν ἑαυτό σου, βρίσκεσαι σέ ἀπόγνωση. Γι' αὐτό καταστρέφεις τή ζωή τοῦ ἄντρα σου, Γυναικούλα. Καί συνεχίζεις νά κολυμπᾶς στό ρεῦμα τῆς ζωῆς, ὅπως γενικά εἶναι σήμερα. Ξέρω ἐπίσης πώς ἔχεις τοὺς Δικαστές καί τοὺς Εἰσαγγελεῖς μέ τό μέρος σου, μά κι αὐτοί δέν ἔχουν καμιᾶ ἀπάντηση στό πρόβλημά σου.

Σέ βλέπω ἀκόμα καί τώρα, Γυναικούλα, γραμματέα τοῦ Ὁμοσπονδιακοῦ Δικαστικοῦ Μεγάρου, ὅπως περνᾶς στά ἀτομικά μου ἔγγραφα, τό παρελθόν μου, τό παρόν μου, τῆς πεποιθήσεως μου σχετικά μέ τήν ἰδιοκτησία, τή Ρωσία, τή δημοκρατία. Μέ ρωτᾶς γιά τήν κοινωνική μου θέση. Ἀπαντᾶω πώς εἶμαι ἐπίτιμο μέλος τριῶν ἐπιστημονικῶν καί φιλολογικῶν Συλλόγων, μεταξύ αὐτῶν καί τοῦ Διεθνοῦς Συλλόγου *Πλασμογενείας*. Τό τελευταῖο αὐτό φαίνεται ἐντυπωσιακό. Μετά ἀπό λίγο καιρό ὁ ἐξεταστής μοῦ λέει:

- Ήθικολόγος πού προσπαθεῖ νά πιστοποιήσει τήν ὕπαρξη τῆς
ὀργανικῆς ἐνέργειας

«Υπάρχει κάτι πολύ παράξενο ἐδῶ. Γράφει ὅτι εἶσαι Ἐπίτιμο Μέλος τοῦ Διεθνοῦς Συλλόγου *Πολυγαμίας*. Εἶναι σωστό;» Γελάσαμε κι οἱ δύο μέ τό λαθάκι σου, Φαντασιόπληκτη Γυναικούλα. Καταλαβαίνεις τώρα γιατί οἱ ἄνθρωποι λένε αἰσχρά πράγματα σέ βάρος μου; Γιατί φταίει ἡ φαντασία σου καί ὄχι ὁ τρόπος ζωῆς μου. Τό μόνο πράγμα πού θυμᾶσαι ἀπ' τόν Ρουσσώ εἶναι ὅτι ἤθελε νά «ἐπιστρέψει στή φύση», ὅτι παραμελοῦσε τά παιδιά του καί τά ἔστειλε σ' ἓνα ὄρφανοτροφεῖο, ἔτσι δέν εἶναι; Εἶσαι κακοήθης, ὡς τό βάθος τῆς ψυχῆς σου· οἱ σκέψεις σου περιφρονοῦν τό ὠραῖο καί ἀγκαλιάζουν τό ἄσχημο.

«Ἀκοῦστε! ἔντιμοι πολίτες! Τόν εἶδα νά κλείνει τά πατζούρια του στή μία τή νύχτα. Τί νομίζετε νά κάνει; Τήν ἡμέρα τά πατζούρια του εἶναι πάντα ἀνοιχτά. Κάτι δέν πάει καλά ἐδῶ!»

Δέν πρόκειται πιά νά σέ βοηθήσουν τέτοιες μέθοδοι ἐναντία στήν ἀλήθεια. Τίς ξέρω. Δέν ἐνδιαφέρεσαι γιά τά πατζούρια μου, ἐνδιαφέρεσαι νά σταματήσεις τήν ἀλήθεια μου. Θέλεις πάντα νά εἶσαι ἓνας σπιούνος, ἓνας δυσφημιστής, θέλεις νά κλείσεις στή φυλακή τό γείτονά σου, γιατί δέν σ' ἀρέσει ὁ τρόπος ζωῆς του, γιατί εἶναι εὐγενικός, ἀνεξάρτητος, γιατί δουλεύει καί δέν τόν ἐνδιαφέρει τί κάνει. Εἶσαι πάντα περίεργος, Ἄνθρωπάκο, χώνεις τή μύτη σου παντοῦ καί δυσφημίζεις. Μήπως δέ σέ προστατεύει τό γεγονός ὅτι ἡ ἀστυνομία δέν ἀποκαλύπτει τά ὀνόματα τῶν σπιούνων;

«Ἀκοῦστε, φορολογούμενοι! Ὑπάρχει ἐδῶ ἓνας Καθηγητής τῆς Φιλοσοφίας. Ἕνα μεγάλο πανεπιστήμιο στήν πόλη μας θέλει νά τόν προσλάβει γιά νά διδάσκει τούς νέους. Διῶχτε τον! Ζήτη οἱ φορολογούμενοι! Αὐτοί νά ἀποφασίζουν ποιός θά διδάσκει καί ποιός ὄχι!»

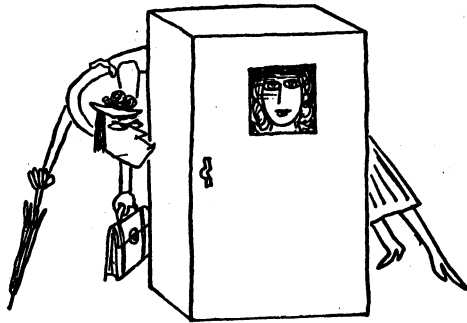
Ἄκου, ἀνθρωπάκο!

Καί ἡ τίμια νοικοκυρά καί φορολογούμενη, μαζεύει ὑπογραφές ἐναντίον τοῦ δασκάλου τῆς ἀλήθειας, κι ἔτσι αὐτός δέν προσλαμβάνεται. Ἐσὺ λοιπόν, τίμια φορολογούμενη νοικοκυρά, τιμημένη μητέρα πατριωτῶν, ἀποδείχτηκες πιό ἰσχυρή καί ἀπό 4000 χρόνια φιλοσοφίας καί ἐπιστήμης. Μά ἔχουμε ἀρχίσει νά σέ καταλαβαίνουμε καί ἀργά ἢ γρήγορα θά σέ νικήσουμε.

« Ἄκουστε ὅλοι ὅσοι ἐνδιαφέρεστε γιά τά χρηστά ἦθη. Στή γωνία ζεῖ μιά μητέρα μέ τήν κόρη της. Ἡ κόρη της δέχεται τό φίλο της τό βράδυ. Πηγαίνετε τή μητέρα στό δικαστήριο γιά διατήρηση πορνείου. Ἀστυνομία! Ἀπαιτοῦμε προστασία τῶν χρηστῶν ἠθῶν μας!»

Κι ἡ μητέρα αὐτή καταδικάζεται, γιατί ἐσύ, Ἄνθρωπάκο, χώνεις τή μύτη σου στά κρεβάτια τῶν ἄλλων. Ἔδειξες ξεκάθαρα ποιός εἶσαι. Ξέρουμε τά κίνητρά σου γιά «ἠθική, νόμο καί τάξη». Δέν προσπαθεῖς νά τσιμπήσεις στόν πισινό κάθε σερβιτόρα, ἠθικέ Ἄνθρωπάκο; **ΝΑΙ ΘΕΛΟΥΜΕ ΟΙ ΓΥΙΟΙ ΜΑΣ ΚΑΙ ΟΙ ΚΟΡΕΣ ΜΑΣ ΝΑ ΑΠΟΛΑΜΒΑΝΟΥΝ ΑΝΟΙΧΤΑ ΤΗΝ ΕΥΤΥΧΙΑ ΤΟΥ ΕΡΩΤΑ ΚΑΙ ΟΧΙ ΝΑ ΑΓΚΑΛΙΑΖΟΝΤΑΙ ΚΡΥΦΑ ΣΤΑ ΣΚΟΤΕΙΝΑ ΔΡΟΜΑΚΙΑ ΚΑΙ ΣΤΙΣ ΠΙΣΩ ΣΚΑΛΕΣ.** Ναί τρέφουμε ἐκτίμηση γιά τούς θαρραλέους καί σοβαρούς πατέρες καί μητέρες πού νιώθουν καί προστατεύουν τόν ἔρωτα τῶν ἐφήβων ἀγοριῶν καί κοριτσιῶν τους. Οἱ πατέρες αὐτοί καί οἱ μητέρες εἶναι ὁ σπόρος τῆς γενιᾶς τοῦ μέλλοντος, τῆς γενιᾶς πού θᾶχει σώματα κι αἰσθήσεις γεμάτα ὑγεία, χωρίς ἴχνος τῆς αἰσχυρῆς φαντασίας σου, Ἄνικανε Ἄνθρωπάκο τοῦ εἰκοστοῦ αἰῶνα.

« Ἄκουστε τά νέα. Ἐνας νεαρός πού τόν ἐπισκέ-

- 'Ανακρίσεις γιά τό συσσωρευτή όργόνης

φτηκε γιά θεραπεία άναγκάστηκε νά φύγει τρέχοντας, μέ κατεβασμένα τά παντελόνια, γιαντί έκείνος τοῦ έπιτέθηκε μέ όμοφυλοφιλικές προθέσεις».

Δέν τρέχουν τά σάλια σου άπό λαγνεία, 'Ανθρωπάκο, καθώς διηγείσαι αυτή τήν «άληθινή ιστορία»; Ξέρεις ότι ξεφύτρωσε στό δικό σου βορβορώδες μυαλό, άπλώνοντας ρίζες στή δυσκοιλιότητά σου και τή λαγνεία σου; Ποτέ μου δέν είχα όμοφυλοφιλικές έπιθυμίες, όπως έσύ. Ποτέ μου δέν ένιωσα τήν έπιθυμία ν' άποπλανήσω άνήλικες, όπως έσύ. Ποτέ μου δέ βίασα γυναίκα, όπως έσύ. Ποτέ μου δέν ύπέφερα άπό δυσκοιλιότητα όπως έσύ. Ποτέ δέν έκλεψα άγάπη, όπως έσύ· άγκάλιαζα τίς γυναίκες μόνο όταν μέ ήθελαν και τίς ήθελα· δέν είμαι «έπιδειξιάς», όπως έσύ. Δέν έχω άισχρή φαντασία, όπως έσύ, 'Ανθρωπάκο.

«'Ακούστε: Πλησίασε μέ άισχρές προθέσεις τή γραμματέα του ώστε τήν άνάγκασε νά βγει τρέχοντας άπ' τό σπίτι. Ζούσε μαζί της σ' ένα σπίτι, είχε κλείσει τά πατζούρια και τά φώτα ήταν άναμμένα μέχρι τίς τρείς τό πρωί».

'Ηταν ένας ήδονιστής πού πνίγηκε άπό ένα γλυκό, είπες γιά τόν Ντέ Λά Μεττρί· έκανε «μοργανατικό γάμο», είπες γιά τόν πρίγκηπα Ροϋντολφ· και ή 'Ελεανώρα Ροϋσβελτ δέν ήταν άπόλυτα «νορμάλ», είπες· και ό Πρόεδρος τοῦ Τάδε πανεπιστημίου έπιασε τή γυναίκα του επ' αυτοφώρω· και ή δασκάλα τοῦ

Τάδε ἢ τοῦ Δεῖνα ἐπαρχιακοῦ σχολείου ἔχει ἐραστή. Δέν τά εἶπες αὐτά τά πράγματα, ἄνθρωπάκο; Ἄθλιε κάτοικε τούτου τοῦ πλανήτη, πού γιά χιλιάδες χρόνια ξεφτελίζεις τή ζωή μ' αὐτό τόν τρόπο καί εἶσαι ἀκόμα μέχρι τ' αὐτιά στό βουρκο!

«Πιάστε τον! Εἶναι Γερμανός κατάσκοπος, ἢ ἀκόμη, μπορεῖ καί Ρῶσος ἢ Ἰσλανδός. Τόν εἶδα στίς 3 τό ἀπόγευμα στήν 86η ὁδó τῆς Νέας Ὑόρκης καί μάλιστα μέ μιá γυναίκα!».

Ξέρεις, ἄνθρωπάκο, πῶς φαίνεται ἓνας κοριός κάτω ἀπ' τό Βόρειο Σέλας; Ὅχι; Δέν πίστευα ὅτι θά τῷξερες. Κάποια μερα θά ὑπάρχουν πανίσχυροι νόμοι πού θά ἀπαγορεύουν τήν ὕπαρξη ἀνθρώπων κοριῶν, αὐστηροί νόμοι γιά τήν προστασία τῆς ἀλήθειας καί τοῦ ἔρωτα. Ὅπως σήμερα κλείνεις τούς ἐρωτευμένους νέους στό ἀναμορφωτήριο, ἔτσι κάποια μέρα θά κλείνεται κι ἐσύ σέ κάποιο ἴδρυμα, ὅταν λασπολογεῖς ἐναντίον τίμιων ἀνθρώπων. Θά ὑπάρχουν καινούργιοι δικαστές καί δικηγόροι, πού δέ θά ἀποδίδουν τυπολατρική ψευτοδικαιοσύνη, μά πραγματική δικαιοσύνη καί εὐγένεια. Θά ὑπάρχουν αὐστηροί νόμοι γιά τήν προστασία τῆς ζωῆς, πού θά πρέπει νά τούς ὑπακοῦς, ἀνεξάρτητα ἀπό τό πόσο τούς μισεῖς. Ξέρω ὅτι γιά τρεῖς, πέντε, δέκα αἰῶνες ἀκόμα θά συνεχίζεις νά εἶσαι ὁ φορέας τῆς συγκινησιακῆς πανούκλας, τῆς συκοφαντίας, τῆς μηχανορραφίας, τῆς διπλωματίας καί τῶν ἀνακρίσεων. Τελικά ὅμως θά ὑποκύψεις στό δικό σου αἶσθημα καθαρότητας, τόσο βαθιά θαμμένο μέσα σου ὥστε νά καταντᾷ ἀπροσπέλαστο.

Ἐγώ σοῦ λέω ὅτι κανένας Κáιζερ, Τσάρος, ἢ Πατέρας ὄλων τῶν προλετάρων, δέν κατάφερε νά σέ κατακτήσει. Μόνο σ' ὑποδούλωσαν, δέν κατόρθωσαν νά σ' ἀπαλλάξουν ἀπ' τή μικρότητά σου. *Αὐτό*

πού θά σέ κατακτήσει στό τέλος θά είναι τό ίδιο σου τό αἶσθημα καθαρότητας, ἡ δίψα σου γιά ζωή. Δέν ὑπάρχει καμιά ἀμφιβολία γι' αὐτό, Ἀνθρωπάκο. Ἀπαλλαγμένος ἀπ' τή μικρότητά σου καί τή μικροπρέπειά σου θ' ἀρχίσεις νά σκέπτεσαι. Εἶν' ἀλήθεια, ἡ σκέψη σου στήν ἀρχή θά εἶναι ἀξιοθρήνητη, λαθεμένη καί ἄσκοπη· μά κάποτε θ' ἀρχίσεις νά σκέπτεσαι σοβαρά. Θά πρέπει νά μάθεις νά ὑπομένεις τόν πόνο πού κουβαλάει ἡ σκέψη γιά τόν ἑαυτό σου· χρόνια ὀλόκληρα, σιωπηλά, μέ σφιγμένα δόντια. Αὐτός ὁ πόνος μας θά σέ κάνει νά σκεφτεῖς. Ὅταν μάθεις νά σκέπτεσαι, δέ θά πάψεις ν' ἀπορεῖς γιά τά τελευταῖα 4.000 χρόνια τοῦ «πολιτισμοῦ». Δέ θά μπορεῖς νά καταλάβεις πῶς γινόταν, οἱ ἡμερίδες σου νά γράφουν μόνο γιά παρελάσεις, σηματοστολισμούς, τουφεκισμούς, ἀπαγχονισμούς, διπλωματία, ἀπάτες, ἐπιστρατεύσεις, ἀνακωχές, ἀποστρατεύσεις καί πάλι ἐπιστρατεύσεις, συμφωνίες, στρατιωτικές ἀσκήσεις καί βομβαρδισμούς κι ἐσύ νά μήν ἐξαγριώνεσαι. Πιθανόν νά καταλάβαινες τόν ἑαυτό σου ἂν δέν ἔκανες τίποτ' ἄλλο ἀπ' τό νά καταπιεῖς ὑπομονετικά σάν βόδι τούτα τά πράγματα. Αὐτό ὅμως πού δέ θ' ἀντέξεις γιά πολύ καιρό εἶναι τό γεγονός ὅτι, μέσα στούς αἰῶνες μιμήθηκες καί παπαγάλισες τά πράγματα αὐτά, πού νόμισες ὅτι οἱ σωστές σκέψεις σου γι' αὐτά ἦταν λαθεμένες, πού νόμισες ὅτι οἱ λαθεμένες σκέψεις σου γι' αὐτά ἦταν πατριωτικές. Θά ντρέπεσαι γιά τήν ἱστορία σου κι αὐτή εἶναι ἡ μόνη μας ἐλπίδα ὅτι τά ἐγγόνια τῶν ἐγγονιῶν μας θά γλιτώσουν τό διάβασμα τῆς στρατιωτικῆς σου ἱστορίας. Δέ θά σοῦ εἶναι πιά δυνατό νά κάνεις μιά ἐπανάσταση γιά νά ἐπιστρέψεις στό καθεστῶς κάποιου Πέτρου τοῦ «μεγάλου».

”Ακου, άνθρωπάκο!

ΜΙΑ ΜΑΤΙΑ ΣΤΟ ΜΕΛΛΟΝ. Δέν μπορῶ νά σοῦ πῶ τί θά φέρει τό μέλλον σου. Δέν μπορῶ νά ξέρω ἄν θά φτάσεις στό φεγγάρι ἢ στόν ἼΑρη μέ τήν κοσμική ὀργόνη πού ἀνακάλυψα. Οὔτε μπορῶ νά ξέρω πῶς θά κινουῦνται καί θά προσγειῶνονται τά διαστημόπλοιά σου ἢ ἄν θά φωτίζεις τά σπίτια σου τή νύχτα χρησιμοποιώντας τό ἡλιακό φῶς ἢ ἄν θά μπορεῖς νά μιλᾷς μέ κάποιον στήν Αὐστραλία ἢ στή Βαγδάτη μέσ’ ἀπό ἓνα κουτί στό δωμάτιο σου. Μπορῶ ὅμως νά σοῦ πῶ τί ΔΕ ΘΑ ΚΑΝΕΙΣ ΠΙΑ σέ 500 ἢ 1.000 ἢ 5.000 χρόνια.

«Ἐκκοῦστε τον τόν ὀραματιστή! Μπορεῖ νά μοῦ πεῖ τί δέ θά κάνω: Δικτάτορας εἶναι;»

Δέν εἶμαι δικτάτορας, ἄνθρωπάκο, ἄν καί μέ τή μικρότητά σου θάταν εὐκολο νά γίνω. Οἱ δικτάτορες σου μποροῦν μόνο νά σοῦ ποῦν τί δέν ἐπιτρέπεται νά κάνεις στό παρόν χωρίς νά σταλεῖς στό θάλαμο ἀερίων. Ὅμως δέν μποροῦν νά σοῦ ποῦν τί πρόκειται νά κάνεις στό μακρινό μέλλον, ὅπως δέν μποροῦν νά κάνουν ἓνα δέντρο νά μεγαλώσει γρηγορότερα.

«Κι ἀπό ποῦ ἀντλεῖς τή σοφία σου, διανοοῦμενε ὑπέρητη τοῦ ἐπαναστατικοῦ προλεταριάτου;»

Ἄπ’ τά τρίςβαθά σου, αἰώνιε προλετάριε τῆς ἀνθρώπινης λογικῆς.

«Ἐκκοῦσατε αὐτό. Ἄντλεῖ τή σοφία του ἄπ’ τά τρίςβαθά μου! Δέν ἔχω τίποτα τρίςβαθα. Καί τί εἶδους ἀτομικιστική λέξη εἶν’ αὐτή, ‘τρίςβαθα!’»

Ναί, ἄνθρωπάκο, ἔχεις βάθος μέσα σου μόνο πού δέν τό ξέρεις. Φοβᾶσαι θανάσιμα τό βάθος τῆς ψυχῆς σου, γι’ αὐτό δέν τό αἰσθάνεσαι καί δέν τό βλέπεις. Γι’ αὐτό σέ πιάνει ἱλιγγος ὅταν κυττάζεις κάτω καί τρικλίζεις σά νάσαι στό χεῖλος τῆς ἀβύσσου. Φοβᾶσαι πῶς θά πέσεις καί πῶς θά χάσεις τήν «ἀτομικότητά» σου ἄν ἀφήσεις τόν ἑαυτό σου ἐλεύ-

θερο. Μέ την καλύτερη διάθεση νά γνωρίσεις τόν
ἐαυτό σου φθάνεις πάντα στά ἴδια συμπεράσματα:
μικρός, ἀπάνθρωπος ζηλιάρης λαίμαργος, ὑπουλος.
"Ἄν δέν ἦσουν βαθύς στά τρίςβαθά σου, Ἄνθρωπά-
κο, δέ θά ἔγραφα αὐτά τά λόγια σέ σένα. Ξέρω τό
βάθος μέσα σου γιατί τ' ἀνακάλυψα ὅταν ἐρχόσουν
σέ μένα, σάν ἀσθενής, μέ τίς στενοχώριες σου. Τό
βάθος τοῦτο μέσα σου ἀποτελεῖ τό μεγάλο μέλλον
σου. Γι' αὐτό καί μπορῶ νά σοῦ πῶ μέ βεβαιότητα τί
δέν πρόκειται πιά νά κάνεις στό μέλλον, ὅταν δέ θά
μπορεῖς νά καταλάβεις πῶς ἦταν δυνατό στά 4.000
χρόνια αὐτά «ἀπολιτισμοῦ» νά ἔχεις κάνει ὅλα τά
πράγματα πού ἔκανες. Θέλεις νά μ' ἀκούσεις τώρα;

«Ἐντάξει λοιπόν. Γιατί νά μὴν ἀκούσω καί λίγα
οὐτοπικά λόγια; Δέ γίνεται τίποτα, ἀγαπητέ μου
γιατρέ. Εἶμαι καί θά παραμείνω ὁ φουκαράς, κοινός
Ἄνθρωπάκος, πού δέν ἔχει δική του γνώμη. Στό
κάτω-κάτω ποιός εἶμ' ἐγώ πού θά...»

"Ἄκου. Κρύβεσαι πίσω ἀπ' τό μῦθο τοῦ Ἄνθρω-
πάκου γιατί φοβᾶσαι μήπως παρασυρθεῖς ἀπ' τό
ρεῦμα τῆς ζωῆς κι ἀναγκαστεῖς νά κολυμπήσεις, ἄν
ἔτσι γι' ἄλλο λόγο, τουλάχιστον γιά χατήρι τῶν
παιδιῶν σου καί τῶν παιδιῶν τους.

Τό πρῶτο πράγμα πού δέν πρόκειται νά κάνεις πιά
εἶναι νά αἰσθάνεσαι τόν ἐαυτό σάν Ἄνθρωπάκο, πού
δέν ἔχει δική του γνώμη καί πού λέει: «Στό κάτω-
κάτω ποιός εἶμ' ἐγώ πού θά...». "Ἐχεις γνώμη καί στό
μέλλον θά τό θεωρεῖς ντροπή νά μὴν τήν ξέρεις, νά
μὴν τήν ἐκφράζεις καί νά μὴν τήν ὑποστηρίζεις.

«Τί θά πεῖ ὁμως ἡ κοινή γνώμη γιά τή γνώμη μου.
Θά μέ λιώσουν σά σκουλήκι ἄν ἐκφράσω τή γνώμη
μου!»

Αὐτό πού ὀνομάζεις «κοινή γνώμη», Ἄνθρωπά-
κο, εἶναι τό σύνολο ὅλων τῶν γνωμῶν, ὅλων τῶν

μικρῶν ἀντρῶν καὶ γυναικῶν. Κάθε μικρὸς ἄντρας καὶ κάθε μικρὴ γυναίκα ἔχει μιὰ σωστὴ γνώμη καὶ μιὰ λαθεμένη γνώμη. Τίς λαθεμένες γνώμες τίς ἔχουν γιατί φοβοῦνται τίς λαθεμένες γνώμες τῶν ἄλλων μικρῶν ἀντρῶν καὶ γυναικῶν. Γι' αὐτό καὶ οἱ σωστές γνώμες δέ διατυπώνονται. Παραδείγματος χάριν δέ θά νομίζεις πιά ὅτι «δέν ἀξίζεις τίποτε». Θά γνωρίζεις καὶ θά ὑποστηρίζεις τό γεγονός ὅτι εἶσαι ὁ φορέας τῆς ἀνθρώπινης κοινωνίας. Μή φεύγεις. Μή φοβᾶσαι τόσο. Δέν εἶναι καὶ τόσο τρομερό νά εἶσαι ὁ φορέας καὶ ἡ βάση τῆς ἀνθρώπινης κοινωνίας.

«Τί πρέπει νά κάνω γιά νά γίνω φορέας τῆς ἀνθρώπινης κοινωνίας;»

Δέν χρειάζεται νά κάνεις τίποτα καινούργιο ἢ ξεχωριστό. Τό μόνο πού ἔχεις νά κάνεις εἶναι νά συνεχίσεις αὐτό πού κάνεις τώρα· νά ὀργώνεις τά χωράφια σου, νά καρφώνεις μέ τό σφυρί σου, νά ἐξετάζεις τούς ἀσθενεῖς σου, νά πηγαίνεις τά παιδιά σου στό σχολεῖο ἢ στό πάρκο, νά γράφεις ἄρθρα γιά τά γεγονότα τῆς ἡμέρας, νά διεισδύεις ἀκόμα βαθύτερα στά μυστικά τῆς φύσης. Ὅλ' αὐτά τά κάνεις ἤδη. Μά νομίζεις ὅτι εἶναι ἀσήμαντα καὶ σημαντικά εἶναι μόνον ὅ,τι κάνει ὁ Στρατάρχης Παρασημοφορίδης ἢ ὁ Πρίγκηπας Καμαρωτός, ὁ Ἰπότης μέ τήν ἀστραφετή πανοπλία.

«Μά γιατρέ εἶσαι ἕνας ὀραματιστής! Δέ βλέπεις ὅτι ὁ Στρατάρχης Παρασημοφορίδης ἢ ὁ Πρίγκηπας Καμαρωτός ἔχουν στρατό καὶ ὄπλα καὶ μποροῦν νά κάνουν πόλεμο, νά μέ σύρουν στή μάχη, νά καταστρέψουν τό χωράφι μου, νά βομβαρδίσουν τό ἐργαστήριό καὶ τή βιβλιοθήκη μου;»

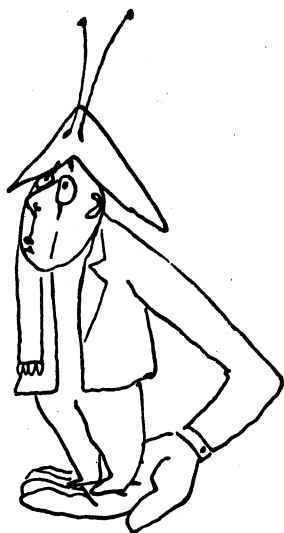
Σέ τραβᾶνε στόν πόλεμο καὶ καταστρέφουν τό χωράφι σου καὶ τό ἐργοστάσιό σου, γιατί ὅταν τά κάνουν αὐτά ἐσύ βροντοφωνάζεις, Ζήτω. Ὁ Πρίγκη-

πας Καμαρωτός, ὁ Ἴππότης μέ τήν ἀστραφετή πανοπλία, δέ θά εἶχε στρατιῶτες καί ὄπλα ἄν ἐσύ γνώριζες, καί ὑπεράσπιζες τή γνώση σου αὐτή, πώς τό χωράφι πρέπει νά παράγει σιτάρι καί τό ἐργοστάσιο ἐπιπλα ἢ παπούτσια καί ὄχι ὄπλα, πώς τά χωράφια καί τά ἐργοστάσια δέν ἔγιναν γιά νά καταστρέφονται. Αὐτά δέν τά ξέρει ὁ Στρατάρχης Παρασημοφορίδης ἢ ὁ Πρίγκηπας Καμαρωτός, γιατί ποτέ κανένας τους δέ δούλεψε σέ χωράφι, σέ ἐργοστάσιο ἢ σέ ἐργαστήριο· νομίζουν ὅτι δουλεύεις μόνο γιά τήν τιμή τῆς πατρίδας τῶν Γερμανῶν ἢ τῶν προλετάρων καί ὄχι γιά νά ταῖσεις καί νά ντύσεις τά παιδιά σου.

«Τί πρέπει νά κάνω λοιπόν; Μισῶ τόν πόλεμο, ἡ γυναίκα μου κλαίει θλιβερά ὅταν μέ σέρνουν στή μάχη, τά παιδιά μου πεινοῦν ὅταν οἱ στρατιές τῶν προλετάρων κατέχουν τή γῆ μου. Κατά ἑκατομμύρια σωριάζονται τά πτώματα. Τό μόνο πού θέλω εἶναι νά καλλιεργῶ τά χωράφια μου καί μετά τή δουλειά νά παίζω μέ τά παιδιά μου, ν' ἀγαπῶ τή γυναίκα μου καί τίς Κυριακές ν' ἀκούω μουσική, νά χορεύω καί νά τραγουδῶ. Τί πρέπει νά κάνω;»

Τό μόνο πού ἔχεις νά κάνεις εἶναι νά συνεχίσεις ὅ,τι πάντα ἔκανες κι ὅ,τι πάντα ἤθελες νά κάνεις· νά κάνεις τή δουλειά σου, νά ἀφήσεις τά παιδιά σου νά μεγαλώσουν εὐτυχισμένα, ν' ἀγαπᾷς τή γυναίκα σου. **ΑΝ ΤΑ ΕΚΑΝΕΣ ΑΥΤΑ, ΞΕΚΑΘΑΡΑ ΚΙ ΑΠΟΦΑΣΙΣΤΙΚΑ, ΔΕ ΘΑ ΥΠΗΡΧΕ ΠΟΛΕΜΟΣ** πού ἀφήνει τή γυναίκα σου στό ἔλεος τῶν σεξουαλικά πεινασμένων στρατιωτῶν τῆς πατρίδας ὄλων τῶν προλετάρων, πού ἐγκαταλείπει τά ὄρφανεμένα παιδιά σου πεινασμένα στό δρόμο, πού σέ κάνει νά κυττάζεις μ' ἀπλανές βλέμμα τόν οὐρανό σέ κάποιο μακρυνό «δοξασμένο πεδίο μάχης».

«Τί πρέπει ὅμως νά κάνω ὅταν, ἐνῶ ἐγώ θέλω νά

- Ποιός είμ' ἐγώ πού θά ἔχω δική μου γνώμη;

ζῶ γιά τή δουλειά μου, γιά τή γυναίκα μου καί γιά τά παιδιά μου, ἔρθουν οἱ Οὔννοι ἢ οἱ Γερμανοί, ἢ οἱ Γιαπωνέζοι ἢ οἱ Ρῶσοι, ἢ ὅποιοιδήποτε ἄλλοι καί μοῦ κηρύξουν τόν πόλεμο; Δέν πρέπει τότε νά ὑπερασπιστῶ τό σπίτι μου;»

Ἔχεις δίκιο, Ἀνθρωπάκο. Ὅταν οἱ Οὔννοι τοῦ τάδε ἢ τοῦ δεῖνα κράτους σοῦ ἐπιτεθοῦν, πρέπει ν' ἀρπάξεις τό τουφέκι σου. Αὐτό ὅμως πού δέ βλέπεις εἶναι ὅτι οἱ «Οὔννοι» ὄλων τῶν κρατῶν, δέν εἶναι τίποτ' ἄλλο παρά μυριάδες ἄλλα ἀνθρωπάκια πού φώναζαν, *Ζήτω!*, ὅταν ὁ Πρίγκηπας Καμαρωτός πού δέ δουλεύει, τούς κάλεσε στά ὄπλα, ὅτι κι αὐτοί, σάν κι ἐσένα, πιστεύουν πώς δέν ἔχουν καμιά ἀξία καί λένε, «Ποιός είμ' ἐγώ πού θά ἔχω δική μου γνώμη;»

Ὅταν καταλάβεις ὅτι εἶσαι κάτι, ὅτι ἔχεις μιὰ σωστή γνώμη καί ὅτι τό ἐργοστάσιό σου καί τό χωράφι σου πρέπει νά ὑπηρετοῦν τή ζωή καί ὄχι τό θάνατο, τότε θά εἶσαι σέ θέση νά δώσεις μόνος σου

ἀπάντηση στό ἐρώτημά σου. Δέ θά χρειάζεσαι πιά διπλωμάτες γιά τό σκοπό αὐτό. Ἐντί νά φωνάζεις, *Ζήτω!* καί νά «στολίζεις τό μνημεῖο τοῦ Ἐγνωστοῦ Στρατιώτη», ἀντί ν' ἀφήνεις τόν πρίγκηπα Καμαρωτό ἢ τό Στρατάρχη ὄλων τῶν προλετάρων νά ποδοπατοῦν τήν ἐθνική σου συνείδηση, πρέπει νά τοὺς ἀντιμετωπίσεις μέ τήν *αὐτοπεποίθησή* σου καί τή *ἐργατική συνείδηση*. (Ξέρω καλά τόν «Ἐγνωστο Στρατιώτη» σου, Ἐνθρωπάκο. Τόν γνώρισα ὅταν πολεμοῦσα στά βουνά τῆς Ἰταλίας. Ἦταν ὁ ἴδιος Ἐνθρωπάκος μέ σένα, πού πίστευε ὅτι δέν εἶχε δική του γνώμη καί πού ἔλεγε: «Στό κάτω-κάτω ποιός εἶμ' ἐγώ...»). Θά μποροῦσες νά γνωρίσεις τόν ἀδερφό σου, τόν Ἐνθρωπάκο τῆς Ἰαπωνίας, τῆς Κίνας, τῆς ὁποιασδήποτε χώρας τῶν Οὐννων, θά τοῦ ἔλεγες τή σωστή γνώμη σου γιά τή δουλειά πού κάνεις, σάν ἐργάτης, σάν γιατρός σάν γεωργός, σάν πατέρας ἢ σύζυγος καί θά μποροῦσες νά τόν πείσεις τελικά πώς τό μόνο πού ἔχει νά κάνει γιά νά ἐμποδίζεται ὁ πόλεμος, εἶναι νά μένει προσκολλημένος στήν ἀγάπη καί στή δουλειά του.

«Πολύ ὠραῖα. Τώρα ὅμως ἔχουν τίς ἀτομικές βόμβες πού μόνο μιά ἀπ' αὐτές εἶναι ἀρκετή νά σκοτώσει ἑκατοντάδες χιλιάδες ἀνθρώπων».

Ἐκόμα δέ σκέφτεσαι ὀρθά, Ἐνθρωπάκο. Πιστεύεις ὅτι ὁ Πρίγκηπας Καμαρωτός, ὁ Ἰπότης μέ τήν ἀστραφτερή πανοπλία, φτιάχνει μόνος του τίς βόμβες του; Ὁχι, εἶναι τ' ἀνθρωπάκια πού φωνάζουν, *Ζήτω!*, ἀντί νά πάψουν νά φτιάχνουν βόμβες. Ὅπως βλέπεις καταλήγουμε πάντα στόν ἴδιο παρανομαστή, σέ σένα Ἐνθρωπάκο, σέ σένα καί τή σκέψη σου, σωστή ἢ λαθεμένη. Ἐν δέν ἦσουν τόσο μικροσκοπικά μικρός, μεγάλε ἐπιστήμονα τοῦ εἰκοστοῦ αἰῶνα, θά εἶχες ἀναπτύξει παγκόσμια συνείδη-

Ἄκου, ἀνθρωπάκο!

ση καί ὄχι ἐθνική καί θά εὔρισκες τρόπους νά ἐμποδίσεις τήν κατασκευή τῆς ἀτομικῆς βόμβας ἢ, ἂν αὐτό ἦταν ἀδύνατο, θά εἶχες ἐξασκήσει τήν ἐπιρροή σου, μέ ξεκάθαρα λόγια, ὥστε νά μήν χρησιμοποιηθεῖ. Εἶσαι μπλεγμένος στό λαβύρινθο τῆς δικῆς σου τῆς ἐφεύρεσης καί δέν μπορεῖς νά βρεῖς τήν ἐξοδο γιατί κυττάζεις καί σκέπτεσαι λαθεμένα. Εἶχες ὑποσχεθεῖ σ' ὄλα τ' ἀνθρωπάκια ὅτι ἡ ἀτομική σου ἐνέργεια θά θεράπευε τόν καρκίνο τους καί τούς ρευματισμούς τους, ἐνῶ ἤξερες πολύ καλά ὅτι ποτέ δέ θάταν δυνατό κάτι τέτοιο καί ὅτι ἔφτιαξες ἕνα δολοφονικό ὄπλο καί τίποτ' ἄλλο. Ἔτσι, κατέληξες στό ἴδιο ἀδιέξοδο πού κατέληξε καί ἡ φυσική σου. Τό ξέρεις ἂν καί δέν τό παραδέχεσαι *εἶσαι ξοφλημένος γιά πάντα*. Γνωρίζεις καλά, Ἄνθρωπάκο, ὅτι ἔθεσα στή διάθεσή σου τίς θεραπευτικές ἰκανότητες τῆς κοσμικῆς μου ἐνέργειας. Ἐσύ ὁμως ἀποσιωπᾶς τό γεγονός αὐτό καί συνεχίζεις νά πεθαίνεις ἀπό καρκίνο ἢ καρδιά, ἐνῶ πεθαίνοντας βροντοφωνάζεις, «Ζήτω, ζήτω ἡ τεχνική καί ὁ πολιτισμός!» Θά σοῦ πῶ ὁμως κάτι, Ἄνθρωπάκο: ἔσκαψες τόν ἴδιο σου τόν τάφο μέ ὀλάνοιχτα μάτια. Πιστεύεις πῶς ἦρθε μιά νέα ἐποχή, ἡ ἐποχή τῆς «ἀτομικῆς ἐνέργειας». Ἦρθε ἡ ἐποχή αὐτή, μά ὄχι μέ τόν τρόπο πού νομίζεις. Δέν ἦρθε στό δικό σου πολυτάραχο κόσμο, μά στό ἥσυχο, φιλόπονο, ἐργαστήριό μου σέ μιά μακρυνή γωνιά τῆς Ἀμερικῆς.

Ἐξαρτᾶται ἀποκλειστικά ἀπό σένα, Ἄνθρωπάκο, ἂν θά σέ πάρουν ἢ ὄχι στόν πόλεμο. Ἄς ἤξερες μόνο ὅτι δουλεύεις γιά τή ζωή καί ὄχι γιά τό θάνατο. Ἄς ἤξερες μόνο ὅτι ὄλα τά ἀνθρωπάκια στή γῆ εἶναι ἀκριβῶς σάν ἐσένα, καί στά καλά καί στά ἄσχημα χαρακτηριστικά τους.

Ἄργά ἢ γρήγορα — ὅλα ἐξαρτῶνται ἀπό σένα—
δέ θά φωνάζεις πιά Ζήτω, δέ θά καλλιεργεῖς τό
χωράφι σου γιά νά καταστρέφεται ἡ σοδειά, οὔτε θά
δουλεύεις στό ἐργαστήριο, γιά νά γίνεται τό τελευ-
ταῖο αὐτό στόχος τῶν πυροβόλων. Ἄργά ἢ γρήγορα,
δέ θά εἶσαι πιά πρόθυμος νά δουλεύεις γιά τό θάνατο,
μά μόνο γιά τή ζωή.

«Νά κατεβοῦμε λοιπόν σέ γενική ἀπεργία;»

Δέν ξέρω ἄν πρέπει νά κάνεις αὐτό ἢ κάτι ἄλλο.
Ἡ γενική ἀπεργία εἶναι κακός τρόπος, γιατί ἔτσι
ἐκθέτεις τόν ἑαυτό σου στή δικαιολογημένη μομφή
ὅτι ἀφήνεις τή γυναίκα σου καί τά παιδιά σου νά
πεινάσουν. Ἀπεργώντας δέν ἀποδείχνεις τή μεγάλη
σου εὐθύνη γιά τήν εὐτυχία καί τή δυστυχία τῆς
κοινωνίας. Ἀπεργώντας δέ δουλεύεις. Μά κάποια
μέρα θά ΔΟΥΛΕΥΕΙΣ γιά τή ζωή σου, δέ θ' ἀπεργεῖς.
Πές το ἀπεργία ἐργασίας, ἄν ἐπιμένεις νά χρησιμο-
ποιήσεις τή λέξη «ἀπεργία». Θ' ἀπεργεῖς δουλεύον-
τας, δουλεύοντας γιά τόν ἑαυτό σου, γιά τά παιδιά
σου, γιά τή γυναίκα σου ἢ τό κορίτσι σου, γιά τήν
κοινωνία σου, γιά τά προϊόντα σου ἢ τό χωράφι σου.
Πές τους ὅτι δέν ἔχεις καιρό γιά τούς πολέμους τους,
ὅτι ἔχεις πιά σημαντικά πράγματα νά κάνεις. Φράξε
ἔγα χωράφι ἔξω ἀπό κάθε πόλη τῆς γῆς καί ἄφησε
μέσα τούς διπλωμάτες καί τούς στρατάρχες νά
σκοτώνουν προσωπικά ὁ ἕνας τόν ἄλλο. Αὐτό,
Ἀνθρωπάκο θάκανες ἄν δέν φώναζες πιά, Ζήτω, κι
ἄν ἔπαυες πιά νά πιστεύεις ὅτι εἶσαι ἕνα τίποτα κι ὅτι
δέν ἔχεις δικιά σου γνώμη.

Τά πάντα εἶναι στό χέρι σου, ἡ ζωή σου καί ἡ ζωή
τῶν παιδιῶν σου, τό σφυρί σου καί τό στηθοσκοπίό
σου. Ξέρω, κουνᾶς τό κεφάλι σου, νομίζεις ὅτι εἶμαι
Οὐτοπιστής ἢ ἀκόμα «Κόκκινος». Ρωτᾶς πότε θά
γίνει ἡ ζωή σου ὁμορφη καί ἀσφαλής, Ἀνθρωπάκο.

Ἡ ἀπάντηση εἶναι ἄγνωστη γιά τόν τρόπο σκέψης σου:

Ἡ ζωή σου θά γίνει ὠραία καί ἀσφαλής ὅταν ἡ ζωντάνια σημαίνει γιά σένα περισσότερα ἀπ' τή σιγουριά· ἡ ἀγάπη περισσότερα ἀπ' τό χρῆμα· ἡ ἐλευθερία σου περισσότερα ἀπ' τή γραμμή τοῦ κόμματος ἢ τήν κοινή γνώμη· ὅταν ἡ ψυχική διάθεση τοῦ Μπετόβεν ἢ τοῦ Μπάχ γίνει ἡ ψυχική διάθεση τοῦ ἑαυτοῦ σου (τήν ἔχεις μέσα σου αὐτή τή διάθεση, Ἄνθρωπάκο, θαμμένη βαθειά σέ μιά γωνιά τῆς ψυχῆς σου)· ὅταν οἱ σκέψεις σου εἶναι σέ ἀρμονία, καί ὄχι σέ διάσταση, μέ τά αἰσθήματά σου· ὅταν θά εἶσαι σέ θέση νά καταλαβαίνεις νωρίς τά προτερήματά σου καί νά ἀναγνωρίζεις ἔγκαιρα τά γηρατεία σου· ὅταν θά κάνεις πρότυπο τῆς ζωῆς σου τίς σκέψεις τῶν μεγάλων ἀνθρώπων καί ὄχι τά ἐγκλήματα τῶν μεγάλων πολεμιστῶν· ὅταν οἱ δάσκαλοι τῶν παιδιῶν σου πληρώνονται καλύτερα ἀπ' τούς πολιτικούς· ὅταν θά ἔχεις μεγαλύτερη ἐκτίμηση γιά τόν ἔρωτα μεταξύ ἄντρα καί γυναίκας παρά γιά τήν ἄδεια γάμου· ὅταν θ' ἀναγνωρίζεις τά σφάλματά σου ἔγκαιρα, κι ὄχι πολύ ἀργά ὅπως σήμερα· ὅταν θ' ἀνυψώνεσαι πνευματικά ἀκούγοντας τήν ἀλήθεια καί θά νιώθεις τρόμο γιά τίς τυπικότητες· ὅταν θά ἔρχεσαι σέ ἀπ' εὐθείας ἐπαφή μέ τούς συναδέλφους σου σέ ξένες χῶρες καί ὄχι μέ τή βοήθεια διπλωματῶν· ὅταν ἡ ἐρωτική εὐτυχία τῆς ἔφηβης κόρης σου θά σέ γεμίζει μέ εὐχαρίστηση κι ὄχι μέ λύσσα· ὅταν θά κουνᾷς μόνο τό κεφάλι σου σέ περιπτώσεις πού ἄλλοτε τιμωροῦσαν τά μικρά παιδιά ἐπειδή ἄγγιζαν τά γεννητικά τους ὄργανα· ὅταν τά πρόσωπα τῶν ἀνθρώπων στό δρόμο ἐκφράζουν ἐλευθερία, ζωντάνια κι εὐχαρίστηση, κι ὄχι πιά λύπη καί ἀθλιότητα· ὅταν οἱ ἄνθρωποι δέ θά περ-

πατοῦν πιά μέ συσπασμένη κι ἄκαμπτη μέση και νεκρωμένα σεξουαλικά ὄργανα.

Θέλεις και ζητᾶς ὁδηγίες και συμβουλές, ἼΑνθρωπάκο. Χιλιάδες χρόνια τώρα σου δίνουν ὁδηγίες και συμβουλές, καλές και κακές. Δέ φταῖνε οἱ κακές συμβουλές πού εἶσαι ἀκόμα στήν ἀθλιότητα, μά ἡ μικρότητά σου. Θά μπορούσα να σου δώσω καλές συμβουλές, μά τέτοιος πού εἶσαι και μέ τόν τρόπο πού σκέφτεσαι, δέν εἶσαι σέ θέση νά τίς βάλεις σέ ἐφαρμογή γιά τό καλό ὄλων.

ἼΑς ὑποθέσουμε ὅτι σέ συμβούλευα νά σταματήσεις κάθε εἶδους διπλωματία και νά τήν ἀντικαταστήσεις μέ ἐπαγγελματική και προσωπική ἀδελφότητα ὄλων τῶν τσαγγάρηδων, σιδεράδων, ξυλουργῶν, μηχανικῶν, τεχνικῶν, γιατρῶν, δασκάλων, συγγραφέων, διευθυντῶν, ἀνθρακωρύχων και γεωργῶν τῆς ἼΑγγλίας, Γερμανίας, Ρωσίας, Η.Π.Α., ἼΑργεντινῆς, Βραζιλίας, Παλαιστίνης, ἼΑραβίας, Τουρκίας, Σκανδιναβίας, Θιβέτ, ἼΑνδονησίας κ.ο.κ.: νά ἀφήσεις ὄλους τούς τσαγγάρηδες τοῦ κόσμου ν' ἀποφασίσουν ποιός εἶναι ὁ καλύτερος τρόπος γιά νά δώσουν παπούτσια σ' ὄλα τά παιδιά τῆς Κίνας: ν' ἀφήσεις τούς ἀνθρακωρύχους νά βροῦν μόνοι τους πῶς μπορούν ν' ἀποφύγουν ὄλοι οἱ ἄνθρωποι τό ξεπάγιασμα, ν' ἀφήσεις τούς δασκάλους ὄλων τῶν χωρῶν και ἔθνῶν ν' ἀνακαλύψουν πῶς μπορούν νά προφυλαχτοῦν τά νεογέννητα παιδιά ἀπό μελλοντική ἀνικανότητα και διανοητικές διαταραχές κ.τ.λ. Τί θᾶκανες, ἼΑνθρωπάκο, ἄν ἐρχόσουν ἀντιμέτωπος μέ τοῦτα τά αὐτονόητα πράγματα τῆς ἀνθρώπινης ζωῆς;

Χωρίς ἀμφιβολία θά μοῦ ἔλεγες, ὁ ἴδιος, ἡ μέ τῆ βοήθεια κάποιου ἐκπροσώπου τοῦ κόμματός σου, τῆς ἐκκλησίας σου, τῆς κυβέρνησῆς σου ἢ τοῦ συνδικά-

Ἄκου, ἀνθρωπάκο!

του σου (ἐκτός κι ἂν μέ φυλάκιζες ἀμέσως σάν «κόκκινο»):

«Ποιός εἶμ' ἐγώ πού θά ἀντίκαταστήσω τή διεθνή διπλωματία μέ διεθνεῖς ἐπαφές γιά ἐργασία καί κοινωνικά ἐπιτεύγματα;»

Ἦ: «Δέν μπορούμε νά παραβλέψουμε τίς διαφορές μεταξύ τῶν κρατῶν, στήν ἀνάπτυξη τῆς οἰκονομίας καί τοῦ πολιτισμοῦ».

Ἦ: «Θέλεις λοιπόν νά ἔχουμε πάρε-δῶσε μέ τούς Φασίστες τούς Γερμανούς ἢ τούς Γιαπωνέζους ἢ μέ τούς Ρώσους τούς Κουμμουνιστές ἢ μέ τούς Ἀμερικάνους τούς Καπιταλίστες;»

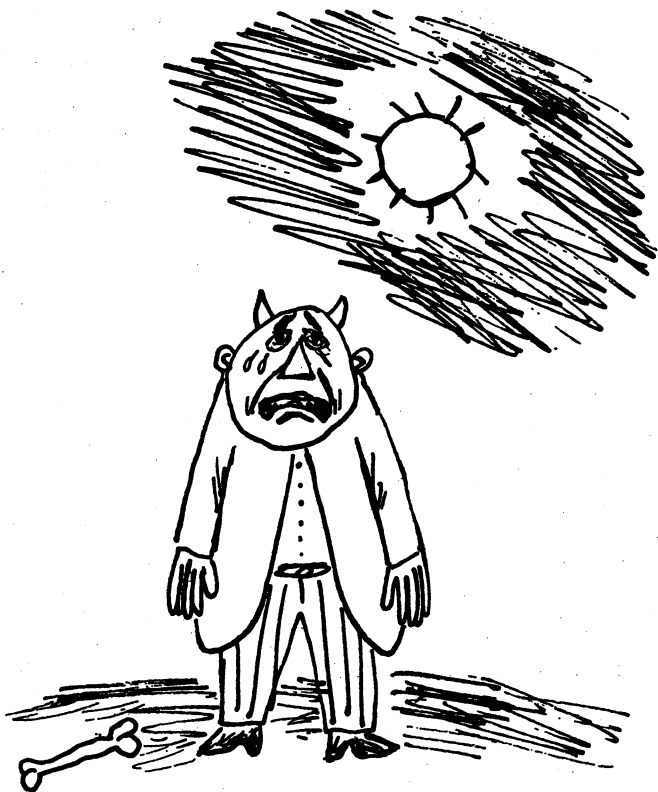
Ἦ: «Μ' ἐνδιαφέρει, πρῶτ' ἀπ' ὅλα, ἡ πατρίδα μου ἡ Ρωσία, ἡ Γερμανία, ἡ Ἰταλία, ἡ Ἀγγλία, τό Ἰσραήλ ἢ ἡ Ἀραβία».

Ἦ: «Ἐχω πολλά νά κάνω ὀργανώνοντας τή ζωή μου καί βγάζοντάς τα πέρα μέ τό συνδικάτο τῶν ραφτῶν. Ἄς φροντίσει κάποιος ἄλλος τούς ραφτάδες τῶν ἄλλων χωρῶν».

Ἦ: «Μήν τόν ἀκοῦτε αὐτόν τόν Καπιταλίστα, Μπολσεβίκο, Φασίστα, Τροτσκιστή, Διεθνιστή, Σεξουαλιστή, Ἑβραῖο, Ἀλλοδαπό, Διανοούμενο, Ὀνειροπόλο, Οὐτοπιστή, Δημαγωγό, Παλαβό, Ἀτομιστή, καί Ἀναρχικό. Δέν ἔχετε λοιπόν, Ἀμερικάνικη, Γερμανική, Ρωσική, Ἀγγλική, Ἑβραϊκή συνείδηση;»

Νά εἶσαι ἀπόλυτα σίγουρος πῶς θά χρησιμοποιοῦσες κάποιο ἀπ' αὐτά τά σλόγκαν, ἢ καί ἄλλα, ν' ἀποφύγεις τήν εὐθύνη σου γιά ἀνθρώπινη ἐπαφή καί ἐπικοινωνία.

«Δέν ἀξίζω λοιπόν τίποτα ἀπολύτως; Δέ βρίσκεις οὔτε ἓνα καλό χαρακτηριστικό πάνω μου! Στό κάτω-κάτω δουλεύω σκληρά, φροντίζω τή γυναίκα μου καί τά παιδιά μου, κάνω συμμαζεμένη ζωή καί ὑπηρετῶ

- Δεν αξίζω λοιπόν τίποτα απόλύτως;

“Ακου, άνθρωπάκο!

τήν πατρίδα μου. Δέν μπορεί λοιπόν νά είμαι τόσο κακός!»

Ξέρω ότι είσαι πλάσμα σοβαρό, άξιόπιστο και έργατικό, σάν τό μυρμηγκι ή τή μέλισσα. Τό μόνο πού ήθελα νά κάνω ήταν νά ξεσκεπάσω τόν 'Ανθρωπάκο μέσα σου, πού σοῦ καταστρέφει τή ζωή γιά χιλιάδες χρόνια. Είσαι ΣΠΟΥΔΑΙΟΣ, 'Ανθρωπάκο, όταν δέν είσαι μικρός και μικροπρεπής. 'Η σπουδαιότητά σου, 'Ανθρωπάκο, είναι ή μόνη έλπίδα πού απέμεινε. Είσαι μεγάλος όταν κάνεις τή δουλειά σου μέ άγάπη, όταν εὐτυχείς άσχολούμενος μέ τή χαρακτηριστική, τό κτίσιμο, τή ζωγραφική, τή διακόσμηση, τή σπορά, όταν άντλείς εὐχαρίστηση άπ' τό γαλάζιο οὐρανό, άπ' τό έλάφι, άπ' τή δροσιά, άπ' τή μουσική και τό χορό, άπ' τό μεγάλωμα τῶν παιδιῶν σου, κι άπ' τό ὁμορφο σῶμα τῆς γυναίκας σου ή τοῦ άντρα σου· όταν πᾶς στό πλανητάριο γιά νά γνωρίσεις τόν οὐρανό, ή στή βιβλιοθήκη γιά νά διαβάσεις τί σκέπτονται γιά τή ζωή οί άλλοι άνθρωποι. Είσαι μεγάλος όταν, σάν παπούς, κρατᾶς τό έγγόνι σου στά γόνατά σου και τοῦ μιλᾶς γιά χρόνους περασμένους, όταν κυττάζεις τό άβέβαιο μέλλον μέ τή σιγουριά και τήν περιέργεια τοῦ παιδιοῦ. Είσαι μεγάλη, σάν μητέρα, όταν νανουρίζεις τό νεογέννητο μωρό σου, όταν, μέ δάκρυα στά μάτια, έλπίζεις μέ ὄλη σου τήν καρδιά στή μελλοντική του εὐτυχία, όταν κάθε ὦρα και στιγμή δημιουργεῖς μέσα του τό μέλλον του.

Είσαι μεγάλος, 'Ανθρωπάκο, όταν τραγουδᾶς παλιά φοκκλωρικά τραγούδια, ή όταν χορεύεις στόν ήχο τοῦ άκκορντεόν, γιατί τά φοκκλωρικά τραγούδια είναι γλυκά κι άπαλά, κι είναι τά ίδια σ' ὄλο τόν κόσμο. Είσαι μεγάλος όταν λές στό φίλο σου:

«Εὐχαριστῶ τήν καλή μου μοίρα γιατί πέρασα τή ζωή μου άπαλλαγμένος άπό ρυπαρότητα και λαιμαρ-

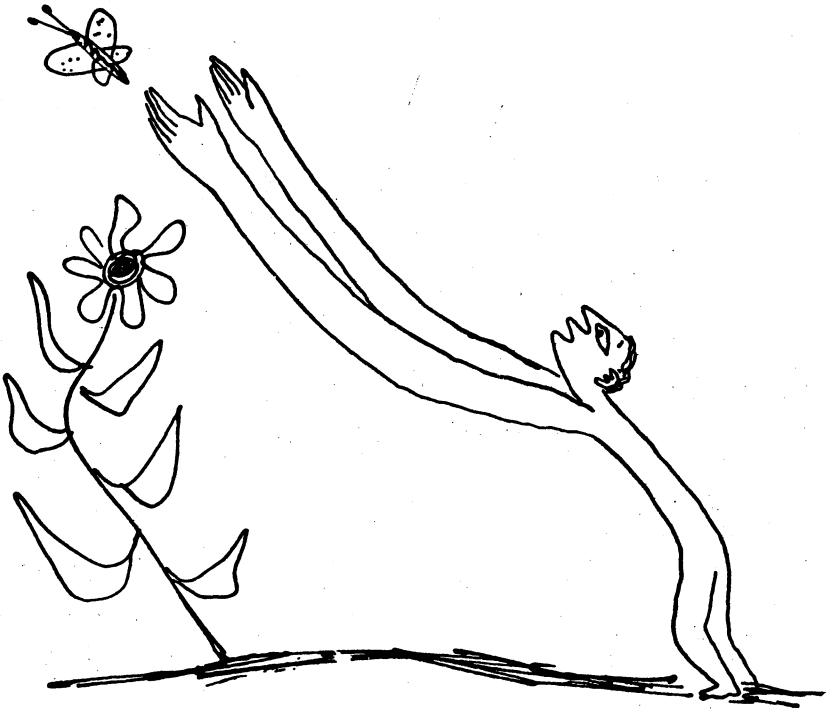
γία, γιατί είδα τό μέγáλωμα τῶν παιδιῶν μου, τό πρῶτο τους ψέλλισμα, περπάτημα, παιγνίδι, ἐρώτημα, γέλιο καί ἐρωτικό σκίρτημα· γιατί διατήρησα ἀκέραιη τήν εὐαισθησία μου γιά τήν ἀνοιξη καί τό ἔλαφρό ἀεράκι της, γιά τό μουρμούρισμα τοῦ ρυακιοῦ πλαΐ στό σπίτι, γιά τό τραγούδι τῶν πουλιῶν στό δάσος· γιατί δέ συμμετεῖχα στά κουτσομπολιά τοῦ κακοήθη γείτονα· γιατί ἤμουν εὐτυχισμένος στήν ἀγκαλιά τοῦ συντρόφου μου καί γιατί ἔνωσα τό ρεῦμα τῆς ζωῆς μέσα μου· γιατί, στούς δύσκολους καιρούς, δέν ἔχασα τόν προσανατολισμό μου καί γιατί ἡ ζωή μου εἶχε νόημα. Κι αὐτό, ἐπειδή πάντα ἄκουγα τή φωνή μέσα μου πού ἔλεγε: «Μόνο ἓνα πράγμα ἔχει σημασία: νά περάσεις τή ζωή σου μέ υἰεία καί εὐτυχία. Ἀκολουθήσε τή φωνή τῆς καρδιάς σου, ἀκόμα κι ἂν σ' ὀδηγεῖ ἔξω ἀπ' τό μονοπάτι τῶν ἄτολμων ψυχῶν. Νά μή γίνεσαι σκληρός καί νά μήν πικραίνεσαι, ὅταν ἡ ζωή καμιά φορά σέ βασανίζει». Καί στή σιγαλιά τοῦ δειλινοῦ, μετά τή δουλειά τῆς ἡμέρας, ὅταν κάθομαι στό λιβάδι μπροστά στό σπίτι, μέ τό παιδί μου καί τή γυναίκα μου ἀκούγοντας τήν ἀνάσα τῆς φύσης, φτάνει στ' αὐτιά μου μία μελωδία, ἡ μελωδία τοῦ μέλλοντος. «Ἐκατομμύρια ἄνθρωποι ἐσεῖς, σᾶς ἀγκαλιάζω, μ' ἓνα φιλί γιά ὅλο τόν κόσμο». Τότε νιώθω τή φλογερή ἐπιθυμία νά μάθει κάποτε αὐτή ἡ ζωή νά διεκδικεῖ τά δικαιώματά της καί νά ἀλλάξει τή νοοτροπία τῶν σκληρῶν καί δειλῶν ψυχῶν πού κάνουν τά κανόνια νά βροντοῦν. Τό κάνουν αὐτό μόνο καί μόνο ἐπειδή ἡ ζωή τούς ξέφυγε μέσ' ἀπ' τά χέρια. Καί ἀγκαλιάζω τό γυιό μου πού μέ ρωτάει: «Πατέρα ὁ ἥλιος ἔφυγε. Ποῦ πῆγε; Θά ξαναγυρίσει γρήγορα;» Καί τοῦ ἀπαντῶ: «Ναί γυιέ μου θά ξανάρθει γρήγορα γιά νά μᾶς ζεστάνει».

*

* * *

Ἄκου, ἀνθρωπάκο!

Ἐφτασα στό τέλος τῆς κουβέντας μου μέ σένα,
Ἀνθρωπάκο. Ὑπῆρχαν πολλά ἀκόμα νά σοῦ πῶ. Μ'
ἄν διάβασες ἐτοῦτα τά λόγια προσεκτικά καί τίμια, θ'
ἀναγνωρίσεις τόν ἑαυτό σου σάν Ἀνθρωπάκο καί σ'
ἄλλες περιπτώσεις πού δέ σοῦ ἀνέφερα. Γιατί πάντα
ἡ ἴδια χαρακτηριστική ιδιότητα ὑπάρχει στίς μικρές
πράξεις καί σκέψεις σου.

- «Ἐπιθυμία»

“Ο,τι κι αν μου έκανες ή θά μου κάνεις στό μέλλον, είτε, μέ δοξάσεις σάν μεγαλοφυΐα είτε, μέ βάλεις σέ ίδρυμα φρενοβλαβών, είτε, μέ λατρέψεις σάν σωτήρα σου είτε, μέ βασανίσεις, είτε, μέ κρεμάσεις σάν κατάσκοπο, άργά ή γρήγορα ή άρρώστια σου θά σ’ αναγκάσει νά παραδεχτείς ότι *ανακάλυψα τούς νόμους τής ζωής* κι ότι σουδωσα τά εργαλεία γιά νά κυβερνήσεις μέ συνειδητό σκοπό τή ζωή σου, όπως ακριβώς μέχρι τώρα κυβερνούσες μόνο τίς μηχανές. ”Ημουν πιστός μηχανοτεχνίτης του οργανισμού σου. Τά έγγόνιά σου θά πατήσουν στά δικά μου τ’ άχνάρια και θά γίνουν καλοί μηχανοτεχνίτες τής ανθρώπινης φύσης. Σου άποκάλυψα τό άπέραντο πεδίο τής ζωής μέσα σου, τήν κοσμική σου φύση. Αυτό είναι ή μεγάλη μου άνταμοιβή.

Οί δικτάτορες και οί τύραννοι, οί κατεργάρηδες και οί φαρμακόγλωσσες, τά σκουλήκια και οί λύκοι θά πάθουν ό,τι πρόβλεψε κάποτε ένας γέρος σοφός:

Σπόρο άγιων λόγων φύτεψα
σ’ έτοϋτο δώ τον κόσμο.

’Από καιρό όταν θάχουνε οί φοινικιές πεθάνει
κι οί πέτρες έξαφανιστεί,
άπό καιρό όταν θάχουνε οί τρίςλαμπροι μονάρχες

σάν ξερά φύλλα σαρωθει μπρός στην όρμη τ’ ανέμου,

μέσα σέ χίλιες κιβωτούς ό λόγος μου θά πλέει
πάνω άπ’ τούς κατακλυσμούς.

Στό τέλος θά νικήσει!

*

* * *